

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt., fél évre 7 frt., negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65. szám
Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnepnap után is

II. év.

Budapest, 1898, kedd, május 17-én.

136. szám.

A titok.

A hadügyi albizottság ma a muzeumban, mely méltó színhelye a multba való visszapillantásnak, bizalmas együtt-létben volt a közös kormánynyal, de különösen Kállay Béni pénzügyminiszterrel, aki a harmincz millió hiteltulépést indokolta. De ez titok.

Igen, ez titok. A delegátus urak mint gentlemanok kötelesek ezt titokban tartani. Kállay csak nekik sugja meg, hogy mi é r t lett a hitel harmincz milliócskával tullepve. Hogy mire lett elköltve, az is titok — de azt már megse sugja.

Szemfűl lettek a delegátus urak, tizen vagy huszan hallgattak és kifeszítették a mellüket. Orrczimpáik mozogtak, szemük csillogott, mert ritkán jut közönséges halandó olyan élvezethez, mint egy statutitok meghallgatása. Amint lepattognak egy rejtélyes csomagról a spagátok és a pecsétek...

Goluchowskiban csalódtak. Az ő exposéjától azt várták, hogy egy bepillantást engedjen a jövőbe. De nem tette. Goluchowski semmit se mutatott a jövőből.

Most már azzal is megeleégesznek, hogy Kállay a multba engedjen egy bepillantást. Oh, a delegátusok szerények. És Kállay csakugyan elmondott nekik egy titkot.

És ebből a titokból, amit Kállay elmondott, megfejtettek a delegátusaink egy másik titkot, hogy miért nem mondott gróf Goluchowski semmit a jövőre nézve. Nos, mert ezen methodus szerint utólagosan, mindig el mondhat egy titkot.

Miről szól a titok? Sejtjük. Egy fenyegető szituációról, mely a Balkánállamok felől közelgett. Az oroszok gyanusan kezdtek állást foglalni Odesszánál. Egy millió orosz katona volt a környékén. A fregatta is ott állott. A Balkánon veszélyes tünetek mutatkoztak. Az összefüggés szinte világos. A chifrirozott diplomáciai sürgönyökből kimeresztette szemét a sápadt aggodalom.

Hát nekünk is készülni kellett, magyarán a zsebbe kellett nyulni s miután az idei zseb már üres volt, hát a jövő évi zsebbe. Hiszen csak harmincz millió az egész.

Mondják, hogy Kállay szépen színezte ki a „titkot“. Hogy a történetírói ecsetjét vette elő s olyan művészién használta a színeket s olyan gradatim rakta össze az incidenseket, a kicsire a nagyobbat, a nagyobbra a legnagyobbat, hogy a delegátusok megvoltak indulva s az előadás végén föllélekzettek, hogy milyen nagy veszedelemből menekedtek.

Mert hát elmúlt a nagy veszedelem, amelyről Lukács László és Bilinszky tudott. Ámbár hiszen tudott arról Bánffy is.

És biztosan mondhatjuk, sem ő, sem Lukács László nem helyeselte a hitel tullepését. Hanem azért mégis tullepte a hadügyi kormány, lévén örökösen lépegető kedvében.

Bánffy azzal távozott el a bécsi tanácskozásból, hogy majd tanulmányozni fogja a kérdést, nem mondván se igent, se nemet, míg végre csakugyan kénytelen volt beletörödni. Lukács László pedig — most már fölfrissül emlékezetünkben — távozni készült a helyéről. Ezen akkor mindenki csodálkozott mikor a hírek kiszivárogtak, mert nem volt rá semmi látható és megérezhető ok. Hát persze — mert ez a „titok“ volt az.

Ez történt másfél év előtt, mikor aztán ő felsége Szent-Pétervárra utazott és a láthatár újra kiderült, a nap újra kisütött és a kis Balkánállamok berakták szépen a kisjátékaikat a skatulyáikba, de a harmincz millió már nem volt meg.

Am nem akarunk kritikát gyakorolni afölött, hogy csakugyan ilyen volt-e a helyzet vagy nem, hogy indokolta-e a nagy költséget vagy nem, mert nem is látjuk tisztán a helyzetet, hiszen mi csak azt tudjuk, hogy a hitel tullepetett harmincz millióval és hogy azt fizetni kell, hogy milyen okoknál fogva léptek tul, azt csak néhány méltóságos és exczellenciás urnak árulták el azon föltétel alatt, hogy titokba fogja tartani azok előtt, akik azt fizetni tartoznak és amellé azt tudjuk, hogy ezt egy népképviseleti alkotmány hozza így magával.

Hanem igenis, egy-két kifogásunk van, nevezetesen az, hogy már legalább ő nekik részletesebben megmondhatták volna, mire ment a pénz — mert ez is hozzá tartozik a titokhoz.

Azonfelül emlékeztetjük a közös kormányt, hogy Magyarország minden időben megadta nagylelkűen, gavallérosan mindazt, ami a monarchia védképessége érdekében szükségesnek mutatkozott (nem mi szerintünk, de pláne ő szerintük) — hát épenséggel nem volt szükséges, hogy illuzóriussá tegyék azt a kis látszatot is, mintha a törvényhozó-testületék akaratától függne a költségek megadása.

A harmincz millió elköltését esetleg helyeslik azok, akik hallották a Kállay helyzetfestését, lehet, ha mi hallottuk volna, mi is helyeselnők, de azt a módot, azt a formát, amelyben a harmincz millió eluszott — alkotmányos érzékű ember nem hagyhatja tiltakozás nélkül.

Elismerjük mi, hogy a jövőt nem lehet előre látni még olyan okos embe- reknek se, mint Goluchowski és Krieghammer és hogy jöhetnek elő olyan helyzetek is, ahol nincs idő végigbédeltetni Bjelohavekékat és Nákóékat, hanem utólagos jóváhagyás reményében rögtön áldozni lehet és kötelesség is, a trón és a haza védelmére, ha az veszedelemben

van, vérünk, pénzünk, mindenünk rendelkezésre áll — de az aztán igazi ok legyen, elvitázhatatlan, sürgös és másképp el nem kerülhető veszedelem vagy eklatáns nemzeti érdek.

Egy-egy megijedt miniszter vagy rémlátásokban szenvedő diplomata miatt azonban sok egy kicsit harmincz milliót „befektetni“ — utólagos meggyónás mellett néhány méltóságos ur és belső titkos tanácsos előtt, hogy: „Ugy hittük, azt gondoltuk, így kombináltunk.“

Ha ez elég jogczím — akkor az alkotmány egészen semmi s akkor a népek vagyona nagyon bizonytalan valami, mert azon az alapon, hogy a helyzet kritikusként látszott, akár mindennap ki lehetne dobni harmincz milliót. Hogy mi a kritikuskus helyzet, az különben is nagyon elasztikus fogalom. Ha csak a helyzet sötét rajza kívántatik hozzá, nincs az a kalendáriumi nap az esztendőben, amelyen akármelyik eldugott és jelentéktelen lap-telegrammból ne lehetne egy olyan sötét felhőt dedukálni, amelyben villámok rejtőznek ami számunkra, különösen ha valaki olyan ügyes a csoportosításban, mint Kállay Béni.

Ezekért a sötét képekért mégis csak sok harmincz millió. Ezt a különös festészetet jó lesz a jövőre nem folytatni.

Am ha előlegesen lép a közös kormány a törvényhozások elé, felhíván őket a helyzet komolyságára s ez által részt ad a megszavazásokban a nemzeti akaratoknak és hangulatoknak is, akkor nemcsak a forma van megmentve, nemcsak az alkotmányos dekórum, hanem a nagy felelősségben legalább az is partícipiál, akit legjobban illet.

Ha téved, magának téved, ha ok nélkül megijed, magának ijed meg. De nem is téved. A nemzetek ösztöne jobban megérzi és mérlegeli a veszélyt, mint az államférfiak bölcsesége.

Oláh perfidia.

Két nap óta a román képviselőháznak viharos ülései vannak. Ismét az erdélyi kérdés van napirenden. Veszély fenyegeti a magyarországi román középiskolák sorsát, a magyar kormány egyelőre a brassói iskolákra készül rátenni a kezét. Egy főgimnáziumról, reáliskoláról, kereskedelmi akadémiáról s egy felső leányiskoláról van szó, melyek eddig titkos segélyt nyertek a román kormánytól. A román költségvetésben 525,000 frank szerepel külföldi román iskolák s egyházak segélyezése czimén. Hováfordítását ellenőrizni vajmi nehéz volt, mert zárszámadásilag elszámolás alá nem kerül, kezelése egészen a kormány diskrecziójára van bízva. Ez a román kormány rendelkezési alapja nemzetiségi czélokra és üzelmekre Erdélyben és Maczedóniában. E titkos alap tételeit a magyar kor-

mánynak sikerült az utolsó frankig megismernie. Legott megtiltotta a magyarországi román iskoláknak a titkos segély további elfogadását, egyben szigorú felelősségre vonta az iskolai hatóságokat, mert törvényeink értelmében magyarországi iskolának s egyháznak segélyt, jutalmat külföldi kormánytól, uralkodótól stb. bármi szin alatt is elfogadni tiltva van.

A magyarországi román iskolák — egyelőre csak a négy brassói középiskoláról van szó — oly csekély vagyonnal rendelkeznek, hogy az eddig Romániából nyert titkos segély nélkül fenn nem tarthatók. Minthogy a magyar kormány intézkedései következtében a titkos segély további elfogadásának minden módja és lehetősége egyenesen el van zárva, e négy brassói román középiskola két esélynek a kategorikus imperativusa elé van állítva. A brassói efória vagy kénytelen mind a négy középiskoláját bezáratni s ez a románságra, a román kultúrára s annak jövőjére kétségkívül óriási csapás; vagy a magyar kormányhoz kell folyamodnia segélyért, mint folyamodnak a többi felekezeti tanintézetek, amely esetben a magyar kormány lesz az ur e négy dákoróman szellemű iskolában, befolyást nyer a tanárok kinevezésére, a maga tanrendjét honosítja meg, a tanítás hazafias irányát megállapítja s annak gyakorlása fölött tetszése szerint örökösök. Ez egy nagy fejezete a magyar nemzetiségi és kulturpolitikának, melyhez jelentőségében csak kevés hasonlót tudnak felmutatni a magyar kormányok 1867 óta.

A brassói efóriának, hacsak harakirit nem akar elkövetni iskoláin és halálos csapást nem akar mérni a román nyelven való középiskolai oktatásra, ahonnan a román értelmiség a nemzetisége nyelvén való művelődésének eszközeit meríti: a magyar kormány segélyéhez kell folyamodnia. Azt hisszük, hogy ezt a legrövidebb idő alatt meg is teszi. A magyar közvéleményben bizonyára fölmerül oly kívánság, mely e segély meg-

tagadását s így az iskolák bezáratását követeli majd a kormánytól. A kormánynak azonban ezt a kívánságot férfias bátorsággal el kell utasítania s eddig nem volt magyar kormány, mely bátrabban utasíthatná el azt, mert öntudatosabb s erősebb nemzetiségi politikát egy sem folytatott, mint a mostani. Ha tehát a brassói román iskolákat a kormány be nem zártná, az távoiról sem a gyöngeség jele, hanem csak ismét helyes magyar nemzetiségi politika. Nem az elnyomás, a megsemmisítés, hanem a meghódítás politikája, amely egyszersmind kiűti a román agitátorok kezéből a külföld előtt azt a folyton puffogtatott fegyvert, mintha a magyar faj sovinizmusa itt minden más egyéb népfaj kulturájának a legerősökösabb módon való megfojtására törekednék, mert ime, segélyével nem idegenkedik támogatni a román közművelődést.

Ab hoste disce! Az ellenségtől tanulj! Hogy mily súlyos csapás fenyegeti a román kulturát a brassói oláh iskolák szóban forgó államosítása folytán, ennek mérvét inkább a román képviselőház ama zajos jeleneteiből lehet megítélni, melyek az imént Sturdza miniszterelnöki széke körül játszódtak le, mintsem a mi sajtónkból, mely kulturpolitikánk e vívmánya fölött egy-egy vezércikk után véglegesen napirendre tér. Ott a „nemzeti áruló“ és a „magyarok spionja“ kifejezéseket az öklökkel való fenyegetések kíséretében verdesik a miniszterelnök fejéhez, verdesik különösen az előbbi kormányközoktatásiügyi minisztere, aki azzal vádolja a miniszterelnököt, hogy ő volt az, aki a magyar kormány követeléseinek s nyomásának engedve, rendelkezésére bocsátotta a Romániától szubvencionált magyarországi román iskolák segélyezésére vonatkozó adatokat, csak az ő példátlan gyöngesége s gyávasága bátorította föl báró Bánffy mindama erőszakoskodásokra, melyeket kormányrajutása óta az erdélyi románokon elkövetni merészkedett. Az interpelláló Jonescu volt kultuszminiszter azzal dicsekszik, hogy míg ő

volt kormányon, a magyarországi iskolák segélyezése oly titokban folyt, hogy az akkori magyar kormánynak, még ha érdeklődött volna is a segélyezés kérdése iránt, lehetetlen lett volna azt fölfedeznie. Sturdza azonban nem volt képes szilárdan ellenállni a mai magyar kormány folytonos nyomásának s gyáván kapitulálva, elárulta az erdélyi román nemzeti kultúra utolsó várát.

Az, amivel Jonescu volt kultuszminiszter ur a román parlament tapsai között oly fennen dicsekszik, a legnagyobb perfidiák egyike. Ehhez hasonlót a nyilvánosság előtt hangoztatni se nálunk, se bárhol a nyugaton államférfi nem merészkednék. A tisztességnek a politikában megvannak a maga gondosan elsáncolt határai, melyet Romániában, úgy látszik, nem ismernek. A nemzetközi viszony tekinteteinek a legprimitívabb tisztességi szabályai közé tartozik, hogy békében a szomszéd államok egymás belügyeibe ne avatkozzanak, különösen ne akkor, mikor a beavatkozás még a szomszéd állam törvényeit is világosan sérti, mint a jelen esetben, midőn törvényeink minden külföldi támogatást belöldi egyházaink s iskoláinkból kitiltanak. Ugyan mit szólna Ausztria, ha Trieszt és Trentinóban az olasz kormány titokban és az osztrák kormány előtt eltagadva, segélyezné az ottani olasz nyelvű tanintézeteket, ha Galicziában az orosz kormány szubvencionálná a szláv-gimnáziumokat, vagy Németország, ha az elzaszi iskolákban ott érezné a francia kormány kezét? És különösen mit szólna Románia a Dobrudzsában megindult bolgár mozgalom mellett, ha nyomára jönne annak, hogy a bolgár kormány munificenciája az, mely ott a bolgár tanintézetek fönnállását lehetővé teszi? Ami a volt román kultuszminiszter szavait sugallta, vagy elvakult sovinizmus, vagy moral insanyni a politikában.

Amidőn ily jelenségekkel találkozunk, melyeknek tisztességtelen voltát még egy törvényhozó testület tekintélyes pártja sem ismeri fel, sőt azt tapsaival kíséri,

Ki vigyáz a király pénzére?

vagy

a Hugyecz elcsapásának okai.

Eltemettük az öreg Karikás Mihályt. Ki vigyáz majd ezután a Kis Pipa főztjére, a jófajta sertéskarajra, a tejfőlés tökkáposztára, a tőpörttyüs turós csuszára? S ami fő, ki vigyáz majd fölséges királyunk pénzére?

Mert neheztelés ne essék, bizony a kegyelmes miniszter urak, de még a főkincstárnokmester se vigyáz nagyon a fölséges ur pénzére. Inkább azon törik a fejüket, hogyan tudják elkölteni. Hasznosra, jóra is költetik, szegényeknek, inségeknek, templomokra, szobrokra; denique csak elköltenek. Még az Opera bolondériáit és a Huszár Kálmán kormánybiztos fizetését is jó királyunkkal adják ki. Pedig de nagy kár ezért a sok jó pénzért!

Azért van ez, mert nem vigyáznak a király pénzére. Csak az öreg Karikás Mihály vigyázott rá, latán nyugasztalja szegényt.

Igy volt az, ahogy elmondom sorján:

Az öreg Mihály adomázgatott, a fiatal Mihály iszogatótt a Pipában, a testi jóvoltunkról pedig három derék szál legény gondoskodott. Ők szolgáltak ki bennünket, a nyalka Sándor, Hugyecz, a nyomottképtű és János, a poeta.

Egyszer csak hiába néztünk jobbra-balra, nem volt már ott János, a poeta. Megkérdeztük Karikás Mihályt, hogy ugyan-ugyan, hová lett már János, a poeta?

— Ur akart lenni ő maga is, kocsmát nyitott, mesélte az öreg Karikás.

Nos hát, nem is bírta sokáig az önállóságot János. Agyonverték Ó-Budán.

Fordult az idő, egyszer csak eltűnt a nyalka Sándor. Hire se volt a nyalka Sándornak.

Elővettük megint csak az öreg Karikást:

— Ugyan-ugyan, hová lett már meg a nyalka Sándor?

— Elgyöngült a lába szegénynek. Nem bírja már az örökös lötös-futást. Nyugalomba vonult.

Mint az apa, akinek egymásután kelnek utra a fiai, a legutolsót melengeti legjobban, minden szeretetünkkel a Hugyeczet dédelgettük. Hugyecz nevével lett viszhangos a Kis Pipa, Hugyecz lett a bizalmunk letéteményese, étel-ital nem esett jól, hacsak nem Hugyecz hozta, a nyomottképtű.

Egyszer csak egy szó nyilallott végig a Kis Pipán: „Nincs itt a Hugyecz, elmaradt a Hugyecz.“ Az utolsó, a kedvencz, a dédelgetett.

Nem kellett semmi, csak az öreg Karikást hívtuk mennydörgő hangon. És keserűség, és panasz, és szemrehányás volt a szavunkban, mikor kérdeztük:

— Az Istenért, hol van a Hugyecz?

— Elcsaptam, mondta az öreg sötéten. — Elcsaptam, kikérgettem a házamból.

És még mielőtt kérdezhettük volna, elmondta a történetet:

— Hogy meghalt az öreg János (agyongyilkolták szegényt), a felesége iratott egy nagyon szép folyamodást ő felségéhez, és segítséget kért. Kapott is szegény ötven forintot. Bizony jól esett neki, nagy volt a szegénysége. Aztán a Sándor is nagy nyomoruságba került. Egészen elromlott a lába. Nem volt se keresete, se pénze, se egészsége. Irt szegény ő felségének, hogy segítene a baján. Ő is kapott ötven forintot.

Az öreg egy nagyot nyelt, azután haragosan folytatta a beszédet:

— Megtudta ezt a hunczut Hugyecz. Semmi baja se volt, jó keresete, jó egészsége. Mégis irt egy fölségfolyamodást és segítséget kért a királytól. Tegnap jött meg ide hozzám a levél, akibe ötven forint volt a királytól. Hát nem volt igazam, hogy rögtön elcsaptam a kutyát, aki így csalja ki a fölséges ur pénzét?

Még azt se mondhattuk, hogy igaza volt, már hozzátette a jó öreg Karikás:

— Meg aztán resteli az ember kérem, hogy végre is mit szól majd a király: „Ej hát mindig ezek a kis Pipa pinczérei!“

És nagyon szomorú lett az öreg Karikás, hogy így vonsztják a király pénzét. K—y.

amidőn a tisztességtelen szubvenczió pusztá felfedezése miatt a miniszterelnök széke is recseg és ropog, pedig abban, hogy a magyar kormány a segélyezés nyomára jött, egészen ártatlan, midőn tegnap Bukarest utcáin ismét a párománizmus jelszavával az Erdélyvel való egyesítés mellett tüntettek: a magyar kormány kétszerte inkább utalva van az ismét langra gyulni készülő mozgalommal szemben a legéberebb örködésre s ha kell, a legerélyesebb rendszabályok alkalmazására a román iskolákban, egyházban és sajtóban egyaránt.

POLITIKAI HIREK.

Miniszterek értekezlete. Báró Bánffy Dezso miniszterelnök és Lukács László pénzügyminiszter tegnap hosszabb időn át tanácskoztak osztrák kollegáikkal: gróf Thun miniszterelnökkel és dr. Kaizl pénzügyminiszterrel.

A polgári törvénykönyv. A magyar általános polgári törvénykönyv tervezetét előkészítőbizottság szombaton P l ó s z Sándor államtitkár elnöklése alatt teljes ülést tartott. A következő kérdéseket vitatták meg:

a) Fentartassék-e a törvényes hitbér intézménye?

b) Szükséges-e az írott hitbért külön intézményként szabályozni és nem volna-e az más intézmények keretében megfelelően pótolható?

A kérdésekhez Z s ö g ö d Benő, I m l i n g Konrad és K o v á c s Gyula szólottak.

A magyar általános polgári törvénykönyv szerkesztő-bizottsága pénteken tartott ülést és ekkor folytatta a személyjogból a cselekvőképesség alapelvével összefüggő kérdések tárgyalását.

A balázsfalvi fiaskó. Az oláhok májusi ünnepéről, melyről már megemlékeztünk, levelezőnk ma a következőket írja: Május 15-ének ötven éves jubileuma a balázsfalvi réten — a Campu libertatei-n — fiaskóval végződött. Az oláh nemzetiség ismeretes bujtogatói mindent megtettek, hogy hatalmas demonstrációt rendezzenek, de minden törekvésük dugába dült. Idejekorán megkezdtek a czibélődést. Axintie Szever magányából ismételt ízben elítélt Balázsfalvára. Többször látták az oláh metropolisban doktor R a t i u t, mindig M i h á l y i Viktor érsek kocsián; és pedig zárt kocsián, ha még oly verőfényes volt is az idő. Sokat mozgolódott Moldován János kanonok. Az ünnep rendezésében jutott szerep a turpisságnak is. A május 15-iki gyűlést csak május 11-én jelentették be a hatóságoknak, amely így csak május 12-én intézkedhetett a gyűlés eltiltásáról. E manővernek a czélja az volt, hogy a messzibb vidék csak akkor értesüljön a gyűlés betiltásáról, amikor Balázsfalvára ért s akkor nem lehetetlen, hogy támad egy kis zavar, amely vizet hajt az izgatók malmára. A jó nép azonban otthon maradt, mintha megsejtette volna, hogy gyűlést t a r t a n i a n e m s z a b a d. Csak Janku szülőföldéről, Topánfalva környékéről, érkezett egy kis csapat. Összesen sem volt ötven idegen ember a nagy dátum ünnepi évfordulóján. A bukaresti, budapesti, gráci kiűltéségek elmaradtak. De ott voltak Lukaci és Corojanu. A hatvannyolcz főnyi csendőrségnek s a katonakirendeltségnek így nem is akadt semmi dolga, ami nem a legnagyobb szerencsétlenség, habár az agitátorok annak fogják hirdetni.

A kvóta. A kvótabizottság holnap délután öt órakor a képviselőház helyiségében ülést tart.

Pártértekezlet. A függetlenségi párt holnap este Kossuth Ferencz elnöklése alatt ülést tart, amelynek tárgyai: a hitelszövetkezetekről szóló törvényjavaslat részletes tárgyalása, a Budavár bevételénél elesett honvédek sírjainál a kegyelet lerovása és a bácsalmási választási kerület iránt való intézkedés.

Az inségesek érdekében. Megirtuk annak idején, hogy a földművelésügyi miniszter az inséges vidékeken nagyobb állami munkálatokat végeztet, hogy a munkásokat keresettel lássa el. Azonkívül felhívta a vízrendező és vízhasznosító társulatokat, hogy a szükséges földmunkálatokat mielőbb végeztessék el s ha netalán fedezetre volna szükségük, tegyenek erről jelentést s akkor állami előleget kapnak. E jelentések alapján a pénzügyminiszter odig a titeli, tiszta-dunai töltésfenntartási és belvízszabályozási társulat töltésfenntartási és belvízszabályozási munkálataira 100.000 forint, az ivánfenéki ármentesítő társulatnak 100.000 forint, a vág-balparti ármentesítő és belvízszabályozó társulatnak 50.000 forint, a tolvádiai lecsapoló társulatnak 10.000 forint állami előleget engedélyezett; a földművelésügyi miniszter pedig a rudolfsnádi társulat részére 45.000 forintnyi előleget adott, amely előleget annak idején e társulatoknak vissza kell téríteniök. A temes-béga-völgyi vízszabályozó társulatnál a napokban vállalatilag kiadott, összesen mintegy 800.000 forint értékű földmunkát kezdtek meg, amelynél több ezer munkás találhat keresetet.

Uj képviselő. A stubnyai kerületben, mint Stubnyáról táviratozzák, ma J u s t h Ferenczet egyhangulag szabadelvű párti képviselőnek választották.

Goluchowski nyilatkozatai. Rómából táviratozzák, hogy ott gróf Goluchowski a delegációban tett nyilatkozatait az általános helyzetre igen fontosnak tartják. Az ottani politikai körök nincsenek azon a véleményen, hogy a miniszter beszédének egyes részletei nyugtalanságra adnának okot. Különösen megnyugvással fogadták azt a kijelentést, hogy a barátságos viszony Ausztria-Magyarország és Oroszország között állandóan fenmarad. Nagy elismeréssel emlékeznek meg Goluchowski kereskedelmi politikai eszméiről és kiemelik, hogy külügyi politikánk vezetője az első európai államférfi, aki a népek figyelmét oly meggyőzően erre a problémára fordította.

A hitelszövetkezetek.

(Az országgyűlésből.)

Miután még Erdély Sándor igazságügyminiszter is részletesen kifejtette a hitelszövetkezetek ügyében az ő jogi álláspontját — amihez különben a Polónyi Géza folytonos közbeszólásai szolgáltatják a pikantériát — a képviselőház tulnyomó többsége ma elfogadta a szövetkezeti javaslatot. Aztán megindult a részletes tárgyalás és már az első szakaszoknál kitűnt, hogy micsoda lassu tempóban fog ez a vita menni. Mert már az első szakaszoknál is zuhogott a sok módosítás és úgy látszik, hogy ezen a javaslaton mindenki akar valami kicsinykét változtatni — legalább stílusban, ha másként nem. Volt mindjárt olyan momentuma is, amely rendszerint nagyon tetszik az ellenzéknek: Polónyi valamelyik módosítását ugyanis az igazságügyminiszter elfogadta, ellenben a bizottsági előadó nem — s aztán a nagy többség természetesen inkább tartott a miniszterrel, mint az előadóval. Amin jót nevetett az egész Ház.

A holnap nap különben kiesik a tárgyalás idejéből. Apponyi ugyanis a delegáció négyes albizottságának ülésére való tekintettel holnapra szünetet kért s a miniszterelnök ebbe bele is egyezett. A vita folytatása tehát szerdára marad.

A képviselőház ülése.

Az ülést Berzeviczy Albert megnyitotta aztán a Ház nyomban rátér a napirendre.

Az igazságügyminiszter záróbeszéde van soron.

Az általános vita.

Erdély Sándor igazságügyminiszter azon kezdi hogy a parlamenti pártok nagy része általánosságban elfogadván a javaslatot, már most hódító utjára indulhat, hogy erős védője legyen az állami életnek.

Polónyi Géza: A kormánypárti életnek! Erdély Sándor miniszter: Azokat a pártokat és egyeseket, akik kétséggel vannak a javaslat iránt, bár elfogadják, kéri, hogy tegyék meg az ügy érdekében a második szolgálatot és segédkezzenek a

javaslat végrehajtásában. Két czélja van a javaslatnak. Egyik, hogy a kis 'existenciáknak olcsó hiteit biztosítsa; a másik, hogy a nemzet intelligenciája találjon a szövetkezetekben olyan pontot ahol a nép alsóbb rétegeivel közvetlenül érintkezék s vezetője lehessen. E két nagy feladatot végrehajtására állannak és társadalomnak kezét kell fogni, mert egyik a másik nélkül ezt nem teljesítheti. Rátérve a javaslatot ért támadásokra, először a 2. szakasz ellen tett kifogásokról szól. Ebben sérelmesnek látták a hatósági közreműködést s ezt Apponyi a kényszerzubbony kiegészítő részének tekintti. Pedig e szakaszban csak annyi van, hogy miután az előmunkálatok megtették, az olyan dolgok elintézésében, melyek ellenőrzést követelnek, mint például az alapszabályok elkészítése, működjenek közre a megalakításban a hatóságok. Egyik czélja az volt a szakaszban, hogy az emberket megóvja az üzérkedéstől és a könnyelműségtől, a másik czélja, hogy olcsóbb és megbízhatóbb legyen az alakulás. A hatósági tisztviselő közbejött csak előnyös lehet e dolgokban. Mi kifogás lehet ez ellen? A szövetkezet alakításából azonban senki sincs kizárva. Majd a 30-k szakasz dolgában Polónyi és Apponyi által tett kifogásokkal polemizál s védi azt az álláspontot, hogy az igazgatónak legalább egy harmada legyen csak a szövetkezet tagja. Ez azért szükséges hogy az ország más részén levő jeles férfiak ki ne zárassanak a szövetkezet vezetéséből, mert tudva levő, hogy a szövetkezet tagja, csak az illető szövetkezeti kerület lakosa lehet. Ő nem lát kényszerzubbonyt, állami omnipotenciát sem a 2-ik, sem a 30-ik szakaszban. Kijelenti azonban, hogy ha a Ház többségének véleménye a 30-ik szakasz módosítását szükségesnek tartja, ő — bár mint képviselő a szakaszt, úgy, mint van, fentartandónak tartja — mint kormány a szakaszt nyílt kérdésnek hagyja. Mezei Alberttel —

Barabás Béla: És Apponyi Mórral! (Derűtség.)

Erdély Sándor: Mezei Mórral szemben megjegyzi, hogy a hitelszövetkezetek országos kongresszusának kérelmére vette fel a 23-ik szakaszba azt a rendelkezést, mely a szövetkezeteknek tagjaikkal szemben kielégítési elsőbbséget ad. A korlátlan felelősség pedig tapasztalata szerint rossz és hátrányos nálunk. A mi népünk értelmes, de nem tanult. Ő azzal, hogy a korlátlan felelősséget kizárja, tulajdonképen a népet védelmezi. Makfalvyval szentben kimutatja, hogy a kiskoru csak úgy lehet tagja a szövetkezetnek, ha már létező szövetkezet tagja és ez az ő szövetkezete belép a középponti szövetkezetbe. Vagy ha öröklő a kiskoru. Erre a megszorításra pedig szükség van, mert a szövetkezeti tag nagy anyagi felelősséget vállal magára. Ami az egy országos középpont rendszerét s ezzel szemben az ellenzék által javasolt vidéki központiok rendszerét illeti, ez a két dolog oly ellentétes, hogy egyik a másikat kizárja. Azt a rendszert, melyen a javaslat áll, tudniillik az egy középponti rendszert csak az egész javaslat teljes megváltoztatásával lehetne a vidéki középpont rendszerére átalakítani. Ő különben a vidéki középponti rendszert, mely egyszerre vagy hatvan vidéki középpontot teremtene, nem tartja jónak és előnyösnek sem pénzügyi, sem ügykezelési szempontból. A vidéki középpontok rendszerének első következménye az lenne, hogy megrágitaná a pénzt. De az ellenőrzést sem könnyítené meg a vidéki középpontok rendszerre. Hangoztatják, hogy a 66-ik szakaszban van főleg megágyazva az állami omnipotencia. Mivel főleg Polónyi hangoztatta azt, hát iparkodik az ő eszejárását követni.

Polónyi Géza: Az önnök nem fog sikerülni. (Nagy derűtség.)

Erdély Sándor: Hát akkor anélkül jelenti ki, hogy a pártkassza és pártérdek emlegetése nem egyéb az ügy diszkreditálásánál. A kormány azért ad segélyt az intézeteknek, hogy azok fölvirágozzanak. Azonkívül ott van az intézet háta mögött az állam egész erkölcsi garanciája. Tudja Polónyi, mit jelent ez?

Polónyi Géza: Semmit. (Derűtség.)

Erdély Sándor miniszter: Azt jelenti, hogy senki sem károsodik meg, aki ez intézetre bizza a pénzét. Gróf Károlyi Sándor annak idején az állam anyagi segélyét jelentékennyek, az erkölcsi segélyt kiszámíthatatlannak mondotta. És e támogatással szemben mi az, ami befolyást az állam magának főtart? Az, hogy tizenöt igazgatósági tagból ki-nevez négyet. Tizenegy választott igazgatóval szemben tehát áll négy kinevezett. Hol van itt az állam praepotenciája és többsége. A kormánynak esze ágában sem volt hatalmat szerezni e javaslattal s abban a meggyőződésben volt, hogy az ellenzék sem viszi bele a párt-politikát. Most már minden kérdésbe beviszik azt a szemrehányást, hogy a kormány saját hatalmát akarja vele öregíteni. Mathematica ki lehet mutatni, hogy e javaslat nem öregíti est. Meglehet, hogy az államot hatalmasabbá teszi, de az állam hatalmának nagyok és általánosnak kell lenni.

Magyarországban pedig olyan kormány, mely az államhatalommal visszaél, nem tarthatná magát. Huszonöt év óta hirdetik a Házban az állami omnipotenciát és az államhatalommal való visszaélést. A közvélemény, a nép azonban másként gondolkozik, különben rég föllázadt volna. (Mozgás.)

Olay Lajos: Hát azt akarják?

Erdély Sándor miniszter: Minden kormányának kötelessége az államhatalom gyarapítása. Ha gróf Apponyi kerülne kormányra, az is az államhatalmat bőrének gyarapítani.

Polónyi Géza: De nem az egyéni szabadság rovására.

Erdély Sándor miniszter: Magyarország ezt az önfentartás ösztöne diktálja. (Ugy van! a jobboldalon.) Anyi felekezet, nemzetiség torzalkodik itt, annyian törnek a nemzeti egység ellen, hogy az állam hatalmát erősnek és megdönthetetlennek kell kívánni a haza minden jó fiának. (Zajos tetszés jobboldalon.)

A szavazás.

Következik a szavazás. A Ház a javaslatot általánosságban elfogadja. Csak a néppárt, Polónyi és Madarász József szavaz ellene.

Barta Ödön határozati javaslatát a Ház mellőzi.

A részletes vita.

A részletes tárgyalás során a ezimnél felszólt Meltzl Oszkár s azt a módosítást ajánlja a precízebb értelmezés kedvéért, tételesen ki a ezimben, hogy a mezőgazdasági és ipari szövetkezetekről rendelkezik a javaslat. Neumann Ármán előadó ezt szükségesnek nem tartja, miután az ipari szövetkezetek vannak vele szembeállítva.

Az első szakaszt Neumann Ármán stílárius módosításával elfogadja a Ház.

A 2.ik szakasznál Btró Lajos reflektál Darányi miniszter multkorai beszédére. Ami a szakaszt illeti, indítványozza, hogy a második szakaszt inkább töröljék, mintsem hogy úgy maradjon meg, ahogy van.

Polónyi Géza azt a módosítást indítványozza, hogy — mivel őt a hatóság közreműködésének általánosságban való megjelölése aggasztja — tételesen a szakaszhoz az, hogy a hatóság közreműködése csupán annak ellenőrzésére terjed ki, hogy az alakuláson a törvény rendelkezései megjárassanak a az alapszabályok a törvényvel ne ellentézenek. Kimondandónak tartja azt is, hogy a hatóság közreműködését meg nem tagadhatja.

Meltzl Oszkár az egész szakaszt szükségesnek tartja s törölését indítványozza.

Gróf Apponyi Albert nem tagadja, hogy az igazságügyminiszter beszéde az ő felfogását a 2-ik szakaszról enyhítette. Minthogy a Polónyi módosítása megfelel az ő nézetének, azt elfogadja, de megoldja egy ponttal: azzal, hogy a hatóság közege ne csak köteles legyen közreműködni az alakuláson, de ha az alakulás a törvényesség szempontjából kifogás alá nem esik, a hatóság a szabályszerű megalakulás elé akadályt ne gördítsen.

Az elnök a vitát bezárja.

Erdély Sándor igazságügyminiszter kéri a szakasz elfogadását. Polónyi módosítását lényegében elfogadja, mert az a törvényjavaslatban különben is benfoglaltatik.

Neumann Ármán előadó módosítást akar benyújtani.

Az elnök: A vita bezárása után nem lehet módosítást indítványozni.

Neumann Ármán előadó ekkor Polónyi módosítása ellen nyilatkozik.

A Ház többsége azonban elfogadja a szakaszt a Polónyi módosításával együtt.

A 3-ik szakasznál Vég Aurél a visszaélések elkerülése céljából azt indítványozza, hogy ne csak az írni és olvasni nem tudókat védelmezzék, hanem aki írni és olvasni tud, az is igazolja azt a neve aláírásával, hogy az alapszabály-tervezetet ismeri. Erdély Sándor miniszter ellene van a módosításnak.

A többség változatlanul elfogadja a szakaszt.

A 4-ik szakasznál Meltzl Oszkár azt indítványozza, hogy ne korlátozzák az üzletet csupán a tagokra s ne zárjanak ki a kölcsönben való részesedéstől másokat se. Polónyi Géza azt mondja, hogy takarékbetéteket jó magyarul senki sem esz-közölhet, hanem elhelyezhet. Ily értelmében korrigálja a szakaszt. Neumann Ármán Meltzl indítványát, mely ellenkezik a törvényjavaslat egész szellemével, nem fogadja el, ellenben hozzájárul Polónyi módosításához, sőt ő maga is indítványozza.

A Ház a szakaszt Polónyi módosításával fogadja el.

Az ötödik szakaszhoz Műlek Lajos azt a módosítást terjeszti elő, hogy a határozatképességhez ne 17, csak 7 aláíró jelenléte legyen szükséges. Blaskovich Ferencz indítványozza, hogy a szakasz úgy módosítottassék, ahogy az új 2-ik szakasz megjelöli a hatósági közeg szerepét. Erdély

Sándor igazságügyminiszter kéri a szakasz változatlan elfogadását.

A többség a szakaszt változatlanul elfogadja.

A hatodik szakaszt észrevétel nélkül elfogadják, a hetedik szakaszhoz Meltzl Oszkár azt a módosítást teszi, hogy csak a gazdasági szövetkezetek ne állíthassanak fióktelepet, ellenben az iparszövetkezetek állíthassanak. Neumann Ármán előadó a módosítás ellen nyilatkozik. Polónyi Géza a fogyasztási szövetkezetekre nézve megengedné a fióktelepet. Blaskovich Ferencz az esetleg létesítendő fogyasztási, értékesítési és termelési szövetkezeteket szintén nem fosztaná meg a fióktelepek létesítésének lehetőségétől. Csak a hitelszövetkezetek legyenek kizárva. Neumann Ármán előadó elfogadja Blaskovichnak erre vonatkozó módosítását.

A Ház Meltzl módosítását mellőzi s a szakaszt Blaskovich módosításával fogadja el.

A nyolcadik szakasznál Polónyi Géza azt indítványozza, hogy tagja lehessen a szövetkezetnek a nagykorúsított vagy önálló keresettel bíró kiskorú, továbbá tagja lehessen nemcsak az, aki a szövetkezet kerületében lakik, hanem az is, aki ott üzlettel, vagy ingatlannal bír.

Az elnök a tárgyalást mára berekeszti.

Egynapos szünet.

Az ülés végén gróf Apponyi Albert, tekintettel arra, hogy a delegáció négyes albizottsága ülést tart, azt indítványozza, hogy a Ház holnap ne tartson ülést.

Báró Bánffy Dezső miniszterelnök: Bár a gyakorlat eddig az volt, hogy a Ház csak a delegáció plenumának ülése napján ne tartson ülést, nem akar ahadékoskodni és elfogadja Apponyi indítványát.

Az elnök határozatul kimondja, hogy a legközelebbi ülés szerdán délelőtt 10 órakor lesz.

A magyar delegáció.

(A hadügyi albizottság ülése.)

A magyar delegáció hadügyi albizottsága ma délelőtt Pulszky Ágost elnöklése alatt ismét ülést tartott. Ezen az ülésen került szóba a harmincz milliós póthitel is, amelyet a hadügyminiszter a delegáció felhatalmazása nélkül vett fel s amelyből már huszonkét milliót el is költött. A hadügyminiszter titkos tanácskozásban adott felvilágosítást a póthitel felhasználásáról. A bizottság többsége belátta a pénzügyi intézkedések sürgőségét, Horánszky Nándor azonban kijelentette, hogy nem helyesli a hadügyminiszter eljárását, mert a titkolózásra semmi okot sem lát. A bizottság végül Hegedüs Sándor javaslatára a póthitelt kivételesen engedélyezte.

Az ülés lefolyásáról a következő tudósítást adjuk.

Jelen voltak a közös kormány részéről gróf Goluchowski külügyminiszter, Krieghammer közös hadügyminiszter Kállay közös pénzügyminiszter és a szakelőadók; a magyar kormány részéről báró Bánffy miniszterelnök, Lukács pénzügyminiszter, báró Fejérváry honvédelmi miniszter.

Münnich Aurél előadó ismerteti a közös hadügyminiszterium 1899. évi rendkívüli szükségletét. A gyakorlati- és löterek megszerzése és helyreállítására vonatkozó czimnél

Horánszky Nándor kérde, vajjon a felixdorfi lökisérleti bizottság részére csak egy épület emelnek-e?

Krieghammer Ödön hadügyminiszter igenlőleg felel, utalva arra, hogy a mostani épület már teljesen rozzant.

Miklós Ödön kérdésére

Krieghammer Ödön hadügyminiszter megjegyzi, hogy a tatal tűzérégi löter iránti tárgyalások már nemsokára be fognak fejezethetni. Reményli, hogy a löteret kedvező feltételek mellett szerezhetik be.

Az építési első részletek cziménél rövid vita volt, amely után az albizottság a következő határozati javaslatot fogadta el:

A közös hadügyminiszternek a hadsereg 1897. évi rendkívüli szükségletének 50. czimé alatt 2 új hadapródiskola felállításából eredő egyszeri szükséglet fejében engedélyezett és az országos bizottságoknak legfelsőbb helyen 1897-iki december 26-án szentesített határozatai (V. határozat, A, b.) szerint az 1898-iki kezelési időszak végéig kiterjesztett 110,000 forintnyi hitelt nézve a felhasználási és elszámolási határidő kiterjesztése az 1899. évi kezelési időszak végéig megengedtetik.

Következett

a 30 milliós póthitel

tárgyalása.

Kállay Béni közös pénzügyminiszter és Krieghammer hadügyminiszter bizalmas előterjesztései után

Münnich Aurél előadó rámutat arra, hogy a harmincz milliós póthitelnek jelentékeny része csupán effektuálását jelenti amaz elvileg hozott határozatoknak, melyeket az országos bizottság a lövőfegyvert illetőleg hozott. Ajánlja, hogy szavazzák meg a póthitelt.

Horánszky Nándor kívánatosnak tartotta volna, hogy a nagyjelentőségű és a részéről is feltétlenül diszkrét természetűeknek tekintett fölvilágosítások a póthitel előidézé kérdésekre vonatkozólag a négyes albizottságban tételesen meg. Nem zárkózik el ama fölfogás elől, hogy lehetnek beszerzések, amelyek megtörténtének a nyilvánosság elől való elrejtése kívánatos lehet. A szóban forgókat azonban nem tartja egyébként a hadsereg rendezés főlszerelésénél, mindössze siettetve történetek beszerzések. Semmi okot nem lát a titkolózásra. A helyzetet a mult év novemberében kellett volna feltárni a delegációk előtt. Kívánja, hogy az albizottság ez eljárással szemben, tekintve a kérdés pénzügyi részének teljes homályosságát, a leghatározottabban állást foglaljon. Ha szükséges s helyes volt is, hogy a hadügyminiszter a viszonyokra való tekintettel a hadi készütség szempontjából a beszerzésekre magát elhatározta: pénzügyi és alkotmányjogi szempontból nem tudna helyeselni oly eljárást, amely alkotmányjog szerint a kritikát meg nem állja. Ezért a felelősséget el nem vállalja.

Báró Bánffy Dezső: A magyar kormány felelőssége és szolidaritása alapján Horánszkyval szemben megjegyzi, hogy épen Horánszky volt az, aki a fölvilágosításokat a hadügyi albizottságban sürgette. A maga részéről nem látott volna semmi nehézséget abban, hogy a mai bizalmas fölvilágosítások a négyes albizottságban adassanak meg. Ami magát a követett eljárást illeti, kiemeli, hogy a magyar kormány bele kellett egyeznie az oly megrendelések tételébe, amelyekből a monarchia védelmi képessége függött. Elismeri, hogy tudatosan nagy felelősséget vállalt magára, amikor a hadügyi kormányzat intézkedésével szolidaritást vállalt, főleg abból a tekintetből, hogy az előre látott szükségletet nem költségvetés keretében, hanem póthitel formájában hozza a delegációk elé. Elismeri azt is, hogy az alkotmányosság formájának az felelt volna meg, hogy mihelyt a szükséglet imminens voltáról meggyőződött: a delegációkat rendkívüli időben erre a czélra hívta volna össze. Megfontolásra ajánlja azonban azokat az okokat, amelyek miatt a hitel kérésének a módjától el kellett tekintenie. Az ország politikai és közgazdasági érdekei követelték ezt. Utal azokra a komplikációkra, amelyek elkerülése alig volt volna lehetséges, ha e szükséglettel oly időben állott volna elő a kormány, amikor ennek vissza a szinte elmaradhatatlannak látszott.

Hegedüs Sándor szerint a pénzügyi aggodalmaknak — bármily megokoltak — háttérbe kell szorulniok amaz okok mögött, amelyeket a közös kormány és a miniszter előterjesztettek. Horánszkyval szemben kiemeli, hogy ne dobjanak általános vádat a kormány szemébe, hogy mindent meg lehet okolni: hanem bíráljuk meg azt, hogy a közös kormány által előadottak olyan természetűek-e, hogy megokolták tették a bizottság előtt részletezett összegek kiadását. Szóló érzi és tudja, hogy a tetemes költség végtelen hátrányosan és zavarólag fog hatni pénzügyeinkre. De kiemeli, hogy azáltal, miszerint sikerült a kormányoknak kellő diszkréció mellett végrehajtott diplomáciai és katonai intézkedéseivel egy komolyabb bonyodalma elhárítani, motiválnak tartja a tett intézkedéseket, amelyek különben is csak gyorsították a megrendeléseket. Ugy véli, hogy az ország közgazdaságának sokkal többet ártottak volna, ha nem a kellő diszkréció mellett történtek volna. Igen nehéz szívvel bár, de magasabb érdekekre tekintettel elfogadja a kiadások szükségét, azonban szükségesnek tartja, hogy jelentésében az albizottság határozottan nyilatkozzék és a maga részéről a következő javaslatot kéri a jelentésébe felveendőnek: A kormány maga beismeri, hogy ez eljárása a költségvetési jogba ütközik, de feltárja az albizottság előtt ama kényszerítő és halasztást nem tűrő körülményeket, melyek miatt a monarchia jól felfogott érdekében a kivételes és csak rendkívüli esetekben alkalmazható eljárásra határozta el magát; és megmagyarázza azt is, hogy ennek bejelentésével kénytelen volt ideig várni. Az albizottság a adott felvilágosítások és részletes adatok alapján a póthitel szükségességéről meggyőződött és azt kivételesen engedélyezendőnek tartja ugyan, de annak hangsúlyozásával, hogy az országos bizott-

ság az eljárást csak a legvégső esetben tartja, még a kormány felelőssége mellett is, igazolhatónak és az ily kivételes eset is, a lehető legelső alkalommal az országos bizottságnak, fölmentés czéljából, igazolással bejelentendő.

Gróf Keglevich István hozzájárul a Hegedüs által kifejtett állásponthoz. Alkotmányjogi szempontból akkor látna veszedelmet, ha a magyar felelős kormány előzetes hozzájárulása nélkül történt volna a közös kormány intézkedése. A parlamenti kormányoknak el kell vállalniuk a felelősséget oly intézkedésekért, amelyeket az állam érdeke tesz szükségessé. A póthitel megszavazását bizalmi kérdésnek tekintik; megszavazza azt nem a bizalom okából, hanem mert az előterjesztések meggyőzték nemcsak a hitel szükségéről, hanem a követett eljárás helyességéről is.

Horánszky Sándor nem fogadja el Hegedüs álláspontját, mert azok a bevezetések nem olyanok, melyek valami momentán szükségnél szóba jöhetnek.

Báró Rudnyánszky József meg van nyugtatva és Hegedüs javaslatát nem tartja szükségesnek.

Radó Kálmán köszönetet mond a közös pénzügyminiszternek a nyílt és őszinte felvilágosításokért. Alkotmányjogi szempontból teljesen megnyugtatta, hogy maga a közös kormány is elismeri, hogy az intézkedés módja az alkotmányosság szigorú formájának nem felel meg. Az előadott körülmények és a bizalom indokából nemcsak megszavazza a póthitelt, de köszönetét fejezi ki a közös és a magyar kormány iránt azért a bátorságért, amelylyel a monarchia és az ország érdekében saját felelősségére cselekedett.

Báró Bánffy Dezső miniszterelnöknek az a nézete, hogy a Hegedüs által javasolt nyilatkozatban nincs bizalmatlanság sem a közös, sem a magyar kormány iránt és azt nem ellenzi.

Bolgár Ferencz őszintén bevallja, hogy a közös pénzügyminiszternek előterjesztése ő rá is nagy hatást tett. A világos előadás, amelylyel a kormány eljárását indokolta, a logika megdönthetetlen argumentumaival tártá fel a helyzetet. A hadügyminiszter előterjesztéseiből azonban azt látja, hogy a kiadások, amelyek fedezésére a póthitel kéri, természetükben fogva nem olyanok, hogy azokat titokban kellett volna tartani. Ezért Horánszky álláspontjához járul.

Miklós Ödön elfogadja a Hegedüs javaslatát, mire Hegedüs Sándor személyes kérdésben szólt fel.

Pulszky Ágost elnök összegezi a vita eredményét s felteszi a kérdést úgy az előterjesztett határozati javaslatra, valamint a Hegedüs Sándor által javasolt indoklásra. A többség a határozati javaslatot Hegedüs Sándor indoklásával fogadta el.

Ezzel a hadügyi kormány összes előterjesztései elintéztetvén, az albizottság legközelebbi ülését, amelyen a jelentést fogják hitelesíteni, szombat délelőtt 10 órára tűzte ki.

A magyar delegáció egyesült négyes albizottsága holnapi ülésén tárgyalja a boszniai megszállási hitelt.

KÜLFÖLD.

Szerbek az oroszok ellen. A szerb-liberális párt közlönye, a „Srbska Zasztava” — mint tudósítónk jelenti — Oroszország ellen irányuló czíket közölt, mely annál nagyobb feltűnést keltett, mivel a liberális párt tulnyomó része oroszbarát elemekből áll s eddig az Oroszország iránti hűségese ragaszkodást tekintette programja legfőbb pontjának. Az említett czikk panaszkodik amiatt, hogy Oroszország a Balkánon csakis a saját és a bolgárok érdekeit nézi, ellenben Szerbiát egészen elhanyagolja.

Az amerikai háború.

(Távirati tudósítások.)

A spanyolok Havanna körül erősen tartják magukat s egyáltalában lehetetlenné teszik azt, hogy az amerikai hadihajók csapatokat szállítsanak a partra. Tegnap délután két spanyol hadihajó, a „Conde de Venedita” és a „Nuova Espana” megtámadták a havannai kikötőben öt amerikai hadihajót, melyek a blokádtartására voltak rendelve s hármat közülök gyors távozásra kényszerítettek. Az egyik amerikai hajó súlyosan megsérült. A spanyolok ezt az apró sikert viharos lelkesedéssel fogadták.

A Cervera admirális parancsnoksága alatt álló spanyol flotta, úgy látszik, kerül min-

den összeütközést a szármra nézve tulsúlyban álló amerikai hajórajjal s kerülő utakon akar egyrészt a havannai kikötőbe bejutni, másrészt, úgy látszik, tönkre akarja tenni az amerikai nagy flottától elszakadt s jelenleg Dél-Amerika keleti partjai mentén czirkáló „Oregon” „Nietheroy” és „Marietta” hadihajókat.

Sampson admirális hadihajóival a legutolsó hírek szerint Haiti-sziget közelében tartózkodik s ha majd biztos tudomást szerez magának a Cervera vezetése alatt álló hajórajról, úgy Havanna felé indul s ott egyesülni fog a Schley admirális vezénylete alatt álló repülő-hajórajjal.

Késő éjjel érkezett táviratok jelentik, hogy a Sagasta-kabinet beadta lemondását. A királynő a kormány megalakításával újból Sagastát bízta meg, aki két-három nap alatt összeállítja az új kormányt.

A mai nap során beérkezett táviratok a következők:

Ütközet a havannai kikötőben.

Madrid, május 16.

Havannából érkezett magántáviratok a havannai kikötőben tegnap folyt harcokat a következőképen adják elő: Délután 4 órakor az a hír terjedt el, hogy a havannai kikötőben veszteglő spanyol hadihajók előkészületeket tesznek, hogy a tengerre induljanak. Öt órakor a 600 tonnás „Nueva Espana” torpedó-ágyúnaszád és az 1500 tonnás „Conde de Venedita” czirkálóhajó elindultak a kikötőből. A rakodóparton összegyűlt sokaság a hajókat frenetikus ovációkban részesítette. Félóra mulva a spanyol hajók megtámadták három amerikai blokádhajót. A spanyolok megkezdték a tüzelést, amelyet az amerikai hajók viszonoztak. A parton álló sokaság minden ágyulóvést azzal a kiáltással kísért: „Éljen Spanyolország!” Egyszerre elhallgattak egy nagy amerikai hajó ágyui, melyet erre egy másik amerikai hajó elvontatott. A spanyolok visszavonulásra kényszerítettek még egy amerikai hajót, amely a harc színhelyén megjelent. A lakosság lelkes ovációkkal fogadta a kikötőbe visszatérő spanyol hajókat, amelyek nem szenvedtek sérülést.

[Havanna, május 16.]

Azoknak az amerikai hajóknak egyike, amelyeket tegnap a „Conte de Venedita” és a „Nuova Espana” megtámadtak, eleje ment más amerikai hajóknak, amelyek az amerikaiak patraszállási kísérleteit támogatják. E kísérletek eddig eredménytelenek maradtak. A havannai öblön kívül rövid időre tizenegy amerikai hajó jelent meg, de nagy távolságban, a kikötő ütegének lőtávólán kívül maradtak.

Madrid, május 16.

Blanco tábornagy távirata megerősíti, hogy tegnap a „Conte de Venedita” czirkálóhajó és a „Nuova Espana” ágyúnaszád megütköztek öt amerikai hajóval. Az amerikai hajók kénytelenek voltak visszavonulni. A távirat ezzel végződik;

„Elértem a kitűzött czélt, hogy minél több ellenséges hajót gyűjtsék ide. Tegnap reggel még csak három hajó volt itt, most már tizenegy van.”

Manila bombáztatása.

Washington, május 16.

A kormány a Kuba szigetének déli részén az összes kábeleket el akarja vágatni s csak az ellenőrzése alatt álló key-west-havannai kábelt hagyja érintetlenül. Minthogy a szakértők kijelentették, hogy nem elegendő azoknak a csapatoknak a száma, amelyeket Dewey tengernagynak segítségével akarnak küldeni, a csapatok számát jelentékenyen megszorították. Remélik, hogy 1300 önkéntes elindulhat hétfőn. Amint ezek Manila elé érkeznek, Dewey felszólítja a várost me-

adással, mert másképp bombáztatni fogja. A kapituláció megtörténte után ez az 1300 ember fogja a városban a rendet föntartani. Az Archipelagos szigeteit a Merritt tábornok alatt álló nagy hadsereg fogja megszállani.

Washington, május 16.

Dewey tengernagytól Caviteből érkezett jelentés szerint az ostromzárt szigorúan megtartják. Dewey azt hiszi, hogy a fölkölkök Manillát a szárazföld felől körül fogják zárni, bár még semmiféle hadiműveletet nem tettek. Az eleség hiánya valószínűleg kényszeríteni fogja a spanyol kormányt, hogy rövid idő alatt megadja magát. Manila minden pillanatra eleshetik. Az idő meleg és nedves. A „Callao” spanyol ágyúnaszád, midőn május 12-én megkísérelte az ostromzár áttörését, elfogták. Az amerikaiaknak állítólag elegendő szenük van. Egy angol, egy francia, két német és egy japán hadihajó várja az események fejlődését.

Az Unio hadseregének mozdulatai.

Washington, május 16.

Eddig 125.000 behívott és 65.000 önkéntes katonát soroztak be. A sorozás a hét végén valószínűleg befejezést nyer. A Manillába szánt dandár parancsnoka Otis tábornok lesz. Ez a dandár, amely a „City of Peking” szállítóhajón fog utra kelni, a 14. rendes gyalogezred egy zászlóaljából és a kaliforniai 1. önkéntesezredből áll. Otis tábornok parancsot kapott, hogy szálljon meg a szárazföldön egy, Dewey tengernagy által kijelölendő pontot és álljon Dewey tengernagy rendelkezésére mindaddig, amíg Merritt tábornok veszi át a parancsnokságot a Filippini-szigeteken. Sampson tengernagy hajórajja tegnap érintette Cap-Haitien-t; kíséretében volt „Porter” torpedónaszád és egy másik hajó, amely élelmiszert vitt. Az azonban bizonytalan, hogy a hajóhad a cap-verdi-i hajóhad elé délre, vagy pedig előbb Key-Westbe megy-e.

A hajóhadak mozdulatai.

London, május 16.

Cervera tengernagy nem használta ki azt a kínálkozó előnyt, hogy a két amerikai flottát külön-külön megtámadja és megverje. Az amerikai hajóhadak meglepésének veszedelme egyelőre elmúlt. Sampson meg fogja szállni San-Juant és helyre fogja állítani a Washingtonnal való kábelösszeköttetést. Schley tengernagy hajórajával Charlestownba érkezett, ahol újabb utasítást vár Washingtonból. A blokádhajórajt is értesítették a spanyol hajók közeledéséről. Cervera Curaçao mellett vesztegel, állítólag azért, hogy a Madriddal való kábelösszeköttetést létrehozza. A hadakozó felek most azzal igyekeznek egymásnak ártani, hogy egymásnak hirszolgálatát lehetlenné teszik; így az amerikaiak mult szombaton elvágták a Porto-Rico és Kuba közt és a Kuba és Jamaica közt levő kábelt, viszont a spanyolok elvágták az amerikaiak rendelkezésére boesátott angol kábelt St-Vincent és Santa-Lucia között s ezzel lehetlenné tették az amerikaiaknak az Oregon és Buffalo hajókkal való érintkezést, melyek most az Amazon torkolatánál vesztegelnek. Kuba invázióját bizonytalan időre elhalasztották.

New-York, május 16.

A repülő hajóraj tegnap este fél öt órakor Charleston elé érkezett, miután három napot töltött a tengeren anélkül, hogy az ellenséggel találkozott volna. A hajóraj parancsot kapott, hogy Key-West-be menjen.

Washington, május 16.

A tengerészeti miniszteriumhoz tegnap késő este az a hír érkezett, hogy Sampson tengernagy a kapott utasításnak megfelelően Haiti nyugati partvidékére siet, ahonnan valószínűleg a déli partvidékre megy, hogy ott állást foglaljon.

A felkelők veresége.

New-York, május 16.

Havannai távirat szerint a spanyol haderők Eneruci Jadal közelében La Rosa mellett (Santa Clara tartomány) egy csapat felke-

lővel összeütköztek. A felkelők, akik jól megerősített állásban voltak, élénken kezdtek tüzelni a spanyolokra. Ezek azonban, miután a segélycsapatok megérkeztek, visszaverték a felkelőket, akik közül 17 halva maradt a csatatéren. A felkelők táborában a spanyolok nagymennyiségű lőszert találtak.

Letiltott torpedók.

Köln, május 16.

A „Köln. Ztg.” jelentése szerint a kieli amerikai konzul április 24-én felszólalást tett a schleswigi kerületi elnöknel, hogy tekintettel a spanyol-amerikai háborúra, akadályozza meg a Spanyolország által rendelt torpedók elküldését, amelyek egy ottani cégnek vannak. Minthogy a nyomban megejtett nyomozás kiderítette, hogy Kielben tényleg a spanyol kormány részére rendelt torpedók vannak, a porosz kormány megtiltotta az illető cégnek a torpedók elküldését, amíg ki nem mutatják, hogy nem a hadviselő hatalmak valamelyikének részére vannak rendelve és gondoskodott e tilalom szigorú megtartásáról.

Elkeseredés a francziák ellen.

New-York, május 16.

Amerikában nagy az elkeseredés a francziák ellen. 2000 new-yorki hölgy, közöttük nagyon sok előkelő divatárúsnő elhatározta, hogy Párisból nem hozat többé divatcikkeket. (N. Fr. Pr.)

A spanyol külügyminiszter véleménye.

Madrid, május 16.

A külügyminiszter egy hírlapíró előtt megróttta az amerikaiak magatartását, akik a városokat a lakosság előzetes értesítése nélkül bombázzák és hozzátette, hogy a kormány ebben az ügyben jegyzéket fog a hatalmakhoz intézni. Chamberlain beszédéről megjegyezte a miniszter, hogy az nagyjelentőségű, nemcsak Spanyolországra, hanem egész Európára nézve. Az a körülmény, hogy az amerikaiak Portorikót előzetes értesítés nélkül vették bombázás alá, noha egy francia hadihajó a kikötőben volt, élénk megbeszélés tárgya. A francia hadihajónak nem esett baja. A kormány kijelenti, hogy a kubai ostromzár nem tekinthető effektívnek s reméli, hogy egyetlen európai nagyhatalom sem lesz hajlandó olismerni az ily ostromzár. A képviselőházban szerdán osztják ki a vörös-könyvet.

A spanyol kabinet lemondása.

Madrid, május 16.

S a g a s t a miniszterelnök a királyi palotába ment és átnyújtotta a regenskirálynénak a z ö s s z m i n i s z t e r i u m lemondását. Sagasta, akit a királyné a kabinet újjászervezésével bízott meg, ma este értekezni fog a kamarák elnökeivel és G a m a z o v a l.

Madrid, május 16.

A kamarákkal közölték az egész miniszterium lemondását, azzal a kérelemmel, hogy a válság megoldásáig szakítsák meg üléseiket. Sagasta azt hiszi, hogy az új kabinetet holnaputánig megalakíthatja. Holnap Alfonso király születésnapja alkalmával, fogadás lett volna az udvarnál, de elhalasztották. A tartományok főkapitányai is utasítást kaptak, hogy halasztsák el az ünnepet.

TÁVIRATOK.

Egy titkos szerződés.

Majnai-Frankfurt, május 16. A „Frankfurter Zeitung” mai száma közzéteszi azon titkos állami szerződés szövegét, amelyet 1897. év április havában Oroszország és Ausztria-Magyarország kötött egymással.

Ez a szerződés öt évre érvényes; érvényessége lejár 1902. május 1-én. A szerződést aláírták Ferencz József császár-király és Miklós orosz császár, továbbá gróf Goluchowski és gróf Murawiew külügy-

miniszterek. A szerződés további három évre érvényes, ha hat hónappal annak lejártá előtt nem mondta fel valamelyik fél. E szerződés célja a békének és a Balkán-félszigeten a status quonak a fentartása. Erre a célra a Balkán-félsziget két érdekkörre van felosztva, amelyeknek mindegyike ismét szűkebb és szélesebb körre oszlik fel. Ausztria-Magyarország szűkebb érdekkörébe esik Szerbia, a tágabba Macedónia, egészen a Salonichi-Wranja vonalig, beleértve Salonichit magát is és Albániát, kivéve egyes Montenegróval határos kerületeket. Oroszországnak szűkebb érdekköre Bulgária, és a szélesebb érdekkör magában foglalja az európai Törökországnak hátralevő részeit, keletre Ausztria-Magyarország belső érdekkörétől. A szerződő felek arra kötelezték magukat, hogy mindennemű harcziás agitációt megakadályoznak Bulgáriában és Szerbiában, még pedig, ha szükséges, közbelépnek a saját belső érdekkörükben akár egyenként, akár együttesen. Ha a békés intervenció hatástalan maradna Szerbiában vagy Bulgáriában, akkor az az állam, amelynek belső érdekkörébe tartozik az illető zavargó állam, jogot nyer arra, hogy fegyveresen is közbelépjen amaz állam ellenére, amelyikben a zavargás történik. A szerződést Németországnak bemutatták egészen, Olaszországnak azonban, az Albániára vonatkozó passzus kivételével, notifikálták csak.

Bécs, május 16. A „N. W. T.” értesülése szerint a külügyminiszteriumban a „Frankfurter Ztg.” híret teljesen koholtnak jelentik ki. Idézett lap értesülése szerint a külügyminiszterium körében annak a meggyőződésnek adnak kifejezést, hogy írásbeli szerződés a keleti ügyekre vonatkozólag egyáltalán nem létezik, annál kevésbé pedig élőszóbeli szerződés. A „Frankfurter Ztg.” fércmunkáját különben ez előtt néhány nappal egy bécsi napilapnak ajánlották fel megvételre, csak hogy az illető lap az ajánlatot visszautasította.

Bécs, május 16. A „N. Fr. Pr.” értesülései szerint a fentebb közölteket illetékes oldalról apokrifnak mondják. Az egész közlemény teljesen légből kapott.

A riasztó beszéd.

London, május 16. A „N. W. T.” londoni levelezője meginterviewolta James Bryce-t, aki a Gladstone-kabinet alatt államtitkár, később miniszter is volt, a Chamberlain beszédje tárgyában. Szerinte a dolgot nem kell olyan tragikusan venni. Anglia és Oroszország a Pámir főnsík és Afganisztán tekintetében megállapodtak. Bizonyára meg fognak állapodni Kína ügyében is. A Chamberlain beszéde csak arra való volt, hogy a konzervatívokra hasson, és hogy a jelenlegi miniszteriumot mint a tettek miniszteriumát mutassa be az országnak.

London, május 16. Általában feltűnt, hogy lord Salisbury a Rivieráról történt visszérkezése óta gyakorta hosszabban tanácskozott gróf Hatzfeld német nagykövettel és a nagykövetet néhány nap előtt meghívta Viktoria angol királynőhöz a windsori kastélyba. Chamberlain beszédére vonatkozólag komoly politikai körökben megegyeznek abban, hogy Angolország nem köthet szövetséget az Egyesült-Államokkal, bármennyire kívánatos volna is ez.

London, május 16. A Cambridge-i herceg kijelentette, hogy a legutóbbi magánylatkozatok angol-francia differenciákról alapítalan koholmányok. A „Globe”-nak new-yorki tudósítója, aki általában mint a leghiggadtabb gondolkodó újságírók egyike ismeretes, oly értelemben tesz jelentést lapjának, hogy Amerikában a Chamberlain által lanceirozott szövetség híreket nagyon hidegen fogadták.

Berlin, május 16. Itteni mérvadó körök nézetét tünteti fel a Chamberlain beszédjéről a „Post”-nak egy ma megjelent cikke, melyben többek közt ez áll:

A Chamberlain beszédjéből nemcsak Oroszország elleni ellenszenvet lehet kiolvasni, hanem azt is, hogy Anglia bensőbb összeköttetés megteremtésén dolgozik Amerikával. Angliában a jelenlegi politikai helyzet mellett nem valami kellemesen érzik magukat az államférfiak és szeretnék megerősíteni Anglia állását, úgy, hogy az amerikai sógorhoz közelednek, aki esetleg segítségükre volna komoly pillanatokban. Erre a lépésre Angliát nemcsak az oroszokkal szemben Kelet-Ázsiában támadt érdekellentét vezeti, hanem a Niger területen mutatkozó aggodalmas helyzet is. Mi ránk, németekre, mondja a „Post”, nem hat nyugtalanítólag Anglia és Amerika esetleges szövetsége. Németország viszonya mindkét államhoz változatlan fog maradni. A dolgok további fejleményei elé tehát Németország teljes nyugalommal nézhet. Chamberlain beszédében, amelylyel az csak saját országa érdekeit szolgálta, egyetlen ellenséges, de még csak barátságtalan szót sem találni Németország ellen. (N. Fr. Pr.)

Pétervár, május 16. A „Novoje Vremja” Chamberlain államtitkár beszédéről szólva, kiemeli, hogy az angol kabinet e befolyásos tagja maga konstata, hogy Anglia izoláltsága, következtében, rossz helyzetben van. A lap azonban kérdésesnek tartja, hogy az Egyesült-Államok óhajtsák-e a Chamberlain ajánlotta szövetséget és hogy kielégitené-e őket, ha a Filippini-szigeteket — amint állítólag szándékukban van — amikor majd elragadják a spanyoloktól, eladják Angliának. Maga az ilyen szándék elég volna, hogy valamennyi nagyhatalmat, amelyeknek érdekeik vannak a távol Keleten, egyidejűleg az elé a kérdés elé állítsa, hogy a spanyol-amerikai konfliktusban teljes semlegességet tanusítsanak-e, ha ennek az lehet az eredménye, hogy Anglia a Csendes-Oceánban olyan domináló befolyást nyer, amely ellen Oroszország, Franciaország és Németország e pillanatban nem siker nélkül küzdenek.

New-York, május 16. Az amerikai sajtó tetszéssel fogadta Chamberlain beszédét és szívesen üdvözi a későbbi megegyezés és az angol-amerikai szövetség szándékát.

A „New-York Times” azt mondja: A beszéd a mostani nemzedékre igen nagy jelentőségű. Anglia és Amerika egyesült erői az európai nagyhatalmaknak Anglia ellen irányuló minden kombinációjával szemben elriasztólag fognak hatni. A lap úgy véli, hogy Németországnak, bármilyenek legyenek is Oroszország és Franciaország tervei, faji érdekből Angliához és Amerikához kell csatlakoznia.

Nikita fejedelem Windsorban.

Windsor, május 16. Viktoria királynő Nikita fejedelem tiszteletére ma este díszebédet adott. A vendégek között volt Salisbury miniszterelnök és Wolseley, a hadsereg főparancsnoka is.

London, május 16. Nikita montenegrói fejedelem, aki a királynő látogatására szombaton Windsorba ment, holnap visszatér a londoni Birmingham-palotába és szerdán elhagyja Angliát.

Nagy bukás.

Berlin, május 16. Roszner Gyula itteni liszt- és gabonacég ma csődöt mondott. Három tulajdonosa megszökött. Az üzlet 25 éve áll fenn. A csőd oka ismeretlen. Állítólag rendellenességek és hamisítások fordultak elő. A bukás sok nagy lisztkereskedést sújt. A passzívák fél millió márkát tesznek ki.

Olaszország ismét csendes.

Róma, május 16. Egész Olaszországban teljes nyugalom van. A „Perseveranza” közzéteszi a milánói zavargások alkalmával elesettek névsorát. Összesen 80 ember vesztette életét.

tét, köztük két katoná. A halottak közt 10 asszony is van. Sok városban folytatják az aláírásokat a behívott katonák családjai javára. **Piscetti** képviselő még mindig a kamara épületében van.

Thesszália kiűritése.

Konstantinápoly, május 16. Tegnap fizették ki a görög hadikárpótlás első részét, amiről **Maurocordato** görög követ a portát értesítette. A különlegességében a tárgyalások Törökország és Görögország között ma fognak megkezdődni. Tegnapig 60 zászlóalj 10000 emberrel hagyta el Volót. Az orosz önkéntes hajóhad „Wladimir” hajója **Stark** ellentengernaggyal és 1000 emberrel ideérkezett és holnap Port-Arthurba indul.

HIREK.

Könnyítenek a diákokon.

(A középiskolák tantervrevíziója.)

A közoktatásügyi miniszter tudvalevőleg még harmadéva megbízta a közoktatási tanácsot, hogy a középiskolák számára új tantervet készítsen. A tanács javaslata most elkészült és a miniszteri jóváhagyást várja. A munkálat derék és okos, mert a nemzeti irány az egységes középiskola felé való fejlődés alapjára állt; mert továbbá a görög nyelv fakultatív tanítását úgy szeretné megformálni, hogy legyenek gimnáziumok göröggel és legyenek gimnáziumok görög nélkül s görög helyett mással; derék és okos végül, mert a tanítás anyagát lehetőleg kevesbíti. A jövő nemzedéke nem panaszkodhatik majd annyira a túlterhelésről.

Az új tanterv egyébiránt az egyes tanítási tárgyakban a következő változtatásokat proponálja:

Magyar nyelv és irodalom. Főcél a nyelvtanban a nyelv gazdagságát megvilágítani, az irodalomban is nem az elméleteknek és a történelmi részeknek, hanem magának az irodalomnak bemutatása és ismertetése. Változás, hogy az irodalomtörténetet a VII. és VIII. osztályra felosztva fogják tanítani.

Latin nyelv. Főcél az irodalmi olvasás és annak tartalmilag minél gyümölcsözőbbé tétele. A magyarból latinra való fordítás a tanítás végső céljából elhagyatik. A klasszikusok közül a III. és IV. osztályba ismét beviszik **Cornelius Nepos**-t, a felsőbb osztályokon továbbá **könnyítenek** egy-két klasszikus beszűntetésével.

Görög nyelv. Változás az irodalmi szempont nagyobb hangsúlyozása.

Német nyelv. A tanterv meghosszabbítja a voltaképeni nyelvtanulás idejét. A felsőbb osztályokban továbbá lehetőleg német nyelvű előadást is kíván. A reáliskolákra nézve még inkább hangsúlyozva van a praktikus cél.

Francia nyelv. (A reáliskolákban.) A tanítás iránya a német nyelvről mondottakkal analog, kívánatik a modern irodalommal való behatóbb foglalkozás is.

Történet. Fő a nemzeti szempont. A VIII-ik osztály anyaga, a magyar történet, a VII-ik és VIII-ik osztályra oszlik és már előbb ugyanezt tanulják a III-ik és IV-ik osztályban. V-ik és VI-ik osztályban világtörténelem, főtékintettel a magyar nemzetre.

Földrajz. A főszűl a politikai földrajzon van. (IV., VII., VIII-ik osztály.) A természetrajzi részt inkább a természetrajz ismerteti. (Növények, állatok elterjedése, geologia stb.) A magyar haza földrajzát már az I. osztályban tanítják.

Természetrajz. A gimnáziumban anyagredukálás, sorrendváltás, nagyobb szűl a kémia. A reáliskolákban nincs nevezetesebb változás.

Természettan. Anyagredukálás. A matematikai levezetések a minimumra szűritatnak. **Matematika.** Főcél a számolásbeli ügyesség. A tudományos anyagot majdnem minden osztályban redukálják.

Rajzoló és ábrázoló geometria szabadkézi rajz. Változás a gyakorlati szemléltető irány felé. Az ábrázoló geometriában (reáliskolák) jelentékeny redukció.

Testgyakorlat. Tilos a training. győnge szervezetűek kimérendők. Még jobb volna, ha a szeryakorlatokat csak az elég erősekkel végezethetnék, és csak ha önként jelentkeznek.

Görögpótlás. Ahol nincs görög tanítás, az olyan gimnáziumokban legyen alternative, de nem bifurkáiva; vagy: latin és francia (esetleg angol, olasz) vagy: latin és terjedelmesebb természettudományi ektatás, rajzzal.

Lapunk mai száma 20 oldal.

— **A király Budapesten.** Ő felsége ma délelőtt 10 órakor általános kihallgatást adott, melyen többek között a következőket fogadta: **Graf Festetics** Taszilo királyi főpohárnokmester, **gróf Széchenyi** Béla, báró **Kemény** Kálmán, báró **Zwiedner** Gyula rendkívüli követ és **gróf Dessewffy** Aurél mint az országos magyar gazdasági egyesület elnöke, titkos tanácsosok, utóbbival **Zoltán Elek** altábornagy és **Forster** Géza egyesületi igazgatók, **Hinke** János altengernagy, lovag **Gold** Károly tábor-szernagy, **Wachtel** József ellentengernagy, **Bach** József, **Palkovics** József, **Kranitz** János, **Jablanczy** Sándor, **Schrami** Emil, báró **Steininger** Károly és **Nechwalszky** József altábornagyok, lovag **Albach** Gyula, **Tomicic** György, báró **Hippisch** Arthur, **Suvich** Jenő és **Prot** Emil vezérőrnagyok, dr. **Huber** Sándor vezértörzsorvos, lovag **Schweitzer** Ede, **Radanovich** Henrik, **Tislar** Mihály, **Horeczky** Arthur, **Wischinka** Adolf, **Leeb** Károly, **Marsch** Antal és **Habrowszky** József ezredesek, **gróf Alberti** Tádé, **Caillag** László, **Fath** Henrik, **Kovács** Sándor, **Jovanovich** János, báró **Kulmer** Henrik, **Roth** József, **List** Emil, **Lösh** József, **Nagy** Ede, **Nikic** János és **Wagner** Felix alezredesek, **Oberdorfer** Károly és **Simonic** Gyula hadbiztosok, dr. **Philipp** György és dr. **Nuss** József főtörzsorvosok, **Rimely** Károly püspök és **Horváth** Lajos főrendiházi tagok, **Márkus** József főpolgármester, **Halmos** János polgármester, **Veszter** Imre orsz. képviselő, dr. **Töry** Gusztáv min. tanácsos, **Balla** Gyula osztálytanácsos, báró **Wiedersperger** János, **gróf Hadik-Barkóczy** Endre, báró **Osegovich** Lajos és **örgrófPallavicini** Antal kamarások, **Kassics** Antal posta- és távirat-igazgató, **Ormódi** Vilmos az „Első Magyar Általános Biztosító-Társaság” vezérigazgatója, **Tauszik** Hugó kereskedelmi kamarai elnök, **Simó** Béla tanfelügyelő, **Popper** Dávid zenetanár, dr. **Tezze** Lajos gödöllői kastélyorvos, **Michaelisz** Vilmos lyceumi igazgató, **Lederer** Gusztáv építész, dr. **Ott** Ádám plébános. Végül együttesen fogadta ő felsége **Suczawa** város küldöttségét báró **Wassilko** György birodalmi gyűlési képviselővel élén.

Ma délután a budai királyi várakban 26 terítékű udvari ebéd volt, amelyen ő felségén kívül résztvettek: báró **Bánffy** Dezső miniszterelnök, **gróf Széchenyi** Gyula főlovaszmester, báró **Nikolics** Fedor, **Csemegi** Károly, **gróf Gyürky** Abraham, **gróf Széchenyi** Sándor, **Czorda** Bódog a királyi Curia másodelnöke és **Dessewffy** Sándor püspök, válóságos belső titkos tanácsosok, **Latkóczy** Imre Párdai Sándor és **Vörös** László államtitkárok, dr. **Dárdai** Sándor az állami számvéviszék alelnöke, **Kazy** József és **Kovacsovic** István főispánok, **Vági** Mór a győri királyi tábla elnöke, **Berczelly** Jenő a kassai királyi tábla elnöke, **Végh** Arthur, **Mezei** Mór és **Werner** Gyula országgy. képviselők, **Herczegh** Mihály a budapesti tudomány-egyetem rektora, herceg **Lichtenstein** első főudvarmester, **gróf Apponyi** Lajos magyarországi udvarnagy, **gróf Paar** lovassági tábornok főhadsegéd, herceg **Diétrichstein** alezredes szárnysegéd és **König** udvari tanácsos. Az ebéden a király élénk érdeklődéssel tudakozódott a magyar királyi tudomány-egyetem rektorától, **Herczegh** Mihálytól, az egyetemi ifjuság viszonyairól és élénk figyelemmel hallgatta ő felsége a rektor előadását az egyetemi internátusról, ahol a **Ludovica** Akadémiához hasonlóan 700—800 szegény egyetemi tanuló nyerne teljes ellátást.

— **Gladstone** állapota. **Gladstone** az elmúlt éjjelt, várakozás ellenére, jól töltötte, sőt ma némileg jobban is érezte magát. **Victoria** királynő sajátkezűleg irt levelet küldött hozzá, amelyben halálját fejezi ki neki az ország érdekében tett szolgálataiért. **Gladstone** fia, **Herbert Gladstone**, valószínűleg személyesen fogja megköszönni a királynőnek érdeklődését.

— **Ebéd a hadtestparancsnoknál.** **Loebkowitz** Rezső herceg hadtestparancsnok tegnapi ebédet adott, amelyen a következők vettek részt: **Krieghammer** Ödön közös hadügyminiszter, **gróf Nákó** Kálmán válóságos belső titkos tanácsos,

Baró Kaldán, báró **Fin** Ferdinánd tábornok, **Zsoldos** Ferenc altábornagy, lovag **Röckenbaum** Richard osztályfőnök, **Canisius** Győző vezérőrnagy, **Klar** Kristóf ezredes, lovag **Krobotin** Sándor, **Terkulja** János, **Glückmann** Károly, **Elmayer** Lajos, **Seefranz** Antal ezredesek, **Miklós** Ödön, **Pulszky** Ágost, **Mönnich** Aurél és **Gajary** Ödön országgyűlési képviselők, báró **Abele** Vince őrnagy szárnysegéd és **Urban** Nándor százados szárnysegéd.

— **Frigyes főherceg és Nansen** fölolvása. Mint pozsonyi levelezőnk írja, **Frigyes** főherceg ma egy igen szép magyar levelet intézett **Taller** Pál királyi tanácsoshoz, mint a **Nansen** fölolvását rendező bizottság elnökéhez, melyben köszönetét és elismerését fejezi ki a páratlan élvezetért, melyben a bizottság fáradozása folytán úgy neki, mint egész családjának része volt.

— **Személyi hírek.** **Stefánia** özvegy trónörökösne **Klemen** tina hercegasszonyval ma délután **Bozen**-ből **Trient**-be érkezett, megtekintette a várost és este visszatért **Bozen**-be.

— **A nagybeteg Zichy** Antal. A nagybeteg **Zichy** Antal állapota reménytelen. A súlyos kór nagyon megviselte a beteget, ki erejét egyre jobban veszti. Ma egész nap nem evett semmit. Orvosa dr. **Farkas** László csaknem állandóan a beteg mellett van. A katasztrófa minden perczen beállhat.

— **Báró** **Wodianer** ebéde. Báró **Wodianer** Albert, mint a magyar delegáció háznagya, tegnap ebédet adott, amelyen résztvettek: **Kállay** Béné közös pénzügyminiszter, **Plener** Ernő közös főszámvéviszék elnök, **Lukács** László pénzügyminiszter, **Szentgyörgyi** Gyula osztályfőnök, **gróf Szapáry** Tibor fogalmazó, **Szell** Kálmán, a magyar delegáció elnöke, báró **Nikolics** Fedor, **Lukács** Béla, **Bohusz** Zsigmond, **gróf Keglevich** István, báró **Harkányi** Frigyes, **Gáll** József, **Fluger** Károly, **Francisci** Henrik, **Hegedüs** Sándor, **Klobusiczky** János és **Mohay** Sándor delegátusok.

— **Német herceg a kínai császárnál.** **Henrik** német hercegnek **Peking**-ben való fogadásáról a következőket táviratozzák: A herceget a kínai császár a nyári palotában fogadta és a látogatást nyomban vissza is adta. Amikor a császár látogatta meg **Henrik** herceget, a legmagasabb kínai rendjelet adta neki át, amelyet nem uralkodó egyáltalában csak kaphat. Fényes volt a fogadás a császár anyjánál, az exkirálynénál is. **Henrik** herceget **Müller** szárnysegéde és **Golz** tolmács kísértek. Ez az első eset a kínai birodalom fennállása óta, hogy idegen fejedelmi család tagját így fogadták. Az exkirályné minden dísz nélkül, fátyolozatlanul, oltárszerű asztal megett fogadta a herceget. A herceg bemutatva kíséretét. A beszélgetés alatt az exkirályné néhány sajátkezűleg festett apróságot adott át a hercegnek a felesége számára. **Henrik** elmondta neki, hogy **Vilmos** császártól legközelebb ajándékok is fognak érkezni a kínai udvarba. Beszélgetésébe azt is beleszóta, hogy a **pekingi** hölgyek szeretnék, ha az exregenskirálynő fogadná őket, mire az azt felelte, hogy a legközelebbi állami fogadásnál ez meg fog történni. Ez ismét egy, a kínai birodalomban még soha meg nem történt dolog lesz.

— **Fornszek** Sándor meghalt. Egy érdemes öreg 48-as honvédnek, a függetlenségi párt egyik köztiszteltetben álló régi, derék tagjának az elhalálozásáról ad hirt a táviró. **Fornszek** Sándor volt függetlenségi képviselő ma **Kaposvárott**, hetvenhat éves korában meghalt. Régióta betegeskedett s ezért nem vállalt az utolsó választásnál mandátumot. 1896-ig a szigetvári kerületet képviselte s ennek a kerületnek huszonnégy éven át volt képviselője. Puritán gondolkozásmódjáért és tiszta önzellen jelleméért nagybecsűlték őt pártkülönbség nélkül. 1848-ban mint huszárcapitány lépett át a magyar hadseregbe és végigküzdötte a szabadságharcot. Mint volt honvédeztredes **Josefstad**-ba került s itt, majd **Kufstein**-ben tizenöt esztendeig ült várfogságot. Nehéz rablánczát egészen haláláig megőrizte. Mikor kiszabadult, **Somogyha**-ra visszavonulva gazdálkodott, amíg barátai unszólására mandátumot vállalt. A képviselőházban nagy tekintélye volt, bár soha fel nem szólalt. A pártgyűléken gyakran elnökölt.

— **Halálozás.** Sztróiny József fővárosi pénztárnok tegnap hosszas szenvedés után 46 éves korában meghalt. A megboldogott egyik legismertebb és népszerű tisztviselője volt a fővárosnak. Halálát özvegye, leánya és kiterjedt, előkelő rokonság gyászolja. Temetése holnap, kedden, délután fél 4 órakor lesz a Maria-utca 10. számú házból.

— **Szociálista zavargások.** Török-szentmiklósi tudósítónk táviratozza, hogy ott tegnap az esteli órákban a szociálisták és a csendőrök közt véres összeütközés történt. A nép, mint minden vasárnap délelőtt, összegyűlt a piacra, hogy dolgait megbeszélje. Nagy Ferencz szociálista agitátor megjelent köztük és lázító beszédet tartott, melyben felszólította a parasztokat, hogy addig ne álljanak munkába, amíg a földesurak meg nem ígérk, hogy a termés fele az övéké lesz. Nagy Ferencz beszéde után a tömeg széteszlott, egyre azt kiabálva:

— **Le az urakkal! Jogot a népek!**

Estefelől a felizgatott nép Nagy Ferencz vezetés alatt ismét összegyűlt és az ezerre menő tömeg a városházába tört és olyan fenyegetőleg viselkedett, hogy a jegyző kénytelen volt a csendőrséget táviratozni. A megérkezett csendőrök szuronysegezve szorították ki a tömeget az udvarból, miközben több sebesülés is történt. A felvonulás alkalmával egy szociálista négy sétáló uriembert inzultált és agyonütéssel fenyegetett. Nagy Ferencz és Szilágyi Gusztáv agitátorokat, akik az egész zavargást előkészítették és még számos szociálistát a szolnoki törvényszékhez kísérték. A nép még mindig nyugtalanodik és újabb zavargásokról beszél. — **Bókán, Nagy-Becskerek közelében,** szintén terveztek a szociálisták valami gyűlést, de még jókor elfojtották. A szociálisták május elseje helyett május 15-ét akarták megünnepelni és elhatározták, hogy mindkét községhezára vörös zászlót tűznek ki és a 10 főnyi csendőrséget lemészárolják. A terv azonban kitűdött és az alispán egy század katonasággal a helyszínre utazott és a zavargókat lecsendesítette. A vizsgálat során kiderült, hogy Pfeiffer Sándor budapesti szociálista agitátor izgató leveleket küldött a munkásoknak. — **Nyiregyháza-ról** táviratozza tudósítónk, hogy Fried Ignác, ibronyi birtokos a munkások szintén zavartak. Fried földbirtokos Máramarosból hozatott munkásokat, akik azonban nem állhattak munkába, mert az ibronyiak megtámadták és fenyegetőzve elkergették őket. Felitzsch főispán csendőröket küldött ki Ibronyba.

— **A pesti izraelita nőegylet közgyűlése.** Tegnap délután tartotta meg a pesti izraelita nőegylet idei rendes közgyűlését Herzl Antalné elnöklése alatt, aki meleg szavakban emlékezett meg arról a vesztéséről, amely az egyület elnöke, Bischitz Dávidné halálával érte. Kegyeletüknek azzal adnak kiülős kifejezést, hogy az elnöki tisztet egy évig nem töltik be. A felolvasott jelentésből kiemelik, hogy az egyület segélyek czimén 34881 forintot osztott ki. Az árvaház fenntartása 31949 forint 72 krajczárba, a népkonyháé 22.779 forint 47 krajczárba került, az összes jótékonykezelt kiadások 91.484 forint 62 krajczárt tettek ki. Az alapítványok között első sorban Taub Salamon 50.000 forintos alapítványa és Hirsch báró özvegyének adományai érdemelnek felemelést. A közgyűlés a jelentést jóváhagyólag tudomásul vette és köszönetet szavazott a tisztikarnak.

— **Esküvő.** Vécsey Mór, az „Országos Hírlap” kiadóhivatalának tisztviselője, e hónap 22-én délután 4 órakor esküszik örök hűséget az óbudai izr. templomban, Brunner Józsa kisaszonynak.

— **Jankovich Antal halála.** A bácsmezei előkelő Jankovich-család egyik köztisztviselőnek örvendő tagját veszítette el a folyó hónap 14-én reggel elhunyt csalmai Jankovich Antal személyében. Az elhunyt, aki Szabadka és Baja városok nyugalmazott főispánja, Baja város diszpolgára, a Ferencz József-rend lovagja stb. volt, 1839-ben született Zentán. Eleinte katona volt és egészen a 60-as évek magyar korszakának beálltáig a S. dicsőség-ezredben mint tőhadnagy szolgált. Innen az átalakult politikai viszonyok őt a közigazgatás terére hívták. Kiváló személyi tulajdonságai és előkelő családi összeköttetéseinél fogva egyhangulag Zenta rendezett tanácsu város polgármesterévé választották. Néhány

év múlva Baja és Szabadka szabad királyi városok főispánjává nevezte ki a király. Budapestről való távozása alkalmával nagy lelkesedéssel Baja város díszpolgárságával tüntették ki. Ezután Budapest társadalmi életében is tevékeny részt vett, részben mint az országos Kaszinó választmányi tagja, részben pedig több pénzüzetnek és iparvállalatnak mint igazgatósági elnöke szerepelt. Az elhunyt nagyszámu családján és rokonságán kívül az egész társadalom gyászolja. Temetése ma délután 3 órakor volt Harasztiban.

— **Harcz a fegyenczekkel.** Johannesburgban (Transvaal tartomány) borzalmas esetről beszélnek most az emberek. Tíz néger fegyencz két fehér bőrével együtt Mentonville közelében egy ór felügyelete alatt dolgozott. Öt órakor délután a felügyelő felszólította a fegyenczeket, hogy a munkát hagyják abba és jöjjenek vissza a fogházba, mikor egy óriás termetű kaffer a kezében lévő lapáttal olyan hatalmas ütést mért a hozzá háttal álló felügyelő koponyájára, hogy ez a halálos csapástól elkabulva, eszméletlenül a földre roskadt. Az összes fegyenczek most a kaffer vezetése alatt menekülni akartak és futásnak eredtek, de az ut hajlásánál álló őrszerevette a menekülőket és assegaikat oly erővel dobta a foglyok vezetőjére, hogy az ugyvelejéig behatolt dárda éles hegye rögtön megölte. A többi kaffer most az őrsre vetette magát és azt, bármily heves és erős ellentállást is tanusított, leütöttek és tovább menekültek. De ekkor már a fogházban értesültek a foglyok vakmerő szökéséről és egy csomó lovasőr üldözőbe vette a menekülőket, akik üldözőik elől egy kis erdőben kerestek védelmet. Az örök az erdőt körülvevették és mikor a gyalogos csapatok is megérkeztek, behatoltak a fák közé a menekültek elfogására. A foglyokat arrafelé hajtották, ahol a kaffer örök örökölte az assegaikkal a kezökben. Itt most iszonyu küzdelem fejlődött ki; az egyik kaffert az assegaik a szó teljes értelmében átfurta, úgy, hogy ez holtan rogyott össze; három másik fegyencz súlyos sebekből vérezve a földön fetrengett. Mikor a többi őrs is a küzdelem színhelyére sietett, a fegyenczek belátták az ellenállás meddőségét, elvesztették a bátorságukat és minden újabb ellenszegülés nélkül megvacsálni hagyták magukat. A foglyokat most visszavittek a fegyházba és súlyos bilincseket raktak rájuk. Megemlésterc méltó, hogy a két fehérbőrű fegyencz az egész harczban nem vett részt.

— **Jubiláló portás.** A budapesti gabonacsarnok portása, Lux János, ma ünnepelte harmincz éves szolgálatának jubileumát. Ez alkalommal a főszdetanács, a börzetagok és kartársai részéről meleg ovációkban részesült.

— **Kincs az éke alatt.** Aradmegye régi emlékekben gazdag földjén a szántó-vető emberek az utóbbi időben többször találtak ércpénzeket, rozsdás kardokat, kengyelvasakat és elmeszesedett csontokat. Ma két borosjenői gazda ismét lelt kincset az éke alatt. Zakoj Tódor és Zakoj Gavrilla a borosjenői határban lévő tamándi dűlön szántogatva, majdnem egyszerre ekéjük alatt a földből előcsilllogó ezüsttallérokra bukkantak. Egyik 47 darab tallért lelt egy összetört kis edényben, a másik 128 darabot szétzörva a földben. A talált pénzeket rögtön bevitték Kabdebo Kálmán főszolgabíróhoz, aki a kétkülő súlyu tallérokat fel fogja küldeni a Nemzeti Muzeumba. Egytől-egyig mind titótt-kopott hatalmas nagyságu tallérok 1618., 1628., 1632. és 1677. évekből s nemcsak magyar, hanem lengyel, francia, sőt spanyol pénzek is vannak köztük. Az összetört edénynek csak a gardagon diszített nyakát találták meg. A lelőhelyen a kutatásokat folytatni fogják.

— **Az akasztott ember.** Tiringe Márton bikali 70 éves jómódu gazda — mint levelezőnk írja — e hónap 3-án titokzatos módon eltűnt Bikali baranyamegyei községből. Miután hozzátartozói többnapos kutatás után sem akadtak az öregre, a hatóság által körözötték. E hónap 10-én egy döbrökői asszony a csurgói erdőbe ment szentgyörgy-virágot szedni, amint azonban az ugynevezett Koszorudombhoz ért, egy fiatal fának ágai közt egy, ruhájától megfosztott emberi alakot pillantott meg, kitől annyira megijedt, hogy a virágszedést abban hagyva, lélekszakadva rohant

be a községhez, a tapasztaltakról jelentést teendő. A hatóság kisetett az erdőbe és a kijelölt helyen tényleg egy, már oszlásnak indult holttestre akad. Nyomban értesítette a bikali előjáróságot, mely a holttestben Tiringe Mártonra ismert. Miután a hatósági vizsgálat büneset fennforgását kizártnak találta, a holttestet tegnap a bikali sírkertbe szállították át. Tiringe önkivületi állapotban vihette véghez szerencsétlen tettét.

— **Uj aranybányák.** Amerikában hatalmas föllendült az aranybányászat. Alaskához és Klondykehez most New-York állam csatlakozott. Megint szaporodott az aranyat ontó hegyek száma. Utra kel megint néhány ezer kalandra és kincsrre vágyó ember, olyan is, aki mindent elveszít ezzel a lépéssel, olyan is, akinek nincs mit veszítenie. Néhány utcáseprő meg csavargó milliomos lesz és ezer meg ezer más kivándorló átkozni fogja azt a napot, amelyen ráadta a fejét a kivándorlásra. Így szokott ez történni mindig, valakiányszor új kincsesbánya fölfedezésének híre járja be a világot és így fog történni most is. Az aranyvidék középpontja Hadey falu, a Felső-Hudson mentén, a Warren grófságban. Ez a falu eddig nagyon néptelen volt és egy papirgyáron kívül semmi más iparvállalat nem volt benne. A falu fekvése ideálisan szép. Egyik oldalon a Hudson-folyam, a másikon a buja vegetációju, óriási magasságu Adirondak-hegycsoport. Az arányos központ környékén Warnen, Saratoga, Washington, Essex, Fulton és Herkimer fekszenek. Az aranyások már óriási rajokban huzódnak ezekbe a helységekbe. Hadeynek, a központnak, a fölfedezés néhány napja óta ötezerrel szaporodott a lakossága. Mint Klondykeben, itt is a homokból szedik az aranyat, majd a fölszínről, majd 2—10 méter mélységben. A malmokat, amelyekben az aranyat higanységgel tisztítják, már mindenhol építik, sőt Hadleyben már építettek is hármat. Az új aranyvidék állítólag rendkívül gazdag.

— **Fiatal gonosztevő.** A rendőrség a napokban egy 12 esztendő szebtoolvajt fogott el, aki már régi ismerőse a rendőri fogházaknak, amelyekben sokszor megfordult lopásért, csavargásért, zsebmetszésért. A fiatal gonosztevő Binek János mátyásfalvi születésű cserepesinas s legutóbb a molnártuczában érték tetten, amikor egy temetés alkalmával ellopta egy asszonynak az erszenyét. Binek hasonló jonevelésű társaival, akiket csak „Simi” és „Sami” neveken emleget, rendszerint az Almásytéren szoktak összejönni, ahol azután kifőzték a haditervet s aztán utra keltek a terv végrehajtására vagy együtt, vagy külön-külön. A rendőrség a romlott fiut átkisérte az ügyészséghez.

— **Életunt színész.** Hornyánszky Károly, a nagyváradi színtársulat rokonszenves fiatal tagja, ma este — mint tudósítónk jelenti — a színházban, az előadás kezdete előtt, felvagdalta az ereit. Azt mondják, szerelmes volt és csalódott, azért akart az élettől megválni. Bevitték a kórházba, ahol az orvosok azt konstataáltak, hogy sérülése nem halálos. Az eset híre nagy megdöbbenést keltett a színházi közönségben, az előadást is alig tarthatták meg, mert Hornyánszkyknak ma este a „Szókimondó asszonyosság”-ban játszania kellett volna a Fouchet szerepét. Hamarosan Follinusz vállalta el a szerepet és így az előadásban fennakadás nem történt.

— **Cavallér tolvaj.** Londonból írják a következő érdekes esetet: Lady Anne Gray, az edinburghi skóto hlgy, aki Bentham lord házában nevelősködött, a napokban egy ötfontos bankjegyet akar hazaküldeni anyjának. A pénz levélhez mellékelte és a borítékot leragasztván, a hátsó részre ráírta saját nevét, mint föladót, aztán a tárczájába tette a levelet és otthagya a veranda asztalán, anélkül hogy az anyja címét ráírta volna. Mire kijött a szobából a bélyegekkal, nagyrémülten látta, hogy a tárcza is, levél is eltűnt. Mivel kivüle egy lélel sem volt a házban, tudta, hogy csak idegen lophatta el. Szaladt a rendőrségre, de ott nagyon kevés reményt nyújtottak neki a jószágok viszontlátására nézve. Elcsüggedetten tért vissza lakására, fájlalva a hosszú időn át megtakarított és anyja által várva-

várt pénz ílyetén elveszését. Nagy volt azonban öröme, mikor visszatérően, a veranda asztalán ott találta a levelet fölbontatlan, a következő sorok kíséretében:

Kedves kisasszony! Hivatásomnál fogva kötelességem volt a tárczáját ellopni. A benne levő összeget magamhoz vettem, a levelet azonban, melyet a tárczában találtam, visszaadom. Ha az utcán látok egy hölgyet, akinek ilyen levél van a kezében, első pillantásra látom, hogy szerelmes levelet visz és epedve várja a találkozózt, esetleg csak a választ. Mivel én egyiktől sem akarom a kisasszonyt megfosztani, ime, fölbontatlanul visszaadom a billet doux-ját. Máskor, kérem, jobban tessék vigyázni, mert nem minden tolvaj olyan gavallér, mint én.

— A gyilkos fogtechnikus. Párisi levelezőnk arról a gyilkosságról, amelyről már többször megemlékeztünk, ma a következőket írja: A Boulevard Poissonnière-i gyilkosság tetését tegnap a morgue-ban szembesítették a borzalmas tett áldozatával, Banderly fogtechnikkussal. Banderly holtteste a nagyterem egyik márványasztalán feküdt kiterítve; fején három mély seb tátongott. A gyilkost a holttesthez vezették és ott a vizsgálóbíró a kihallgatáshoz fogott. A holttest olyan hatással volt a gyilkosra, hogy bevallotta tettét, annak okait és azt is, hogy előre tervezte a tettet. Egész magatartása és arcvonásai egy meglepett gyermekéhez hasonlítottak. Időnkint könyekben tört ki. Elmondta, hogy csak 15 frankot keresett hetenkint és Banderlytől fizetésfelelősként kért, mert a szülei mindig azt hajtogatták előtte, hogy nagyon kiveset keres. Hogy szüleit megnyugtassa, azt hazudta nekik, hogy főnöke 5 frankkal felemelte fizetését. Az első szombaton a pénztárnoktól lopott 5 frankot, a másikon pedig főnökétől. Mikor Banderly az utolsó szombaton az egész tíz frankot levonta Martin fizetéséből, Martin-nek megint hazudnia kellett a szüleinek, és azt mondta, hogy még nem kapta meg a fizetését. Már ekkor megfogalmazott benne a gyilkosság gondolata. Rettenetes bűne tehát első hazugságának volt következménye. Arra a kérdésre, hogy mért nem adta a lopott pénzt szüleinek, azt felelte, hogy félt az elfogatástól. Lampredon asszonnyal, a fogtechnikus pénztárnokjével, ennek betegsége miatt nem volt lehetséges a szembesítés. A gyilkost a törvényszéki orvosok megfogják vizsgálni. Dr. Vallons úgy nyilatkozott, hogy Martin Albert testileg degenerálódva van és nincs eléggé kifejldve. Szellemileg semmi esetre sem lehet normális. Erről különben a törvényszéki orvosok mondanak majd véleményt. A fiatal gyilkos védelmét Henri Róbert, a híres ügyvéd vállalta el.

— Legjobb minőségű és színtartó baranyák és sportruházatok a legnagyobb választékban Hoyek Adolfnál IV., Szervita-tér 8., Vadászudvar.

— Linhart Vilmos festő intimitéit ajánljuk színházi díszletek, cimerek, kávéházi és egyéb festések elkészítésére. Budapest, VIII., Hunyady-utca 27. Telefon.

Napirend.

Naptár — kedd, május 17. — Róm. katolikus: Paskállus. — Protestáns: Paskál. — Görög-orosz (május 5.) Irene vt. — Zsidó: Ijor 25. — Nap kel: 4 óra 5 perczkor. — Nyugszik: 7 óra 15 perczkor. — Hold kel éjjel 1 óra 9 perczkor. — Nyugszik délután 4 óra 26 perczkor.

A földművelésügyi miniszter fogad délután 4 órakor.

A horvát miniszter fogad délelőtt 8—10 óráig. A tavaszi löversenyek 5. napja délután 3 órakor.

Technologiai iparmúzeum nyitva 9—1-ig és 3—5 óráig.

Természettudományi gyűjtemények múzeuma nyitva 10—12-ig. (Múzeum-körút 4.)

Országos képtár az Akadémiában nyitva 9 órától délután 1 óráig.

Iparművészeti múzeum és nemzetközi kiállítás nyitva d. e. 9 órától 12 óráig és 2—5-ig.

Tavaszi nemzetközi társas az új műcsarnokban, nyitva 9-től esti 9-ig. Belépődíj 30 krajczár.

Nemzeti múzeum régiségtára nyitva délelőtt 9—1 óráig. Többi társai 50 krajczár belépő díj mellett tekinthetők meg.

Egyetemi könyvtár nyitva 8—12 óráig.

Tavaszi nemzetközi társas az új műcsarnokban, nyitva 9-től 3-ig. Belépő díj 50 kr.

Az új országos kupaacsarnokba megtekinthető 10—1-ig 50 krajczár belépődíj mellett.

Deák-múzeum a Károlyi-úti temetőben, nyitva este 6 óráig.

Rovargyűjtemény a nemzeti múzeumban nyitva 9—1-ig.

Reményi Ede meghalt.

Néhány hete csak, hogy a táviró New-Yorkból meghozta egy híres hazánkfiának, Seidl Antalnak, a nagy dirigensnek halálhíret, és ma a késő éjjeli órákban ugyancsak onnan kapjuk a szomorú értesítést, hogy Reményi Ede meghalt.

Reményi az ő hegedűjének édes, varázslatos zenéjével négy világrészben szerzett dicsőséget a magyar nemzeti muzsikának. Míg egy másik magyar művész, Jochim József, aki szintén külföldre szakadt, a porosz fővárosban a klasszikus hegedűjáték nagymestere lett, Reményi vonója alól szárnyra kelt a magyar nótá, csodás érzelmességével és szikrázó hevével.

Most nyolcz éve, hogy Reményi utoljára Budapesten járt és a Vigadó nagytermében honfitársainak lelkesült ovációja mellett játszott. Életének legnagyobb részét Amerikában töltötte, ahol most már csak Joseffy Rafael, a nagy zongorázó képviseli dicsőséggel a magyar művészetet.

Mint a technikai tudományok, úgy a művészetek is minden időkben szédületesen haladnak. A Stradivariusok modern mesterei közül sokan — idegenek is, magyarok is — az évek során tulszárnyalták Reményi Edét, de igaz és nagy hevületre képes művészlelke, erős magyar érzése hosszú időkre őszinte tisztelőt biztosít emlékének.

Reményi Ede 1830-ban június 17-én született Egerben. A zene iránt való hajlandósága már kis korában mutatkozott s atyja látván tehetségét, az egri templom első zenészevel, Hartmann Józseffel taníttatta. Három év múlva a bécsi zenede növendéke lett, ahol a birodalmi herceg, Pál és neje pártfogásukba vették. A vakáció alatt többnyire szülővárosában, Egerben hangversenyezett.

1847-ben Székely Imrével Párisba utazott hogy magát tovább képezze. Ugyanazon év közepén a londoni „Theatre Majesthy” színház igazgatója, Balfé szerződtette magánhegedűsné.

A szabadságharc alatt Reményi Görgői tábornok segédtisztje és táborig hegedűművésze volt. Mint menekült több évet töltött Párisban és Londonban, ahol az 50-es években lelkes apostola volt a magyar zenének. Viktoria angol királyné „udvari virtuóz” czímmel tüntette ki. Idegen földön az emigránsok lelkesülve hallgatták tőle a „Repülj feccském”-et és a Rákóczi-átiratot. 1860-ban amnesztiát kapván visszatért hazájába és ez időtől fogva állandó lakását Budapesten tartotta egészen a 70-es évek közepéig.

1870-ben báró Orczy Bódog nemzeti színházi intendáns elsőmagánhegedűsné és versenymesternek szerződtette, de ettől az állástól alig egy év múlva megvált s tovább folytatta hazai és külföldi barangolásait, míg végre nőül vevén Fáy Antal Gizella nevű leányát és Párisba költözött.

Közben jelentékeny összegeket áldozott hazai köznevelődési célokra. Ő kezdeményezte a Petőfi-szobor alapra való gyűjtést, melynek legnagyobb részét maga hegedűlte össze országos körútjai alkalmával. Összesen 67.000 forintnyi összeggel járult a Petőfi-, valamint a Széchenyi szoboralaphoz.

A hetvenes évek végén családját Párisban hagyván, Amerikába vitorlázott, ott töltött több évet s onnan a legmesszebb világrészekbe is eljutott.

Anyagiilag Új-Seelandban aratta legszebb sikereit. Hat hét alatt 80.000 dollárt szerzett. Japánban a mikádó fejedelmi vendégszeretetét élvezte és emlékül 50.000 frank értékű arany szelenczét kapott tőle. Az utolsó éveket Singapore, Cape-Town és Orange exotikus tájkain töltötte.

1891-ben visszatért hazájába és legelőször Budapesten hangversenyzett, majd beutazta az országot és több, mint ötven hangversenyt adott. E körútja bevégeztével ismét elhagyta Magyarországot s visszatért Párisba, hogy onnan tovább folytassa világgörútját. Legutóbb Amerikában.

Testvérhátija Reményi Antal Budapesten ügyvéd és fővárosi bizottsági tag.

Sport az egyetemen.

Az egyetemi ifjuság vasárnapi matinéján Herczeg Ferencz felolvasást tartott az egyetemi sport kérdéséről és kész javaslat keretében formulázta azokat az elveket, amelyek meggyőződése szerint a kérdés egyetlen lehetséges megoldásának feltételei.

— Tény — ugymond a felolvasó — hogy a Budapesten élő 4000 egyetemi és műegyetemi hallgatónak csak egy elenyésző része foglalkozik rendszeresen valami sporttal. Pedig mindenki tudja és érzi, hogy a művelt ifjuság testi nevelése nem pusztán egészségügyi rendszabály, hanem nemzeti szükség. Be lehet bizonyítani, hogy az angol nemzet páratlan világtörténelmi sikereit nagyrészt az oxfordi és cambridgei versenypályákon növekedett atléta-generáció férfias erényeinek köszönheti. Nálunk a jövőben nagyobb szükség lesz arra, hogy egy testileg és szellemileg edzett nemzetség intézze az ország sorsát, mint bárhol másutt. A magyar nemzet, mely a Rákóczykorszak után katonai nemzetből fiskális nemzetté lett, ma már oly erkölcsi és anyagi kincsek birtokában van, amelyeknek megvédése nem lehet közböns előtte és azért — részben legalább — megint katonai nemzetté kell lennie. E kötelesség teljesítésében semmiféle közjogi vagy társadalmi skrupulus nem akadályozhatja.

A középiskolák testi nevelésének reformja még nem oldotta meg a kérdést. A középiskolák is csak akkor fogják hivatásukat e téren kellő buzgalommal teljesíteni, ha tudatában lesznek annak, hogy az ő torna- vagy leckeórájuk csak előkészítő iskolája a magasabb klasszikus sportnak, melyet az egyetemen művelnek. Ha a kis diák tudni fogja, hogy testi ügyességével egy csapásra bizonyos pozíciót teremthet magának az egyetem fiatal és tünnepléti között, akkor fel lesz tüzelve az egészséges ambíciója is. A budapesti egyetemen ma azért nincs sportélet, mivel itt speciális egyetemi élet sincs. A fiatal emberek, ha felkerülnek az egyetemre, egyesületi érdekek vagy politikai napi kérdések kedvéért össze-összetömörülnek ugyan, egyébként azonban tagjai annak a fővárosi polgári társasrétnek, melyhez születésüknél fogva tartoznak és melynek környezete nem nyújtja nekik azt, amire jövő rendeltetésükre való tekintettel szükségük van. A sporttól sok minden tartja őket vissza.

A fővárosban nincs is igazi sportélet; a fővárosi sporttársaságok nagy részben zárkózott magánklubok, a tagság azonfölül költséges életmódot feltételez és azért nem elégíthetik ki az egyetemi polgárság igényeit.

Az egyetemi sportélet fejlesztésének két alapfeltétele van. Az első az, hogy minden egyetemi polgárnak — születésére és anyagi viszonyaira való tekintet nélkül — alkalom adassék, hogy sportemberré lehessen. A második pedig az, hogy az egyetemi sportélet központjává az evező sportot és az ugynevezett gyeplátékokat tegyék. Ennek a két sportnemnek azért kell előnyt adni, mivel szórakoztatók, a fantáziát foglalkoztatják, azonkívül a testi képességek mellett a férfiaságot, a gyors elhatározó és itélőképességet is fejlesztik, végül mivel alkalmat adnak az erők összemérésére és az egészséges versengésre. Ezt a kérdést csak úgy lehet megoldani, ha maga az egyetem állít egy sport-telepet.

Herczeg azután megrajzolja az egyetemi sporttelep képét, úgy, ahogy ő azt elképzei. A Dunaj partján, természetesen a város tőszomszédságában, nagy lombos park közepett áll a telep. A főépületben, mely a parti töltésen épült, a hivatalos helyiségek mellett két nagy csarnok van: az egyik az ebédlő, a másik a társalgó, mely vívóterem gyantát is szolgál. A főépület földszintjén vannak még az öltöző szobák (egy-egy évadra kibérelhető ruhaszekrényekkel), továbbá a zuhanyfürdők. A padláson hajókabinok módjára igen szépen berendezett hálófülkék, a trainingban levő fiatalok számára. A Dunán van a tiszajos csónakház, továbbá a dunai fürdő. A parkban kerékpálya, tenisz-

grandok és különféle labdajátékok számára festett dolgok találhatók. A telep az egyetem joghatósága alá tartozik, de bizonyos autonóm jogokat élvez. A rektor nevezi ki a commodoret, aki nem egyetemi hallgató, hanem tisztviselő, ő intézi a telep ügyeit, a kiváló egyetemi sport emberekből álló fegyelmi tanács támogatásával. A telepet minden legitímációval ellátott egyetemi polgár látogathatja, mindenki olyan sportnemben képezheti ki magát, aminőhöz hajlama van, de kultiválhatja valamennyit is. — A versenycsapatok a trainek meghallgatásával asszisztálás útján publikáltakat össze a jelentkezők sorából. A telep és sporteszközök használata, ugyancsak az oktatás és a training díjtalan. Vidéki vagy külföldi versenyekre való nevezések alkalmából a telep egyes kiváló, de vagyontalan tagjait utiköltséggel segíti. Díjat csak ételért és italért, az elzárható rekeszek használatáért, továbbá a kiránduló csónakoknak és egyéb sporteszközöknek külső vendégek kedvéért történt igénybevételeért fizetnek a tagok.

A sportélet létesítésénél első sorban nem is a szorosan vett versenypontra kell a főszólyt helyezni, hanem arra, hogy az egyetemi ifjuság szociális élete új, a mostaninál egészségesebb alapot nyerjen. Magyarország jövőjének intézői ideg-edző, férfias szórakozás közepett fognak egymással megbarátkozni és ha itt az egyetem lobogója alatt egy új társadalmi rendfokozat keletkezne is, melynek élén egy viruló, fiatal, izom-arisztokraczia áll, az bizonyára nem volna méltatlan az ifjuság szelleméhez. Az angol ifju álmáinak netovábbja, hogy tagja lehessen az oxford-cambridgei verseny győztes csapatjának; csak későbbi években gondolt arra, hogy Nagy-Britannia miniszterelnökének vagy indiai vicze-királynak lenni sem utolsó dolog. A sport-ambíció szertelen feltüzelése egyeseket ugyan egyoldaltúkká tehet, de hogy a nemzetre nézve áldásos következményei vannak, azt tudják az oceánok távoli szigetein is, ahol Oxford úde ereje és Cambridge hideg biztossága örködik az angol lobogó fölött.

Herczeg amaz óhajának adott kifejezést, hogy a magyar sportegyesületek országos szervezetet vegyék a kezükbe a dolgot és felkérte az ügyért érdeklődőket, hogy foglalkozzanak a kérdéssel, végül pedig ily szavakkal fejezte be előadását:

— Fővárosunkat Európa leghatalmasabb folyója metszi derékon. Habjaiban a férfiaságnak és nemzeti erőnek mérhetetlen kincsei pihennek. A nagy magyar szelleme meg fog nekem bocsátani, ha így travasztálom szálló igévé lett szavait: „A Dunára fiúk!”

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* Magyar énekesnő Londonban. Révy Aurélia, a Népszínháznak volt szimpatikus tagja, mint Londonból írják, nagy sikert aratott a napokban az ottani néprajzi kiállítás színpadján. Az első bemutatón előadásán Révy Aurélia Czinka Panna jelmezében, hegedűvel kezében, lépett a színpadra s énekszámáival a közönséget viharos tapsokra ragadta. Közlebb meghívást kapott a londoni szabadkőművesek nagy hangversenyére, amelyet a kőművesek imponáns palotájában, a királyi család több tagja jelenlétében, fognak megtartani.

* Lois Fuller. A Magyar színházban Lois Fuller még kétszer fog fellépni és pedig 17-én az „Utazás egy apa körül” című operetta-ban és 18-án a „Gesák”-ban. Ez utóbbi estén mutatkozik be először énekes szerepben Kemény Lajos újonnan szerződött baritonista. Fírfax hadnagyt játsza.

* Abonyi Lajos emlékezete. A Népszínház Abonyi Lajosnak emlékét azzal üli meg, hogy vasárnap egyik legjobb népszínművét, „A betyár kendő”-jét hozza színre, a fő női szerepben Blaha Lujzával.

* Fővárosi művészek vidéken. K. Gerő Lina a napokban Kolozsvárra megy vendégszerepelni, Jászai Mari pedig Török-Szent-Miklóson fog egy estén fellépni.

* A városligeti szinkörből. A városligeti szinkörben szerdán Strauss operettje, „A cigánybáró” kerül színre, a czimszerepben Bejczy Györggyel. Csütörtökön a „Londoni koldus”-t adják. Ebben a darabban mutatkozik be a drámai személyzet.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM.

* Asbóth beszédei. A két Pitt, Fox, továbbá Beaconsfield és talán Peel Róbert óta gyakran látunk parlamenti beszédeket gyűjteményes kiadásban. Az ilyen beszédeket jobbra a hálás utókor szokta megmenteni az enyészettől, de előfordul az is, hogy a szónok nem bízik az utókorban. E bizalmatlanság, ugy látszik, megvolt a s b ó t h János országgyűlési képviselőben is, ki most T á r s a d a l o m p o l i t i k a i b e s z é d e i t kiadta egy 640 oldalas kötetben. (Kapható a Szent Gellért könyvnyomdában 7 koronáért.) Asbóth János e tényével sanyaru irodalmi viszonyaink közt valóban nagy áldozatkészségről tesz tanúságot, de jutalmát is megkapja rögtön. Könyve ugyanis az elsőrangú parlamenti szónokok és politikusok sorába emeli Asbóthot, mert az említett angolokon kívül mi eddig csak Deák Ferencz és Apponyi Albert beszédeit ismerjük ilyen kiadásban. A betű tehát, mely egyrészt őt, másrészt talán át tudja alakítani a közvéleményt is. Ez legjobban meglátszik K a s s I v o r o n, aki előszót ír a könyvhöz és Asbóthot mintegy providenciális férfinak mondja.

* Séták a világűrben című kötet jelent meg Légrady-testvéreknél, melyben a csillagászati ismeretek tárgyalatnak népszerű modorban, szép-irodalmi formában á la Flammarion. A könyv szerzője Hoffmann Ottó. Ára 1 frt.

* Az Akadémiából. Az Akadémia harmadik osztálya ma Th an Károly elnöklése alatt ülést tartott. Elsőnek Szily Kálmán olvasta föl L é n a r d F ü l ö p hazánkfának, előbb a heidelbergi, most a kielii egyetem tanárának székfoglaló értekezését az elektromosság köréből. Lénárdot tavaly választották meg az Akadémia levelező tagjává. Az ülés további folyamán bemutatták L e n g y e l Béla, dr. S z o n t á g h Félix, W e l l m a n n Oszkár, B u g a r s z k y István és T a n g l Ferencz dolgozatait.

FŐVÁROS.

(Védekezés az inség ellen.) A gabona és a kenyér árának emelkedése miatt bekövetkező inség ügyében ma délután értekezlet volt a polgármesternél, amelyben a polgármester elnöklése alatt a főorvos, a kerületi előljárók, a tanács közlelmzési és közjótékonyági igazgatóságának a vezetői vettek részt. Az értekezlet elhatározta, hogy ha kenyérinség mutatkoznék, az összes népkonyhákat megnyitják és ujakat is állítanak föl s a köznépek a hatóság osztat ki olesó áron kenyeret.

(A budai villamos vasút.) A közuti vaspályatársaságnak a Ferencz József-híd budai főjéjétől a budai belső köruton végig az Egyház-téren keresztül a fogaskerekű vasutig épített vonala elkészült s ma délelőtt volt a vonal műtanrendőri bejárása dr. S t e t i n a József vezetése alatt. Rendben találták s apróbb módosítások után nemsokára át is adják a vonalat a közforgalomnak.

(Emlékezés az önkéntes tűzoltóknak.) A tűzoltó házi-bizottság ma délután ülést tartott, amelyen a tűzoltóság új szolgálati szabályzatának a tervezetét tárgyalta. A bizottság, mivel azt látta, hogy a tervezet szerint az önkéntes tűzoltóság nem részeseül az ő hasznos tevékenységét megillető méltánylásban, sőt meilőztetésnek van kitéve, — a szabályzat-tervezetet visszaadta a tanácsú igazgatóságnak, új és megfelelő előterjesztés se elé végett.

(Lakás és egészség.) Általános ismert dolog, hogy a főváros közegészsége a lehető leggyöngébb lánban áll és ámbár az utolsó években e téren is valamieskét javultak az állapotok, a külföldi nagy városok között még ma is az u t o l s ó h e l y e k e g y i k é t foglaljuk el közegészség dolgában. Különösen nagyban pusztít fővárosunkban a

tüdővész, mely betegségben elhaltak évről-évre mintegy 15—20 százalékát teszik az összes elhaltaknak. A tüdővész ilyen terjedésének, pusztításának legfőbb oka nyomoruságos lakásviszonyainkban rejlik. Vannak palotáink, modern berendezésű kényelmes, tágas lakásaink, de a bér megfizethetetlen, úgy, hogy a szegényebb néposztályhoz tartozó emberek, avagy jobban mondva a lakosság nyolcz-tizedrésze nélkülözi az egészségi szempontból mulhatatlanul megkívántató jó levegőt. Ez szolgál aztán magyarázatul annak, hogy az egy- vagy kétszobás lakásokban — ahol a szükség nyolcz-tíz embert is kényszerít az együttlakásra — van a legtöbb tüdővésztes beteg és halott. Így például 1891-ben az egyszobás lakások száma 58.207 volt, vagyis az összes lakások 61.7 százaléka, ezekben 1710 tüdővésztes haláleset fordult elő, vagyis az összes tüdővésztes haláleseteknek 80.58 százaléka. A kétszobás lakásoknál már sokkal kedvezőbb az arány, amennyiben 19.591 szobára (20.8 százalék) csak 290 (13.66 százalék) tüdővésztes halott esik; a nagyobb lakásoknál még kedvezőbb a viszony, úgy, hogy a hat- és többszobás lakásokra, melyek száma 2088 (2.1 százalék) volt, csak 6 halott esik, ami az összes halottak 0.31 százalékának felel meg. Irányadó természetesen az is, hogy hány egyén lakik a lakásokban, így például az egy személy által lakott lakásokban csak 26, a 2—5 személy által lakott lakásokban pedig 1266 egyén halt meg tüdővészben. A nagyon tulszofolt lakásokban ismét kevesebdek a halálesetek száma, de annak nem az a magyarázata, mintha ezek a lakások egészségesek volnának, hanem az, hogy az ilyen zsufolt lakásokból amint megbetegszik valaki, rögtön eltávolítják. Ez adatok is már eléggé igazolják, hogy a tüdővész gyakorisága szoros összefüggésben van a lakásviszonyokkal, de konstátálható ez ama körülményből is, hogy a zsufolt lakások csökkenésével apad a tüdővésztes halálesetek száma is. Így például 1891-ben 10,000 lakosra 50.9, ellenben 1896-ban, amikor a lakásviszonyok már kedvezőbbek voltak, csak 36.2 tüdővésztes haláleset jutott. Az egészségügyi közigazgatásnak egyik legfontosabb teendője tehát egyrészt a lakásviszonyok javítása általában (zsufolt lakások kiürítése, munkáslakások építése stb.), másrészt a tüdővésztes betegek helyesebb elhelyezése. Az utóbbi években a fővárosban figyelemreméltó törekvések tapasztalhatók mindkét irányban, de a közigazgatás még nagyon is a kezdet nehézségeivel küzd s nagyobb eredmény, egészségesebb állapot, csak a távol jövőben várható.

(Új építkezések.) A magánépítési bizottság K u n Gyula tanácsnok elnöklése alatt ma délután tartott ülésén a következő nagyobb építkezésekre javasolta az építési engedély megadását: Lindenbaum Mórnak a VII. kerületi Nefejeits-utcában háromemeletes házra, Polacek Felixnek a VIII. kerületi Kun-utcában háromemeletes bérházra, Freiberger Dávidnak az I. kerületi Enyedi-utcában háromemeletes bérházra, Schweiger Gyulának a VI. kerületi Révay-utcában két háromemeletes házra, dr. Mihájlóvits Miklósnak a IV. kerületi Szerb-utcában háromemeletes lakházra, Bergl Mórnak az I. kerületi Enyedi-utcában háromemeletes lakházra, Hesz Ödönnek az I. kerületi Mozdony-utcában kétemeletes bérházra, Kohlgler Ferencnek az I. kerület Sashegyen földszintes nyaralóra, Plány Ferencnek az I. kerületi Kutvölgyi-uton földszintes nyaralóra, Schöll Károlynak a VI. kerületi Szent-László-uton földszintes házra, Fischer Emilnek a VI. kerületi Úteg-utcában porcellán- és majolika-gyári toldaléokra, Katzau Frigyesnek a VII. kerületi Telep-utcában földszintes épületre, Dulánszky Adolfnak a VIII. kerületi Stáhlly-utcában egyemeletes toldalék-épületre, Kohn Henrik és nejének a X. kerületi Gergely-utcában földszintes lakházra, Nemet Antal és Schubert Máriaának a X. kerületi Névtelen-utcában földszintes lakóházra, Friedmann Etelnek a X. kerületi Zalán-utcában földszintes lakóházra és Caillagh István és nejének a III. kerületi Verhalom-dűlőben földszintes nyaraló építésére. Ezeket kívül javasolta még a bizottság több kisebbrendű építkezésre az építési engedély kiadását, valamint néhány módosított tervnek jóváhagyását. Elutasítani javasoltattak: Bloch és Hiltsocher a VI. kerületi Nagy János-utcában kétemeletes ház építésére, Rosenthal H. a III. kerületi Kaszásdűlőben emeletes gőzmosó-épület felállítására és dr. Ulmár Lázár és neje az I. kerületi Lstenhegyen módosított terv szerinti építkezésre engedélyt kérő folyamodványukkal.

A rászédett jótékonyág.

A fővárost megrádták már sok mindenfélével, csak arról nem szóltak a panaszok, hogy a kéregetőket rászédte volna. Pedig több kéregető talán sehol a világon nincs, mint Budapesten. Itt is csak a nagystílusú kéregetőkről szólhatunk, akik nem a krajczárkákra, privilegiumokra, parlagon heverő, de ezeket érő telkekre vadásznak.

Irenfajta kéregetője igen sok van a fővárosnak. Az egyik szállításokban utazik a közjó megmentésére s vállal mindennemű anyag (szörme, pókróc, kenyér, orvosság) szállítást. A másik a honi ipar pártolása czimén üres telket szállít el a fővárosi közvagyonból. A harmadik az imént elszállított potyatelket a közszükséglet czéljaira visszaférálja jó borsos árért s a főváros boldog, hogy kiszájtítás nélkül jut a régi telkéhez.

A jogosult, a rászorult, de szemérmes kéregető: a közjó jótékonyág, amely halkán kér, nem lármázik s örvend, ha egy szikráját élvezheti a főváros dusan terített table d'hôte-jának.

Ezt a szemérmes koldust a főváros csufosan rászédte most egy hamis ajándékkal, amelyet idegen zsebből akart adni.

A nevezetes eset, amelynek igen kellemetlen következményei lesznek, a maga valóságában ez:

A „Hajléktalanok Menhelye Egyesület” 1894-ben azzal a kérelemmel fordult a fővároshoz, hogy egy népkonyhával, melegedő szobával egybekötött új menedékhely felállításában támogassa. A kérelem meghatóan illusztrálta az egyre szaporodó proletárság nyomorát s a törvényhatóság, mikor az előadó megindult hangon előadta a kérést, egyhangulag kimondotta, hogy telket ad az épülethez és pénzt az építéshez.

Utasították a mérnöki hivatalt a telek kijelölésére, a főszámvevőt a pénzbeli segély fedezetének kimutatására. Az ügy sürgős volt, a két hivatal jószívű tisztviselői zokogva olvasták a kérelem rikató sorait, megdöbbenek a hihetetlen nyomorúságon, amelyen segíteni kellett gyorsan, azonnal.

Hamar elkészült minden talán egy év alatt s 1895-ben a közgyűlés abban a kellemes helyzetben volt, hogy határozta meg a négyzetméter telket és 105,998 forint 7 krajczárt ajánlhatott fel az egyesületnek.

A telek a IX. kerületi Alsó-Bikaréten 9580—8/11. helyrajzi szám alatt fekszik s a vagyonleltár 474. tételén van elkönyvelve.

A pénzt a tisztai nyugdíjalapból adták kölcsön kamat nélkül, harminczhárom esztendei törlesztésre.

A közgyűlés 714/1895. számú határozatával mondotta ki az ajándékozást s ennek nyomai az 1896. évi budgetkönyvekben ekkép vannak feltüntetve:

Vagyonleltár 414. oldal:

„474. Alsó-Bikarét 9580/8 helyrajzi sz. 600 □-al.

II

Jegyzet:

474. Ez a telek a „Hajléktalanok Menhelye” czimű egyesület részére egy népkonyhával és melegedő szobával ellátott épület emelése czéljaira engedtetett át. 1895. évi 714 kgy. sz.”

Az 1896. évi költségeloirányzat kiadási tételei között a „Jótékony és közművelődési intézetek és testületek segélyezése” czimű fejezet: „Több évre meghatározott segélyek” airovatában a „Hajléktalanok Menhelye Egyesületről” 3-ik pont alatt ezt találjuk:

„Ugyanannak a IX. kerületben egy népkonyhával és melegedő szobával összekötött menedékhely építésére a t. nyugdíjalapból adott 105.998 forint 87 krajczárnak 33 évi törlesztése és kamataira 6591 forint 85 krajczár.

Jegyzet:

1895. évi 714. kgy. sz.”

A határozat, az elkönyvelés hitelesen megtörténvén, megnyerte a felsőbb jóváhagyást is s az egyesület nagy buzgósággal hozzálátott a munkához . . .

Az első esztendei munka eredményét hivatalos szárazsággal a tavaly nyár derekán megjelent 1896-iki szárazsáadás „Függelék” XLIV. fejezet 1. czime alatt (41. oldal) így mondja el:

„. . . továbbá az emez egyesület részére a IX. kerületben felállítandó, népkonyhával és melegedő szobával összekötött menedékház építésére megszavazott stb. nyugdíjalapból engedélyezett 105.998 forint 87 krajczárnai kölcsönből ez ideig sem mi sem vétvén fel: az eme kölcsön 33 évi törlesztésére és kamataira fölvett 6591 forint 85 krajczár egészben meg volt takarítható.” . . .

A főszámvevő amikor ezt a pár sort beillesztette a zárszámadásba, nagyon törbette a fejét, hogy ugyan miből építették fel a menedékházat.

Am zárószámadás minden esztendőre jut egyszer s a tavalyit most csinálják. Nemrég eljutottak az egyesületnek adott pénztételéhez s im, csodácsolója, a pénztár újra azt jelezte, hogy a törlesztésre kijelölt összeg egészben meg takarított. A főszámvevő sietett meginterpellálni a tanácsot: mi lesz azzal a pénzzel, miért nem adják ki az egyesületnek. A tanács dühbe jött; nem tud az egészről semmit; kérdezik meg az egyesületet, hogy mit akar, miért nem veszi fel a pénzt. Dictum és úgy lett, megkérdezték az egyesületet, ahonnan azután igen furcsa választ kaptak.

Az egyesület 1896-ban megkezdte a neki ajándékozott telken a földmunkákat. Azonban csakhamar felbeszakították a munkát a magyar államvasutak megbízottai, akik elzavarták az egyesület embereit, mert a z elajándékozott telek nem a fővárosé, hanem a mávé. Az egyesületnek nagyon rosszul esett, hogy a főváros olyan csunyan rászédte azzal, hogy idegen tulajdont adott neki ajándékba. Nem is szólt volna a felülsőről még ma sem, de miután megkérdezték, megmondta az igazat. Az egyesület haragszik a, szerinte, rossz tréfa miatt, de mit szóljon akkor a főváros közönsége, amelynek a hiteles vagyonleltárában idegen jószágok vannak elkönyvelve? Mit tegyen a törvényhatóság, amelylyel hamis ajándékozási szerződést irattak alá; mit a belügyminiszter, akivel az okiratot jóváhagyatták? Semmit. Mert amelyik adminisztrációval ilyesmi megcsinál, azt legjobb a sorsára hagyni. Megőröli maga-magát . . .

VIDÉK.

* A kenyérdrágaság Flumében. A flumei közgazgatási bizottság, mint tudósítónk táviratozza, tegnap gróf Szapáry László kormányzó elnöklése alatt ülést tartott, amelyen több nevezetes ügyet tárgyaltak. Így elhatározták, hogy a postatávirda- és távbeszélő hivatal személyzete szaporítása iránt intézkednek és két újabb fűrdőt állítanak fel. Maderspach közgazdasági előadó a kenyérdrágaságról tett jelentést. A kenyér ára annyira megrágt a városban, hogy a szegény sorsu nép emiatt kétségbe van esve. Javasolja, hogy a bizottság írjon fel a kormányhoz a liszt és a gabonavámoknak a jövő őszig való fel függesztése iránt.

A kormányzó nem tartja elfogadhatónak a javaslatot, mert ez a bajon nem segítene. Ez csak előmozdítaná azt, hogy a gabonauzerek a bejövő olcsó lisztet és gabnát összevásárolják és aztán megrágtágn értékesítsék, továbbá, mert a vámfel függesztés az osztrák kormány hozzájárulását is szükségessé teszi, ami hosszabb időt igényelne.

Ő azonban belátja az ügy nagyfonságát. A bajon azonban másként vél segíthetni, még pedig oly módon, hogy a bizottsági tagok sorából választassék egy szűkebb bizottság, mely a tárgyban sürgős javaslatokat dolgozon ki. E bizottságba Milcenich pódestahelyettes elnökül és Maderspach és Polessit tagokul ajánlotta.

Ezt a bizottság egyhangulag elfogadta, mire a kormányzó fölkérte a nevezett urakat, hogy megbízásuknak lehető legrövidebb idő alatt tegyenek eleget, mert ő gondoskodni fog egy rendkívüli közgazgatási bizottsági ülés egybehívásáról. A többi jelentés tudomásul vétele után az ülés véget ért.

(Népgyűlés Rimaszombaton.) Rimaszombat polgársága tegnap délelőtti népgyűlést rendezett az önálló vámtérület és az önálló nemzeti bank érdekében. A népgyűlésen megjelent Kossuth ejszacc is és vele a következő országgyűlési képviselők: Hentaller Lajos, Leszkay Gyula, Kubik Béla, Pap Elek, Jeszenszky Ferencz, Tóth János, Sturmman György, Fáy István, Boda Vilmos és Putnoki Móricz. A megjelent képviselőket nagy lelkesedéssel fogadták s a népgyűlésen tartott beszédeiket megéltették.

(Egyházkerületi felügyelő-választás.) A löcsei ágostai hitvallású egyházközség tegnap tartott közgyűlésében a Péchy Tamás elhalálozásával megüresedett tiszai kerületi egyházfelügyelői állásra kettős szavazatát Szentiványi Árpád eszperességi felügyelőre és országgyűlési képviselőre adta.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— Kedélyes kávéház. Tavaly történt, hogy Schwartz József Erzsébet-köruti kávéházába bevetődött egy Jummings Vilmos nevű angol kereskedelmi utazó. Alig ült le, midőn melléje telepett a czukros kisasszony: Schwartz Anna, aki egyre-másra hozta a drága borokat, természetesen az anglus kontójára. Ugy éjfél tájban aztán becsalta Jummings urat a separésba, ahol Jummings holt részegre itta magát s ilyen állapotban szállították a Rémi-fogadóba. Mikor az angol másnap fölébredt, észrevette, hogy pénze és órája hiányzik. Mindenéből kifosztották. Tüstént a rendőrséghez fordult, mely a kávéház egész személyzetét letartóztatta. A törvényszék ma már vád alá is helyezte őket és a Rossingtonban lakó panaszos ügygondnokául dr. Kenedi Géza ügyvédet rendelte ki.

— Izgató mesterlegény. A pestvidéki törvényszék ma izgatás vétsége miatt három hónapi államfogházra ítélte Baksa Pál asztaloslegényt, aki a múlt esztendő február havában Üllön népgyűlést hitt egybe s a gyűlésen többek között a következőket mondotta: „Eltársak! Ne tőrjünk magunk fölött urat! Ne oszoljunk szét! Ne legyünk rabszolgák, hanem vivjük ki szabadságunkat, ha kell: még a szuronyokkal szemben is!” A törvényszék Baksa büntetését a vizsgálati fogság által kitöltöttnek vette.

— Chudy Hugó. A sikkasztás és okirathamítás miatt elítélt rendőrtanácsos súlyos betegen fekszik a rabkórházban. Hir szerint sorvadásban szenved s bár gondosan ápolják, alig hihető, hogy kitölthesse fegyházbüntetését. Bünperét még ebben a hónapban fogja tárgyalni a királyi kuria.

— Fölmentett szoczialista. Fial szoczialista állott ma ismét az esküdtek előtt. Kohon Vilmosnak hívják a fiatal embert, aki szabad óráiban szabólegény. Az ügyészség azzal vádolta őt, hogy a vagyonos osztály és a bíróság ellen izgatott a „Nepakarat” czimű szoczialista ujságban megjelent cikkével. Azt írja benne, hogy a szegény embert, akit óhsége lopásra visz, öt évig terjedő fegyházra ítélik, ellenben ha egy urinő vetemedik ilyen bűnre, egyszerűen kleptománusnak deklarálják az orvosok. Ha egy előkelő ur sikkaszt, azt mondják, hogy paralízis progresszívában szenved és fölmentik; a szegény emberről soha se hallani, hogy ily betegség czimen fölmentenek. Az esküdtek 11 szóval ellen kimondták a nem vétkest, mire a sajtóbíróság fölmentő ítéletet hozott.

— Fölmentés. A királyi büntető járásbírószék ma fölmentő ítéletet hozott Zs. A. tartalékos hadnagy bünperében, amelynek előzményeit az első tárgyalás napján részletesen ismertettük. Zs. A. ellen tudvalevőleg a térparancsnokságnál lopás miatt emeltek panaszt egy ferbl-játékból kifolyólag. A térparancsnokság a bírósághoz tette át a följelentést, mely a mai tárgyaláson alaptalannak bizonyult, amiről a katonai hatóságot értesíteni fogják.

Egy gépgyár bajai.

— Bevádolt tömeggondnok.

A „Hunna” gépgyár-részvénytársaság, amelyet Tárnóczy Gusztáv a saját gyári vállalatából alapított, régebben több száz ezer forintnyi passzívával csődbe jutott s e bukásból kifolyólag az igazgatóság ellen bünvádi vizsgálatot is indítottak. Véget sem ért ez a vizsgálat, midőn a törvényszékhez újabb följelentés érkezett. E följelentés a gépgyár tulajdonos volt tömeggondnok, a

Farnady József ügyvéd ellen irányul. Könyvelmő gazdálkodással, hűtlen kezeléssel vádolják s mint a „Magyar Híradó” írja, a felhozott vádak közül az a legsúlyosabb, hogy dr. Farnady a legnagyobb értéket képviselő ingatlant kezére játszotta Horn Dávid milliomos fakeskedőnek, megkárosítva egy részvényeseket, mint a hitelezőket.

Mig a részvénytársaság létezett — írja a könyvomat — napirenden voltak a panaszok az igazgatóság, majd utóbb a felszámoló-bizottság ellen amiatt, hogy hallatlan gazdálkodást folytattak. Igazak voltak már ezek a vádak is, mert oly dolgok történtek, hogy egyes tárgyakat, amelyek 2000 forintba kerültek — 5 forintra becsülték, a minék meg 40.000 forint volt a beszerzési ára, azt épen az érték egy százalékára — 400 forintba becsülték. A most folyó gazdálkodás illusztrálására felemlíti a panasz, hogy a tömegben levő gépeket ismerő elárúsítókat elküldték, ugyszintén a tisztviselőket, de megtartották a legdrágább hivatalnokot, a technikai igazgatót, akire pedig legkevésbé van szükség, mert hiszen a gyár megszünt dolgozni. Elárúsítól, a mihez pedig érteni kell, egy ügyvédsegédet alkalmaztak.

Rendes vevők helyett csupa ócskás-kereskedők vásároltak, persze a potom becsárakhoz mért nevetséges olcsó árakon. De különösen nagy volt a felháborodás, mikor magának a gyárnak eladására került a sor. A gyárhoz van 3555 négyzetöltelek is, melyet Bobula János építész már annak idején 20—25—30 forintjával becsült ölenként s így 140.000 forint értéket képviselt akkor. Azóta nagyobb összegeket fektettek bele általában 200.000 forintot érőnek tartották. Hire ment, hogy ezt az ingatlant is dr. Farnady potom áron tervezi eladni, amit hogy megtehessen, olcsó becsárt állapítottat meg. Hozzá nem értő becsülőkkel 52.000 forintba becsültette az ingatlant. Több részvényes már ekkor elhatározta, hogy nem fogja szó nélkül hagyni a dolgot, s megbízta a volt vezérigazgatót, Tarnóczy Gusztávot azzal, hogy tegye meg a bűnvádi feljelentést, ami most néhány hét előtt meg is történt.

E panasz szerint dr. Farnady tömeggondnok, hogy a maga emberének és olcsón adassa el a gyárat, mindenképp mellőzni akarta a nyilvános árverést. E czélból rábírta a csődválasztmányt, hogy ez őt bizza meg az értékesítéssel, illetőleg eladással. Mikor a felhatalmazást megkapta, azokat, akik nagyobb ajánlatokat tettek, azzal fejezte le, hogy hiába is erőlködjenek, mert Horn Dávid mindig többet fog adni. Ne rontsák hát az árt, hanem fogadjanak el inkább 3000 forintot, amit ő megszerez nekik Horától. A vevők, mivel látták, hogy haszontalan lenne minden igyekezetük, beadták a derekukat és elfogadták a pénzt elállásukért. Részükre aztán check-eket tettek le egy közjegyzőnél. Mindezek tetejébe, mikor az eladás perfect volt, hír szerint maga a tömeggondnok írta meg a közjegyzőnek, hogy már kiadhatja a 3000 forintot.

Tarnóczy a feljelentéssel először a kereskedelmi törvényszék elnökéhez fordult s minthogy ez nem tartotta a panaszt hatáskörébe tartozónak, adta azt be a büntető bírósághoz. A panaszosok arra kérték egyuttal a törvényszéket, hogy Farnady ügyvédet mozdítsa el állásától, kérték továbbá az eladás megsemmítését és végül fenytő zárlatot, mert az a hír járta, hogy Horn Dávid a nevére nagy sietséggel átírt gyárat valami „strohmanura” akarja átírni. A szenzációs bűnpörben Drill bíró már többeket kihallgatott az érdekeltek közül. A vizsgálatot már legközelebb befejezik.

SPORT.

— Fővárosi tanulók a tornaversenye. A fővárosi középiskolai tanulók az idén a szabadkai kerületi tornaversenyen vesznek részt, amelyet május 29-én tartanak meg. A főváros tanintézetéből több száz tanulót jelentettek be, akiknek lakásáról és ellátásáról a szabadkai rendező-bizottság gondoskodik. A résztvevő tanulók már nagyban gyakorolják magukat a versenyek egyes részeiben, sok helyen az intézeti tornatermekben, másutt pedig a rákosi katonai gyakorlóterén, a hová katonás rendben, dobszó mellett vonulnak ki. A tanulók egyforma torna-egyenruhában jelennek meg a versenyen és a budapesti diákok festői csoportja bizonyára feltűnést fog kelteni.

— Kerékpárverseny. A nagybecskereki kerékpár-egylet tegnap tartotta általános új pályáján szép időben második versenyét. Az eredmény a következő:

I. Megvívó verseny. Hat kör, kétezer méter. Első Keszler (Budapest), második Greiner (Budapest), harmadik Szavics (Belgrád.)

II. Vendégek versenye. 12 kör. Keszler 8 perc 20 másodperc, Greiner 8 p. 24 mp., Szavics 8 p. 50 mp.

III. Egyleti verseny. Kilencz kör. (A nagybecskereki kerékpár-egylet tagjai részére.) Merschdorf Péter 5 p. 28 mp., Till Viktor 5 p. 35 mp., Gruics Branko 6 perc.

IV. Tiszti verseny. Három kör. Dragojlov Szvetozár 5 p. 26 mp., Radics Vladimir 5 p. 30 mp., Teszling Ferencz 5 p. 40 mp. (Mind császári és királyi hadnagyok.)

V. Főverseny. 30 kör. Greiner 19 p. 4 mp., Keszler 19 p. 5 mp., Till 19 p. 45 mp.

VI. Kezdek versenye. 6 kör. Grujics 3 p. 32 mp., Schubert Ferencz 3 p. 46 mp., Szekesán János 3 p. 50 mp.

VII. Tételony verseny. 3 kör. Keszler és Greiner föl környi tételonyt adnak Grujicsnak. Szekesánnak, Tapovicsónak, száz méter Merschdorfnak. 120 méter Tillnek. A verseny Merschdorf győzelmével végződött, második Szavics, harmadik Till.

VIII. Hölgyek versenye. Klees Pepi (Ujvidék) 2 p. 41 mp., Köhn Róza (Temesvár) 2 p. 50 mp.

IX. Vigaszverseny. Első Kerner, második Adamkó, harmadik Palozay.

A kerékpárosok tiszteletére a színházban díszelőadás volt.

— Országúti verseny. A Budai kerékpár-egylet vasárnap délután négy óraker rendezte hegymászó versenyét. A versenyzők a déli vaspálya érkezési oldalánál indultak; czél az istenhegyi templomtér volt. A távolság hossza 2980 méter. A verseny részletes eredménye a következő: I. csoport: 1. Gillemot Ferencz 15 perc 50 másodperc; 2. Kirchknopf Ferencz; 3. Seregő Sándor. II. csoport: 1. Bauer Sándor; 2. Papp Ferencz; 3. Scheuer József. Este a Budai kerékpár-egylet helyiségében díjkiosztás volt, melyen különösen Gillemot Ferencz kiváló országúti versenyzőnk részesült nagy óvációkban.

Budapesti tavasi lóversenyek.

(Hetedik nap.)

A holnapi nap great attractionja a 10.000 koronás államdíj, melyben jobb klasszisu idősebb lovak fognak néhány kiválóbb háromévesével megmérkőzni. Az idősebb lovak közül Czigánylegény, Ignác és Rabenvater említendők, míg a háromévesek közül Mérges, Pavolin, Zászlós, Valaki és Lulu a hivatottabbak. Mindegyik háromévesről lehet valami kedvezőt mondani. Mérges az Asszonyások díját ugyanazon a távon nagy stílusban nyerte meg, Pavolin az idén még veretlen. Kétszer futott s mindannyiszor vezetve nyerte meg versenyét Hebe ellen. Lulu a Trial Stakesben negyedik, a Nemzeti-hazafi-díjban harmadik volt, míg Zászlós életében egyszer futott s győzött, de ez a győzelme olyan impozáns volt, hogy feledhetetlen marad azok előtt, akik Góher ellen győzni látták. Ha ez a győzelme nagyobb távra történt volna, úgy feltétlenül őt tartanók a holnapi államdíj győztesének; de így ezt attól tesszük függővé, hogy megfelelő neki a hosszú táv. A származása ugyan azt mondja, hogy igen. Mindazonáltal nagy feladat vár erre az ugyszólván sötét menre. A vén Ignác sem megvetendő ellenfél, azonkívül Czigánylegény is ott lesz a végküzdelemben. A három évesek között még Pavolin tetszik nekünk a legjobban. Véleményünk szerint tehát az államdíjban.

Pavolin vagy Zászlós

fog győzni. Meglepetést Czigánylegény hozhat. A többi futamokra nézve tipjeink a következők:

- I. Menelik—Mr. Lincoln Istálló.
- II. Valaki—Springer Istálló.
- III. Springer Istálló—Zászlós—Czigánylegény
- IV. Mirko—Kelet—Véletlen.
- V. (Illusion)—Leader—Round the corner.
- VI. Illusion—Chrysets—Damiette.
- VII. Hortobágy—Contrás—Effe.

NYILT-TÉR.

POSTYEN
FÜRDŐ

Világhírű kőmes iszapfürdők. 1898. megnyitották a Ferencz József-fürdőt, a tisztviselőket. Modern berendezések az ujkor minden hyg. vívmányainak alkalmazásával.

Felvilágosítást nyújt a fürdőigazgatóság.

KÖZGAZDASÁG.

Közgazdasági táviratok.

Frankfurt, május 16. (Esti tőzsde.) Osztr. hitelrészvény 301.25, Déli vasut 64.—, Osztr.-magy. államvasut 307.—. Az irányzat szilárd.

Hamburg, május 16. (Esti tőzsde.) Osztrák hitelrészv. 300.50. Az irányzat szilárd.

New-York, május 16. (C. T. B.)

	május 16. cents	május 14. cents
Buza májusra	156	145
„ júliusra	117 ¹ / ₂	111 ¹ / ₂
„ szeptemberre	96 ¹ / ₂	94 ¹ / ₂
Tengeri júliusra	41 ⁷ / ₈	40 ⁷ / ₈

Chicago, május 16. (C. T. B.)

	május 16. cents	május 14. cents
Buza szeptemberre	91 ³ / ₄	89 ⁵ / ₈
Tengeri szeptemberre	37 ⁷ / ₈	36 ³ / ₄

Ipar és kereskedelem.

Gabona-exportunk és a vasutak. Az „Országos Hírlap” már napokkal ezelőtt felhívta az illetékes körök figyelmét arra a körülményre, hogy ezidén sokkal inkább, mint valaha, érdekében álland a magyar mezőgazdaságnak, hogy kihasználja azt az előnyt, hogy a nyugati piacokon azonnal az aratás után jelenhet meg új termésével. E kérdéssel a budapesti kereskedelmi és iparkamara is foglalkozott és ma a következő felterjesztést intézte a kereskedelemügyi miniszterhez:

Nagyméltóságú Miniszter Ur! Az a körülmény, hogy hazánk a gabonát exportáló államok közt legközelebb fekszik a nyugat-európai fogyasztó országokhoz, még néhány évtizeddel ezelőtt tudvalevőleg két nagy előnyt biztosított a magyar gabonakereskedelemlnek, tudniillik, hogy Magyarország legolcsóbban szállíthatta oda gabonáját és legkorábban, a többi exportáló államot megelőzve jelenhetett meg vele az európai piacokon. Ezt a két nagy előnyt hazánk a közlekedési eszközök óriási fejlődése és tökéletesbedése, nemkülönben a szállítás olcsósága, másfelől pedig a világtermelés rendkívüli fokozódása és gyökeres megváltozása következtében, teljesen elvesztette, mert hiszen most már az esztendőnek majdnem minden szakában aratnak gabonát a földnek egyik-másik részében és így minden időben megjelennek az európai gabonapiacokon a tengerentúli gabonafélék, és a világon termelt gabonamennyiség oly óriási nagy, hogy rendszeren a régi termés még egészen elfogyasztva sincsen, mikor már az új gabona piacra kerül, és így jelentékeny készletek maradnak egyik évről a másikra. A folyó évben azonban ez a helyzet lényegesen megváltozott. Régi gabona — különösen buzakészletek a tavali gyege termés következtében ma már alig léteznek jelentékenyebb mennyiségben, s a még meglévők az amerikai-spanyol háboru kitérése folytán többnyire le vannak kötve és így Magyarország új termése iránt az idén előreláthatólag nagy kereslet várható. Ezt a változott helyzetet hazánk, kiváltképen ha bő gabonatermése lesz, ezuttal javára fordíthatja. A főfeladat az volna, hogy új gabonánk fölőslégének kiszállítása nem csak minden fennakadás nélkül, de a lehető legnagyobb gyorsasággal is mehessen végbe és így hazánk gabonafölőslége még oly időben jelenhessen meg az európai fogyasztó piaccon, mielőtt a másunnan (Oroszországból, Rumániából, Amerikából stb.) várható nagytömegű gabonafölőslégek versenye a mai magas gabonáraakra nyomást gyakorolhatna, tehát még oly időben, hogy hazai gabonatermelésünk és kereskedelmünk a kedvező árkonjunkturát a maguk javára kihasználhassák és tényleg élvezhessék. De másfelől gabonafölőslégünknek minél gyorsabb kiszállítása még azzal az előnnyel járna, hogy a fölőslég a belföldi fogyasztópiacra és gabonáira hátrányos nyomást nem fogna gyakorolni és így a belpiac ez alól a nyomás alól felzabadulván, az országban maradó gabonakészletek árai kedvezőbben alakulhatnának s a gabona a belföldön is jobban lenne értékesíthető. A tisztelettel alólikt kamara meg van győződve arról, hogy Nagyméltóságod ezuttal is méltányolja a hazai gabonaexportnak főntobb jelzett nagyobb igényeit s ebben bizva, tiszteletteljesen kéri Nagyméltóságodat: méltóztassék már most hatályosan elrendelni azt, hogy a magyar államvasutak idejében, jó előre, minden szükséges előkészületet és intézkedést megtegyenek abban az irányban, hogy a remélhető legnagyobb arányokat öltő gabona-

exporttal szemben idej gabonafőleségünknek a fogyasztó piacokra való kiszállítása az előző évekkel szemben nagyobb, sőt fokozottabb gyorsasággal fogantatottak és ekként a jelen helyzetnek esetleg előnyei a hazai gabonatermelés és kereskedelem számára biztosítottak.

Orosz állami gabonaügynökség. Az orosz földmívelésügyi miniszter elhatározta, hogy az európai és északamerikai főhelyeken gabonaügynököket alkalmaz az orosz gabonakivitel fellendítése érdekében.

Gyári statisztika. Báró Dániel Ernő kereskedelemügyi miniszter, tekintettel a mindinkább előtérbe nyomuló szociálpolitikai mozzanatokra, elrendelte, hogy a folyó évtől kezdve az ország összes gyárai és nagyobb ipartelepei megvizsgáltsanak és egyúttal intézkedett az iránt is, hogy a vizsgálatok során egy a munkáviszonyokat, mint az ország ipari termelését illetően teljesen megbízható adatok gyűjtessenek, amelyeknek megfelelő kiadásáról is fog gondoskodni. Ezen intézkedéseknek kapcsán arról is gondoskodott a kereskedelemügyi miniszter, hogy az idej felvételek alapján a jövő évtől kezdve pontos és teljesen részletes gyári statisztika álljon rendelkezésre, valamint részletes ipari munka-bér-statisztika készüljön. Ezen intézkedésekkel egyidejűleg a miniszter teljesen új alapokon szervezte az iparfelügyeletet.

Kőbányai sertesplac, május 16. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felüli sulyban) 57 krajczár. Közép (páronként 300—400 kilogramm sulyban) 55—56 krajczár. Fiatal nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 60½—61 krajczár. Közép (páronként 251—320 klgig terjedő sulyban) 58—59 kr. Könnyű (páronként 250 klgig terjedő sulyban): 59—60 kr. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 klg. felüli sulyban) 58½—59½ krajczár, közép (páronként 240—260) kilogramm sulyban) 58—59 krajczár. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő sulyban) 57—58 krajczár. Serteslétszám: 1898. május 14. napján volt készlet 41.762 drb, május 15-én felhajtott 806 drb, május 15-én elszállított 473 darab, május 14-ára maradt készletben 42.095 darab. A hízott sertes felirányzata változatlan.

Budapesti konzum-sertés vásár, május 16. A ferencvárosi petroléumraktárnál levő székesfővárosi konzum-sertés vásárra 1898. május 14-én érkezett 56 drb. Készlet 362 darab, összes felhajtás 418 drb. Elszállított budapesti fogyasztásra 150 drb, elszállított maradt 268 drb. Napi árak: 120—180 kilós 55—57 kr, 220—280 kilós 56—59 krajczár, 320—380 kilós 50—56 krajczár, öreg nehéz 53—55 krajczár, malacz 38—42 krajczár. A vásár hangulata lanyha.

Budapesti birka vásár, május 16. A mai birka vásárra felhajtottak 437 drb hizalt ürüt és 100 drb feljavított juhót. Napi árak: hizalt ürü páronként 18.50—23 forint, 22.50—23. — forint 100 kilónként, feljavított juh páronként 16—18. — forint, 21—22 forint 100 kilónként, kivérő juh 13—15 forint párja, 20 forint 100 kilónként.

Bécsi vágómarhavásár, május 16. Felhajtott 3137 darab magyar, 1018 darab galicziai, 145 darab bukovinai, 807 darab német, összesen 5107 darab vágómarha, e között 781 darab sovány marha. A nagy felhajtás miatt a vevők tartózkodók voltak. Jegyzések 100 kilónként: Magyar hizókök I. minőségű 33—35 frt, II. minőségű 28—32 frt, III. minőségű 24—27 frt; galicziai hizókök I. minőségű 34—35 frt, II. minőségű 28—33 frt, III. minőségű 25—27 frt; német hizókök I. minőségű 37—39½ frt, kivételesen 40 frt, II. minőségű 32—36 frt, III. minőségű 28—31 frt. Űrasági ökök 21—25 frt. Bika és tehén 22—33 frt.

Pénzügy.

Helyi érdekű vasutjaink czimletel. A frankfurti Eisenbahnrenten-bank részvényeit most bocsátják nyilvános aláírásra a német tőzsdéken és az ez alkalommal kiadott prospektus érdekes adatokat tartalmaz a tekintetben, hogy milyen vasuti czimletek vannak e bank birtokában. Eszerint 1897. június 30-ig a bank tulajdonosul megszerzett: 1½ millió forint névértékű 6 százalékos marosludas-besztercezi helyi érdekű vasut-részvényt, 2.004.800 forint névértékű 6 százalékos bihari helyi érdekű vasut-részvényt, 2.206.200 forint névértékű 5 százalékos mátrai helyi érdekű vasuti részvényt, 948.700 forint névértékű nyiregyháza-mátészalkai helyi érdekű vasuti részvényt, 1.114.100 forint névértékű 5 százalékos kisújszállás-déaványai helyi érdekű vasuti részvényt, 1.145.200 forint névértékű békési helyi érdekű vasuti részvényt, 1.780.00 forint névértékű verseczku-

bini helyi érdekű vasuti részvényt, 1.373.500 forint névértékű szilágysági helyi érdekű vasuti részvényt és 624.300 forint névértékű 5 százalékos héjasfalvaszékelyudvarhelyi helyi érdekű vasuti részvényt. Ezenkívül több millióra menő magyar vasuti czimlet volt a bank zálogbirtokában.

Bolgár osztályorszájték. Egy helybeli könyvnyomatos tudósító azt a hirt közli, hogy a Pesti magyar kereskedelmi bank Szófiában a bolgár osztályorszájték létesítésén dolgozik. Amint értesülünk, ez a hír nem felel meg a valóságnak, mert a bolgár kormányval ez ügyben az „Elsässische Bankgesellschaft“ — ugyanazon intézet, mely a magyar királyi szab. osztályorszájtékot is financzirozta — folytat tárgyalásokat. Ezen tárgyalások, amint halljuk, már előrehaladt stádiumban és a végleges megállapodáshoz közel vannak.

Sorsolás.

3 százalékos osztrák földhitelsorsjegyek. Az 1880. évi 3 százalékos földhitelintézeti sorsjegyek mai húzásánál a főnyeremény (45000 frt) a 2121 sorozat 21 számú sorsjegyre, a második nyeremény (2000 frt) az 1571 sorozat 79 számú sorsjegyre esett. 1000—1000 forintot nyertek az 1165 sorozat 70 szám és 1743 sorozat 51. számú sorsjegyek.

Magyar nyereményköcsön. A magyar királyi nyereményköcsön sorsjegyeinek 84-ik kisorsolása ma délelőtti volt a magyar királyi lottóigazgatóság hivatalos helyiségében. Ez alkalommal kihúzták a következő 52 sorozatszámot u. m.: 62 165 325 404 478 500 538 592 684 1001 1152 1229 1245 1256 1513 1518 1770 1828 1947 1999 2042 2160 2412 2491 2577 2581 2922 2926 2929 3089 3135 3165 3199 3380 3498 3507 3523 3586 3749 3872 3993 4142 4184 4413 4432 4951 5006 5018 5149 5551 5573 és 5699. Ezekből nyerne: sorozatszám 1518 nyerőszám 21 120,000 forintot, sorozatszám 3165 nyerőszám 18 12,000 forintot, sorozatszám 4432 nyerőszám 25 5000 forintot, sorozatszám 165 nyerőszám 13 1000 forintot, sorozatszám 1229 nyerőszám 9 1000 forintot, sorozatszám 3749 nyerőszám 27 1000 forintot, sorozatszám 4142 nyerőszám 21 1000 forintot, 500—500 forintot nyerne: 325—40 500—40 1229—41 1245—46 1999—8 2042—26 2412—36 2491—32 3135—38 3199—36 3380—39 4142—30 4184—43 4432—12 4432—30 5018—28 5573—43 és 5699—48. A fentebbi 52 sorozatszám többi nyerőszámai egyenként 156 forintot nyerne.

BUDAPESTI GABONATÖZSDE.

Budapest, május 16.

Amerikában szombaton megint öt és fél centset veszítettek árúkból a közeli határidők s a későbbiek egy centset. Kiviteli kereslet most nincs, a készletek, jóllehet a „visible supply“ jelentéktelen, elég tetemesek a farmereknél, de Európa nem keresi az árut. Ugy látszik, az utolsó hetek alatt az importállamok szükségletüknél nagyobb mennyiségeket vásároltak össze és most már tartózkodó a fogyasztás és a spekuláció egyaránt, mert nyilvánvaló, hogy Argentína is még sokat fog szállítani és az utolsó időben csak a kedvezőtlen idő hátráltatta ott a felhozatalt, azonkívül Keletindia is megjelent számottevő feleslegével a nemzetközi piacon.

Kitűnik továbbá, hogy Oroszország is még jelentékeny készlet felett rendelkezik. A kínálat ez oldalról az utolsó napokban feltűnően sürgetős volt. Jelentik továbbá Pétervárról, hogy az orosz kormány Európában és Amerikában gabonaügynököket szándékszik felállítani. Kereskedői körökben azt hiszik, hogy ez ágensek feladata az információszolgáltatásra fog szorítkozni.

Bécsben csak ma bonyolódott le véglegesen a tavaszi határidő. Ott is jelentékeny tételeket mondtak fel és vettek át. Ennek következtében Bécsben a raktárházi készlet ma 95.000 métermázsza búzát tesz. Már évek óta nem rugott ennyire az állomány május második hetében, ami mindenesetre különös az általános áruhiány közepette. Rozsból 140.000 métermázsza van Bécsben beraktározva.

Az európai piacok közül ma London, Berlin változatlan jegyzéseket jelzett, Párisban 30 centimes-mal olcsóbbodtak a buzaárak, a liszté 50 centimes-mal, Liverpoolban azonban 2 pence-szel emelkedett a buza ára.

Nálunk a határidőpiacon gyenge forgalom volt, az árak ingadoztak, egyenlegként a május-júniusi buza mintegy két krajczárral alacsonyabb

a szeptemberi 2—3 krajczárral magasabb. A tengeri határidők szintén veszítettek néhány krajczárt, zab változatlan, a rozs ára tíz krajczárral emelkedett.

Az 1899-ik év május havában szállítandó tengeriben volt némi forgalom 5 forint 35 krajczártól 5 forint 25 krajczárig terjedő árak mellett.

Ami a készáruüzletet illeti, ma tíz malom volt képviselve a piacon, az össziforgalom pedig kitett 10 és fél waggont, amely mintegy 25 krajczárral olcsóbb áron kelt. Azt mondják ugyanis, hogy hiába mutattak volna a malmok esetleg jobb vételkedvet, amikor a kínálat oly gyenge. Ez nem áll! A gabonacsarnok síkjáiban legalább is 300 waggon buza eladási mintája lever. E tételek tulajdonosai és bizományosai csak azt lesik, hogy a multheti árak kerüljenek felszínre, amikor aztán ők is előhozakodnának az áruval. De hát a malmok megint a rossz lisztüzletet panaszojják fel. Fehér számokban van ugyan kereslet, csak hogy nem lehet csupa nullás lisztet gyártani. A sötét számok meg raktáron maradnak. A malmok a 4-es, 5-ös, 6-os számokat 21.50, 20.50 és 19.50 forinton kínálják és nincs vevő. A második kéz pedig 20, 19 és 18 forinton offerálja e számokat, de még így sem akad reflektáns. Ha az örlemények eladási viszonyaiban egyhamar fordulat nem áll be, akkor elhiszük, hogy a malmok az átmenetet az idej campagneba nagy pauzával fogják markirozni.

Idej gabonában pang a forgalom, ámbátor kínálat van bőviben, de a külföldi vevők egyelőre rezerváltak. A magyar gazda, aki — igaz! — így árákhoz nincs hozzászokva, ijedős, ha látja, hogy a jegyzések híjján vannak a stabilitásnak. Azt hiszük azonban, hogy ép az idén teljesen indokolatlan a félelem: nincs eset rá, hogy ebben az esztendőben majd rohamosan hanyatlanak az árak. A termelők csak maguk vallják a kárát az esetleges kishitűségüknek. A többi cikkekben elenyészően csekély forgalom volt, olcsóbb árak mellett.

Ma további 19,000 métermázsza tengerit jelentettek be folyó hó 21-ki átvételre. Ezek a tengeri tételek egy kézből a másikba vándorolnak, mert végleges átvéve nem igen akad.

Buzából még nem volt felmondás, pedig ma úgy áll a dolog, hogy a román 75 kilogrammos búzát legjobban csakis a határidőpiacon lehet értékesíteni. A disparitásnak se híre, se hamva.

A vetések állásáról kiadott hivatalos jelentés elég kedvező benyomást keltett. A búzával bevetett terület kisebb ugyan körülbelül félmillió katasztrális holddal, mint a mult évben, de hát tudjuk, hogy tavaly legalább is ekkora területen pusztult el a buzavetés a lapályos földeken az áradások, a fakadóvíz és a vadvíz következtében. A terület dolgában tehát egyformán vagyunk a mult évi viszonyokkal. Már most ami a remélhető hozamot illeti, azt 6½—7 métermázsásnyi állagra becsüli a miniszteriumi kimutatás, hozzáteve, hogy természetesen biztos taksálásról május elején szó sem lehet.

Tőzsdei körökben azt hiszik, hogy a földmívelésügyi miniszterium közegei az idén fokozott tartózkodást tanusítanak, okulva a mult évi szomorú tapasztalatokon és hogy már, tekintettel arra, mikép május tízedike óta — csak az e napig beérkezett hivatalos tudósítások vannak feldolgozva — az időjárás olyannyira kedvező, hogy a gazdák jobbat már nem is kívánhatnak, hogy tehát mindent számításba véve, a kimutatott 38 és fél millió métermázsza várható buzaeredményt ma bátran három-négy millió métermázsával lehet megtoldani. Persze, ez is csak taksálás!

Buza.

Elkelt néhány kocsi buza 25 krajczárral olcsóbb áron.

Előfordult eladások búzában.

Métermázsza	Ár	Eladás	Métermázsza	Ár	Métermázsza	Ár
100	uj	tenyvidéki	76	—	Budapest	15.50
100	75	14.75
400	..	pestvidéki	76	15. —
200	75	14. —
100	75	14.50
150	..	székesmagyar	75	14.50

Hivatalos jegyzések búzában.

Table with columns for FAJ, Mennyiség, 100 kilogr. közp. ára, and 500 kilogr. közp. ára. Rows include Tiszavideki, Pestvidéki, and Fejérmegyei.

Raktárállomány búzában és lisztben: A fővárosi közraktárban 68.700 métermázsza buza és 40.300 métermázsza liszt, a nyugotiban 15790 métermázsza buza és 545 métermázsza liszt.

Határidőüzlet búzában: Májusi és őszi buza irányzata ingadozó.

Előfordult határidőkötések búzában.

Table showing határidő (deadline) and tőzsde (exchange) data for wheat, with columns for kezdet, forgalom, and zárlat.

Hivatalos határidőjegyzések búzában.

Table with columns for Határidő, Délitőzsde zárata, and Leszámláló árfolyamok.

Rozs.

Készárúüzlet. Elkelt néhány kocsirakomány 10 krajczárral olcsóbb áron.

Előfordult eladások rozszban.

Table with columns for mennyiség, szarmazás, minőség, and ár.

Hivatalos jegyzések rozszban.

Table with columns for faj, hektoliterenkinti súly, and 100 kilogramm készpénz ára.

Raktárállomány: A közraktárban 15400 métermázsza; a nyugati pályaudvaron 203 métermázsza.

Határidőüzlet rozszban: Őszi rozszban csekély üzlet volt, az árak valamivel emelkedtek.

Előfordult határidőkötések rozszban.

Table showing határidő and tőzsde data for rye, with columns for kezdet, forgalom, and zárlat.

Hivatalos határidőjegyzések rozszban.

Table with columns for Határidő, Délitőzsde zárata, and Leszámláló árfolyamok.

Takarmányfélék.

Készárúüzlet takarmányfélékben. Zab szilárd, a kínálat gyér. Árpa üzletelen. Tengeri 10 krajczárral olcsóbb, csekély érdeklődés mellett.

Előfordult eladások takarmányfélékben.

Table with columns for Mennyiség, faj, minőség, and ár.

Hivatalos jegyzések takarmányfélékben.

Table with columns for Áru, faj, Hektoliterenkinti súly, and 100 kg. készp.

Raktárállomány takarmányfélékben: A közraktárban 14400 métermázsza árpa, 17300 métermázsza zab, 20.500 métermázsza tengeri.

Határidőüzlet. Tengeri irányzata kezdetben lanya volt, délután szilárdult. Zab változatlan.

Előfordult határidőkötések takarmányfélékben.

Table showing határidő and tőzsde data for feed grains, with columns for Áru, Határidő, and tőzsde.

Hivatalos határidőjegyzések takarmányfélékben.

Table with columns for Áru, határidő, and tőzsde zárata.

Gabona- és lisztforgalom.

A m. kir. közp. statisztikai hivatal az 1898. évi május hó 13. este 6 óráig május 15. este 6 óráig Budapestre vasúton és hajón érkezett és innen elszállított gabonaküldeményekről és a budapesti fővármihatalnál előjegyzett gabona- és lisztmennyiségekről a következő kimutatást teszi közzé:

Table with columns for Az áru megnevezése, Érkezett, and Elszállított.

helyi forgalomban

Table with columns for buza, rozs, árpa, zab, tengeri, and összesen.

b) átmeneti forgalomban

Table with columns for buza, rozs, árpa, zab, tengeri, and összesen.

a fővármihatalnál előjegyzett:

Table with columns for Az áru megnevezése, Vízszikvível szállított, and A vízszikvível.

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE.

Budapest, május 16.

Azon magyarzatok következtében, melyekkel a sajtó Chamberlain birminghami beszédét kísérte, a tőzsde várakozó állásba helyezkedett ma reggel.

Az előtőzsdén: Magyar hitelrészvény 385.10-382.75, Osztrák hitelrészvény 356.40-354.90, Osztrák-magyar államvasut 358.50-356.75.

Délutáni 11 óra 25 perczkor zárulnak: Osztr. hitelrészv. 356.50, Magyar hitelrészv. 383.50, Aranyjárdék 120.90.

A déli tőzsdén előfordult kötések: Regale-kötvény 100.85, Kereskedelmi bank 1400.—, Salgótarjáni kőszénbánya 610, Közuti vasut 386-387.25.

Díjhúzóítások: Osztrák hitelrészvényekben holnapra 2-2.50 forint, 8 napra 5-6 forint, június utóljára 12-14 forint.

Délután 1 óra 30 perczkor zárulnak:

Table with columns for Magyar aranyjárdék, Magyar koronajárdék, Magyar hitelrészvény, Magyar ipar és keresk. bank, Magyar jelzálogbank, Magyar leszámítoló bank, Rimamurányi vasmű, Osztrák hitelrészvény, Déli vasut, Osztr.-magyar államvasut, Közuti vaspálya, Villamos vasut.

Az utótőzsde álcsony berlini jegyzésekre lanya volt. Kötetett: Osztrák hitelrészvény 354.70-353.40, magyar hitelrészvény 383.25-382.25.

Délután 4 órakor zárulnak:

Table with columns for Osztrák hitelrészvény, Magyar hitelrészvény, Osztr.-magyar államvasut, Leszámlító bank, Jelzálogbank, Rimamurányi vasmű, Közuti vaspálya, Villamos vasut, Ipar és keresk. bank, Déli vasut.

TERMÉNY- ÉS ÁRUTŐZSDEK.

Budapest, május 16. Termények csekély mennyiségben kerülve forgalomba, ugy az irányzat, mint az árak változatlanok.

Hivatalos jegyzések.

Table with columns for Faj, Pénz, and Ár.

Budapesti vásárcsarnok.

Budapest, május 16. A vásári forgalom: Használta forgalom élénk, árak szilárdak. Baromfi-nál lanya, árak csökkentek. Halban lanya, árak emelkedtek.

Szesz.

Budapest, május 16. Irányzat szilárd. A kontingens nyersszesz ára Budapesten 20.25—20.75. Finomított szesz nagyban 59.25—59.50, Finomított szesz kicsinyben 59.75—60.—, Élesztő-szesz nagyban 59.—59.25. Élesztő szesz kicsinyben 59.50—60.—, Nyersszesz adózva nagyban 58.25—58.50, Nyersszesz adózva kicsinyben 58.75—59.—, Nyersszesz adózatlan (exknt.) 17.25—17.50, Denaturált szesz nagyban 22.—22.25 Denaturált szesz kicsinyben 22.50—22.75. Az árak 10.000 literfokonként hordó nélkül, ab vasut Budapest, készpénzfizetés mellett értendők.

Bécs, május 16. Kontingens nyersszesz szilárd irányzat mellett 21.30—21.50 frtig kelt el. Zárhatóság 21.20—21.30 frt azonnali és 21.75—22 frt későbbi szállításra.

Prága, május 16. Adózott tripló-szesz nagyban 57.—57.1/4 frton jegyeztetett. Adózatlan szesz azonnali szállításra 20.60—21 forint.

Triest, május 16. Kivitel szesz tartályokban szállítva 90% hektoliterenként nagyban 14—14.50 forint azonnali szállítása.

Bécs, május 16. Kontingált szesz kész áruban 21.30 frttól 21.50 frtig. Változatlan.

Berlin, május 16. Szesz helyben 54.90 márka — 32.28 frt, fogyasztási adó nélkül hektoliterenként a 10,000 litereszállék. Átazámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Stettin, május 16. Szesz 70 márka fogyasztási adóval 53.60 márka = 31.52 frt. Átazámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Cukor.

Prága, május 16. Nyers cukor 88% cukor-tartalom, franco Aussig. Azonnali szállításra 12.52 frt, október-decemberi szállításra 12.82 forint.

Hamburg, május 16. Nyers cukor f. o. h. Hamburg. Azonnali szállításra 9.56, júniusi szállításra 9.60, júliusi szállításra 9.65, augusztusi szállításra 9.75. Irányzat szilárd.

Petroleum.

Hamburg, május 16. Petroleum helyben 5.65 márka = 3.32 frt.

Antwerpen, május 16. Petroleum fin. helyben 17.1/2 frank = 8.29 frt.

Brema, május 16. Petroleum fin. helyben 5.75 márka = 3.38 frt.

London, május 16. Petroleum, amerikai 5 sh., orosz 4 1/2 sh.

Newyork, május 16. Petroleum fin. 70 Abel Test. Newyorkban 5.95 cents, fin. petroleum Philadelphában 5.90 cents; United Rifle Line Certificates májusra 82.—; nyers petroleum májusra 6.50 cents.

Olajok.

Páris, május 16. Repceolaj folyó óra 57.25 frk (= 27.04 frt); júniusra 57.25 frk (= 27.04 frt); július-aug.-ra 57.50 frk (= 27.16 frt); 4 utolsó óra 57.50 frk (= 27.16 frt). Arak 100 kilónként értendők. Átazámítási árfolyam 100 frk = 47.70 frt.

Hamburg, május 16. Repceolajhelyben 53.—márka (= 31.16 frt). Átazámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

KÜLFÖLDI GABONATÖZSDEK.

Bécs, május 16. A mai tőzsde eleintén szilárd volt, de utóbb ellanyhult az irányzat és buza május-júniusra 45 krajczárral olcsóbban jegyez, mint szombaton. Kötetett: buza tavaszra 14.62—14.16 forint, buza őszre 10.58—10.63—10.48—10.55 frt, rozs őszre 8.29—8.17 frt, tengeri május-júniusra 6.27—6.16 forint, tengeri július-augusztusra 6.29—6.31—6.21 forintont.

Hivatalosan jegyeztetett:

Buza május-júniusra 14.10—14.15, őszre 10.48—10.50, rozs őszre 8.15—8.20, tengeri május-júniusra 6.15—6.17, július-augusztusra 6.20—6.22, zab május-júniusra 7.65—7.70, zab őszre 6.22—6.25, repce augusztus-szeptemberre 13.40—13.50 forintont.

Boroszló, május 16. Buza helyben 23.60 márka (= 14.47 frt) sárga. Buza helyben 23.50 márka (= 14.41 frt). Rozs helyben 17.90 márka (= 10.53 frt). Zab helyben 17.10 márka (= 10.05 frt). Tengeri helyben 14.—márka (= 8.23 frt). Minden 100 kilónként. Átazámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Hamburg, május 16. Buza holsteini 265—262 márka (= 15.—15.41 frt). Rozs meklenburgi 175—196 m. (= 10.29—10.94 frt). Rozs orosz 139—140 márka (= 8.17—8.23 frt). Minden 100 kilónként. Átazámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Páris, május 16. (Megnyitás.) Buza folyó óra 30.10 frank (= 14.36 frt). Buza júniusra 30.—frank (= 14.31 frt). Buza július-aug.-ra 28.80 frank (= 13.73 frt). Buza 4 utolsó óra 25.10 frank (= 11.97 frt). Rozs folyó óra 21.—frank (= 10.01 frt). Rozs júniusra 21.—frank (= 10.01 frt).

Rozs július-aug.-ra 17.75 frank (= 8.46 frt). Rozs 4 utolsó óra 16.—frank (= 7.63 frt). Minden 100 kilónként. Átazámítási árfolyam 100 frank = 47.70 forint.

Páris, május 16. (Zárhat.) Buza folyó óra 30.40 frank (= 14.51 frt). Buza júniusra 30.25 frank (= 14.43 frt). Buza július-augusztusra 29.—frank (= 13.83 frt). Buza 4 utolsó óra 25.25 frank (= 12.04 frt).

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDEK.

Bécs, május 16. A mai előtőzsdén egyedül magyar hitelrészvényt vásároltak Budapestre élénkebben. Ezenkívül az irányzat lanyha volt, annak dacára, hogy Chamberlain minapi beszédét ma már nyugodtabban ítélték meg. Még a vetésekről szóló hivatalos magyar jelentés és a pompás időjárás sem volt képes később a déli tőzsdén az üzletnek nagyobb lendületet adni.

Az előtőzsdén: Osztrák hitelrészvény 356.—355.25. Anglo-bank 157.—, Union-bank 295.50, Osztrák földhitel 467, Magyar hitelrészvény 384.75—383.50, Osztrák-magyar államvasut 353—356.75, Déli vasut 72.50 Ländlerbank 228.75, Elbevolgyi vasut 261.75, Alpesi bányá 163—161.25, Rimamurányi 252.50, Dunagőzhajózási 469—468, Májusi járadék 102. Magyar aranyjradék 120.90, Magyar koronajradék 99.50, Töröksorsjegy 59.40—58.90, Német márka 58.98, Osztr. koronajradék 101.80, 20 frankos 9.56, Fegyvergyár 314.75—314, Tramway 523—521, Magyar ált. köszénbánya 109—108.75, Északmagyarországi egyesült köszénbánya 172.50.

Délután 11 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 355.25, Osztrák-magyar államvasut 357.—, Magyar hitelrészvény 383.50, Alpesi bányá 161.75, Májusi járadék 102.—, Török sorsjegy 59.—.

A déli tőzsdén: Osztrák hitelrészvény 354.12 Magyar hitelrészvény 382.50, Anglo-bank 156.75 Bankverein 269.75, Union-bank 295.—, Ländlerbank 227.50, Osztrák-magyar államvasut 356.37 Déli vasut 72.50, Elbevolgyi vasut 260.25, Északnyugati vasut 249.—, Török dohányrészvény 127.50, Rimamurányi 251.75, Alpesi bányá 161.10, Májusi járadék 101.90, Magyar koronajradék 99.15, Török sorsjegy 58.90, Német márka 59.—, Fegyvergyár 313, Magyar aranyjradék 121.—, Osztrák koronajradék 101.80, 20 frankos 9.56. Osztrák földhitel 467.

Délután 2 óra 30 perczkor jegyeztek: Magyar aranyjradék 120.90. Magyar koronajradék 99.10. Tiszai kölcsönsorsjegy 139.75. Magyar földtehermentesítési kötv. 97.25. Magyar hitelrészvény 382.50. Magyar nyerevénykölcsön sorsjegy 157.50. Kassa-oderbergi vasut 190.50. Magyar kereskedelmi bank 1408.—. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.10 Magyar keleti vasuti állami kötvények 120.25. Magyar leszámitoló és pénzváltóbank 253.—. Rimamurányi vasrészvénytársaság 252.—. 4.2% papírjradék 101.90. 4.2% ezüstjradék 101.75. Osztrák aranyjradék 121.05. Osztrák koronajradék 101.65. 1860. sorsjegyek 142.90. 1864. sorsjegyek 198.—. Osztrák hitelrészvények 200.—. Osztrák hitelrészvény 353.87. Angol-osztrák bank 156.75. Union-bank 295.—, Bécsi Bankverein 269.75. Osztrák Ländlerbank 227.75. Osztrák-magyar bank 909.—. Osztrák-magyar államvasut 356.25. Déli vasut 72.50. Elbevolgyi vasut 260.25. Dunagőzhajózási részvény 466.—. Alpesi bányarészvény 160.60. Dohányrészvény 126.75, 20 frankos 9.56, Cászári királyi vert arany 5.69. Londoni váltóár 120.90. Német bankváltó 58.95.

Bécs, május 16. (Utőtőzsde.) A déli tőzsde zárata után jegyeznek: Osztrák hitelrészvény 353.50, Magyar hitelrészvény 382.50, Anglo-bank 156.75, Bankver. 269.75, Union-bank 295.—, Ländlerb. 227.75, Osztrák-magyar államvasut 355.50, Déli vasut 72.25, Elbevolgyi vasut 262.50, Északnyugati vasut 249.—, Török dohányrészvény 127.—, Rimamurányi vasut 251.75, Alpesi bányá 160.70, Májusi járadék 101.90, Magyar koronajradék 99.10, Töröksorsjegy 58.90, Német márka azonnali szállításra 59.01, Német márka utómóra 59.02.

Berlin, május 16. Ezüstjradék 101.20, Osztr. aranyjradék 102.90, Magyar aranyjradék 102.40, Magyar koronajradék 98.90, Osztrák hitelrészvény 221.25, Osztrák-magyar államvasut 151.25, Déli vasut 31.75, Bustiehrádi vasut 306.—, Osztrák bankjegy 169.50, Rövid lejáratú váltó Béccre vagy Budapestre 169.40, Rövid lejáratú váltó Párisra 80.90, Rövid lejáratú váltó Londonra 20.48 1/2, Orosz bankjegy 216.75, Olasz jradék 90.—, Laura-kohó 196.—, Harpeni 185.30, Olasz központi vasut 130.85, Török sorsjegy 113.20, Májusi járadék 101.30.

Az utőtőzsdén: Osztrák hitelrészvény 220.50, Osztrák-magyar államvasut 151.—, Déli vasut 31.60, Magyar aranyjradék 102.40, Discontó-társaság 194.—.

Páris, május 16. Uj 3% francia járadék 100.97, 3%-os francia járadék 102.87, Osztrák-magyar államvasut 765.—, Osztrák aranyjradék 102.45, Déli vasut elsőbbség 286.—, Alpesi bányá

388.—, Török dohányrészvény 278.—, Török sorsjegy 105.50, Olasz járad. 90.65, Spanyol kölcsön 38.43, Meridional 653.—, Ottomanbank 537.—, Rio Tinto 641.50, Debeers 652.—, Eastland 108.—, Chartered 60.25, Randfontein 30.50, Magyar jelzálog 778.—.

Frankfurt, május 16. (Zárhat.) 4.2% papírjradék 86.20, 4.2% ezüstjradék 85.85, 4% osztr. aranyjrad. 102.70, 4% magy. aranyjradék 102.50, magyar koronajár. 99.45, osztr. hitelrészvény 299.75, osztr.-magyar bank 770.—, osztr.-magyar államvasut 306.—, déli vasut 64.—, bécsi váltóár 160.40, londoni váltóár 20.497, párisi váltóár 80.95, bécsi bankverein 228.—, villamos részvény 137.50, alpesi bányarészvény 135.30, 3% magyar aranykölcsön 89.60. Az irányzat gyenge.

Frankfurt, május 16. (Utőtőzsde.) Osztrák hitelrészv. 299.37, Déli vasut 63.87, Osztrák-magyar államvasut 306.—.

Hamburg, május 16. (Zárhat.) 4.2% ezüstjradék 85.95, osztrák hitelrészvény 298.75, osztrák-magyar államvasut 763.—, déli vasut 161.—, olasz járadék 90.30, 4% osztr. aranyj. 103.15, 4%-os magyar aranyjradék 102.75. Az irányzat gyenge.

London, május 16. (Zárhat.) Angol consolok 110.7/8, déli vasut 7.—, spanyol járadék 35.50 olasz járadék 89.75, 4% magy. aranyjradék 101.—, 4% rupia 62 1/2, Canada pacificvasut 85 1/2 leszámitolási komatlab 8.75, ezüst 26.25. Az irányzat eseri.

New-York, május 16. Ezüst 56 7/8.

IDŐJÁRAS.

A m. kir. meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1898. május 16-ai reggel 7 órakor.

Table with columns: Állomások, Légnyomás mm. 700 +, A hőmérséklet Celsius szerint, Csapadék mm., Állomások, Légnyomás mm. 700 +, A hőmérséklet Celsius szerint, Csapadék mm. Lists various cities and their weather data.

A brit szigeteken a barométer erős emelkedése utalhat maximum közelébe jutni. A másik maximum Oroszországban van. Az alacsony nyomás a két maximum között északra nyúlik be a német partvidékre. Az időjárás Európa északi részén jobbra eső, déli részén inkább száraz. A hőmérséklet emelkedett és főleg Oroszország helyisében magas. Hazánkban a tegnapi eső kizárólag a keleti megyékre szorított. Ma már az idő országwide száraz. A hőmérséklet fokozatosan emelkedik, az ég nyugaton derült, kelten felhős. Egyelőre még meleg idő várható, zivataros hajnalom, később ismét nyugatról borulás valószínű.

VIZÁLLÁS.

— Május 16-án. —

Table with columns: Feljő, Vízjárás, Vízállás reggel, Árvíz mértéke, Feljő, Vízjárás, Vízállás reggel, Árvíz mértéke. Lists water levels and currents for various locations.

Működő jelölés: * = Japán víz; + = 0 felett; — = 0 alatt; < = áradás; > = apadás; ? = ködnap.

A szerkesztő felől: a főszereplő.

MINDENFÉLE

Urville. A német császárról azt mondják, hogy ninesenek előítéletei, de vannak tradíciói és nagy szeretettel keresi föl azokat a helyeket, amelyekhez multba vesző legendás korok hagyományai fűződnek. Ilyen Urville-kastély is, melyben most családostul együtt hosszabban fog időzni a németek uralkodója. Egy kidőlt-bedőlt eszoka torony, két mullepett sirkő regél itt a dicsőségről. A 13. század közepe táján, két nagyuri nemzetség telepedett le a német-francia határon: a Rollingen és Kriechingen bárók. A Rollingen bárók azután francia területre is kiterjesztették a hatalmukat és itt építették, hihetőleg a 14. században, Urville-kastélyt. Még 1530-ban is ők voltak a kastély urai és csak ekkor következett be a katasztrófa, mely a Kriechingen bárókat örökösökké tette. Báró Rollingen József 1528-ban meghalt és két fia, Vilmos és János lépett örökébe. Az elhunyt főur halottas ágyán egyforma részt juttatott mind a kettőnek a birtokából. Csak épen Densburg birtoklása maradt függőben, mert a luxemburgi örökös marschal ezime járt vele s itt a luxemburgi nemesség szabad elhatározása döntött.

— Kié az agár az ágyad alatt? kérdezte János sötét, elborult tekintettel a baldokló atyjától.

— A bátyádé. De ha azt hiszed, hogy több jogod van rá, döntsön hát a sors az ügyekben.

Az öreg báró halála után a szelid lelkületű Vilmost egyhangulag Luxemburg marschaljává választották, János pedig duzzogva visszavonult a sziklafészkébe. Két év múlva, viharos októberi estén, Vilmos csupán az elhunyt báró kedvelt kutyája kíséretében a Gollenberg-hegyen át visszatért Rollingenbe. Hirtelen, mintha a földből termelt volna, állig feyverkezett János fivére állotta útjára. Rideg, kemény szavakkal a maga számára kövötte a kutyát és minthogy Vilmos ellenkezett, csakhamar összestűzték. János súlyos csapásai alatt Vilmos csakhamar halálra össze-rogyott. A testvérgyilkosságnak nem volt tanuja, János tehát bátor, merész homlokkal lépett az összegyűlt udvarnép előtt bátyja ravatalához. Váratlan esemény lepte meg erre a jelenlevőket. A hű kutya, mely eddig esőndesen, szomorúan lapult meg ura halottaságyánál, vad ugatással felugrott, rávetette magát a gyilkosra, fogaival belekapaszkodott és nem akarta elereszteni. Ugyanebben a pillanatban pedig a halott sebei újra vérezni kezdtek. Nem volt többé kétség benne: János követte el a rémtettet. A gyilkosnak nem volt többé nyugta az országban. Elbujdosott, magányos pusztákban, vad erdők rengetegeiben tévelygett, míg végre megvonult a Neufmontier-de-Huy zárdában. Halála előtt sirkövet készíttetett, melyen a meggyilkolt Vilmos egyik kezével hű kutyáját csitítja, míg a másikkal az előtte vezeklő ruhában térdeplő Jánosnak megbocsát. 1568-ban a Honi-lon metzi patriczius-család vette meg Urville-kastélyt, melyet a harminczéves háború folyamán várra átalakítottak. 1681-ben de Serrier nevű özvegy volt a birtokosa, aki XIV. Lajosnak fizette a hűbéradót. Azóta is többször cserélt gazdát a regényes fekvésű várkastély, míg végre 1890-ben Vilmos császár váltotta magához. Az eset akkoriban sok szóbeszéd tárgya volt a francia sajtóban, mely fájó szírvél szemlélte, hogy a hatalmas német császár ismét egy kapocszal szorosabban fűzi magához azt az országot, amit ők még mindig a magukénak tekintenek. Vilmos császár pedig megvette Urville-kastélyt, melyhez a középkor romantikus tradíciói fűződnek s ezen a sötét romantikán véletlenül a Vilmos név ragyog keresztül glóriás dicsfényben...

A férfinem és a nőnem. Egy francia statisztikus kisütötte, hogy a férfi- és a nőnem az egész világon Franciaországban van legarányosabban elosztva. Ettől megtudjuk, hogy Franciaországban minden 1000 férfire 1007 nő esik. Spanyolországban 1000 nőre 1064 férfi, Görögországban pedig 930 nő 1000 férfire esik. A nők aránya Hongkongban a legrosszabb, ott ugyanis minden 1000 férfire csak 368 nő jut.

A MILLIOMOS.

Angol regény.

(22)

Írta: CROKER M. B.

A mikor legutoljára volt a kezében a vonó meg a hegedű, akkor még otthon volt. Akkor szürke, igazi angol esős napon Schubert „Les Adieux”-jét játszotta el övéinek és anyját megrikatta. Milyen más volt itt a környezet és mennyire mások a hallgatói? Két, a fűben fekvő, előtte csaknem idegen férfi, kik közül az egyik készen nyilatkozott arra, hogy magát mulattassa, egy elhízott öreg asszony, aki hátratólt kalappal kis boros hordon ült, a távolban egy csoport fehérbe és skarlátvörösbe öltözött bennszülött szolgál, köröskörül meg olyan természeti kép, amelyet egykoron Orpheus láthatott, ha játszani kezdett: sötétkek domborok, egyik a másik mögött, melyeket rhododendron és tölgyerdők borítottak és mindezek fölött a legmélyebb magány és várakozásteljes csend, melyet csak egy-egy kakuk távoli szava szakított meg.

Amikor Honor kivette a hangszert a tokjából, Waring észrevette, hogy ezt szeretetteljes kézzel tette, meg hogy az a kéz nagyon szép és formás volt. Néhány pillanattal később a vonó hatalmas, mély hangokat esalt ki a hegedűből. Honor, mintha magáról is, hallgatóiról is egészen megfélekedezett volna, egy fatörzshöz támaszkodott és szemének pillantása a távoli hegyek kékjében veszett el. A szép, fiatal leány a lelkével muzsikált, lelkének megnyilatkozása volt a zene, az egyszerűség és a mély emberi érzés keveréke. A szolgák közelebb jöttek, hogy meghallgassák az új miss sabib-ot, aki hangszereiből olyan csodálatos hangokat esalt ki; sőt a ponyyk is füleiket hegyezték; az erdőben kóborló tehenek is megállottak, hogy füleljenek és elnémult a kakukszó.

A két férfi egymásután kiejtette kezéből a cigarettát és Brande Sara nyitva felejtette a száját. Unokanővére igazán olyan szépen játszott, mint azok a művészek, akik hángverenyeket rendeznek, de sőt a néni véleménye szerint, még jobban és szebben, mert a hangok, amelyeket Honor a hegedűből kicsalt, a szívébe hatoltak és ő megértette azokat! Ugy szóltak, mint a legszebb emberi hang, megérintették a lelkét és a paradicsomot varázsoolták eléje.

Waring kapitány könyökére támaszkodva, nagy érdeklődéssel figyelte a fiatal hegedűművésznőt. Valamicskét értett a zenéhez, meg tudta ítélni az előadás finomságát, a hang tisztaságát és szépségét és elragadta őt a szép előadás. Hisz ez egy modern szent Czeccilia! Markra nézett, hogy lássa, hogyan hat rá ez a meglepetés, de Mark félre fordította az arcát és nem mozdult. Valójában boldog álomvilágban járt, melyet Honor játéka varázsoolt eléje.

Végre a darab (egy orosz népdal változata) csukló sóhajtsáfével véget ért és hosszabb szünet állott be, melyet csak a cselédség halk mormogása zavart meg, míg végre Brande asszony, mintha varázsalomból ébredne fel, hirtelen felkiáltott:

— Szép volt, nagyon szép! Tetszett önnek kapitány ur?

— Hogy tetszett-e? Kedves, nagyságos asszonyom, ez nem ide illő kifejezés! Gordon kisasszony csodálatosan, fonségesen játszik!

— Oh nem, veté köze Honor szerényen. Én csak olyan zenét játszom, amely kedélyállapotomnak megfelel és akkor nem kell hozzá nagy művészet. Azonkívül, mert már négy éves koromban kezdetem el hegedűn játszani, bizonyos technikai készségekre tettem szert, de ha az én játékomat másokéval, például egy Sarasateéval hasonlítom össze, akkor tudom, hogy én csak dilettans vagyok és az is maradok. Nagy technikai nehézségeket nem tudok legyőzni és épenséggel nem játszom különben, de, tette hozzá könnyű, boldog sóhajjal, mégis örülök, hogy a játékom tetszett.

— Igazán csinos volt, mondotta Sara néni. De játszál most valami vigát. Valami polkát, keringőt, vagy ilyesfélét.

De a hegedű már a tokjában volt Honor

olyan gondossággal tette el, mint ahogyan az anyja ágyba fekteti gyermekét.

— Milyen kár, Gordon kisasszony! mondotta Jervis Mark. Én napokig itt tudnék feküdni, ha önt hallgathatom.

— No, esős napokon ez elég kellemetlen volna jegyezte meg bizonyos éllel Brande asszony, mert nem tartotta helycsnek, hogy egy ilyen éhenkórász bókokat mondjon az unokanővérenek. De ha még a sötétség beállta előtt Birsaba akarunk érkezni, akkor jó lesz, ha utra kelünk.

Az utazás következő és utolsó napján ismét párosával haladt a társaság: Honor és Waring ment elől, míg Brande asszony Jervissel kis távolságban követte őket. Minél tovább jutott a kis társaság, annál meredekebb és szűkebb lett az út és a szakadékok annál mélyebbek. Egy helyen fölöttük a hegy-szakadékokban ugynevezett szelid bivalyok legelészték, melyek európaiakkal szemben gyakran vadállatokká válnak és a vezérbivaly, egy hatalmas állat, óriási szarvakkal, bár csengő volt a nyakán, épenséggel nem tartozott a szelidbék közé. Amikor alulról, az utról, idegen hangokat hallott, fejét bozalmas, fenyegető szemével felütötte, egy pillanattal vadul letétkintett, azután vágatva rohant lefelé. De a kiszemelt áldozatok, Honor és kísérete, már túl voltak az uton, a bivaly elszalasztotta őket és most gondolkozva, nyugodtan megállott, majd vadul bögni kezdett.

Kis idő múlva azonban megpillantotta a másik csoportot. Brande asszonynak riktó színekbe öltözött szolgálai, meg a hordszék vörös takarója csak növelte dühét, egy pillanat alatt áttörte az utolsó esernyét is, mely az utól elválasztotta és most, mintegy hat méternyire az utazóktól, harcra készen megállott az uton. A csodálatos gyorsaságot, melylyel Brande asszony szolgálai a hordszéket letették és a legközelebbi fákra másztak csak az a mozgékonyág multa fölül, amelylyel Brande asszony kiugrott a hordszékből és a meredek szélén eltűnt. Az uton csak az üres hordszék, a bivaly és Jervis maradt. Ez azonnal leugrott a ponynyjáról, megragadta az odadobott hordrudak egyikét, a végére szurta a vörös takarót és így, mint a matador az arenában, a vad bivaly felé tartott. Ez támadásra lehajította óriás fejét és csaknem ugyane pillanatban a fiatal ember épen olyan vakmerően, mint nyugodtan fejére vetette a vörös takarót. A bivaly vakor előre rohant, megbotlott a hordszékben, azután lebukott a szakadékba, mely az ő és Brande asszony szerencséjére nem volt se nagyon meredek, se nagyon mély. Az öreg asszony hangos kiáltása felkeltette végre Honor figyelmét őt ami ebben az esetben sokkal fontosabb volt a bivalycsordát őrző fiu figyelmét is. Valószínűleg mélyen aludt, de most a bokrokban áll leugorva, a bivalyt, melynek dühét a bukás lényegesen leszállította, botütésekkel észre terítette és a jampannik átközódása közt visszaterítelte a csordához. Ezek a derék emberek most, bátran mint az oroszlánok, a fákról leszállottak az anyaföldre, de nem tudták, mihez fogjanak. Egyikük sem sebesült meg, de a szép vörös takaró összerongyolódtott, a hordszék meg darabokra törött.

(Folytatása következik.)

Bárki is ingyen és bérmentve.
D. olajfestészeti cikkek árjegyzéke
1063 (festőművészek és dílettánsok részére.)
SEEFELNER J. L.
cs. és kir. udvari papír-, rajz- és festőeszköz-kereskedésből
Budapest, IV., Váci-utca 9. sz.

Tornaszeközök, függő-
ágyak, kötélárúk, hálók
ruhaterítők fehér kendőből, zsinó-
rok, tömők, bővedesek, szálak és
penyvek, valódi angol Lawn-Tennis és keré-
társas-játékok.
Seffer Antal
Budapest, IV., (Károly-laktanya) Károly-utca 12. sz.
1898. Vízlevegő árjegyzék szerint.

SZÍNHÁZAK.

Budapest, kedd, 1898. május 17-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Évi bérlet 100. Havi bérlet 19.

A proletárok.

Színház felvonásban. Irta: Csiky.

Személyek:

- Szederványi Irén, Zlatonyi Mosolygó, Timót, Darvas Bankó, Eliza, Tulipán, Tulipánné, Borcsa, Rakosi Török I., Gyenes Ujházi Szigeti, Mihályi Zilahy, Szabóvárné Gabányi György, Vizvári

Kezdete 7 1/2 órákor.

NÉPSZÍNHÁZ.

A két tascó.

Színház 2 szakaszban, 8 képpel. Irta Decourcelle Pierre. Fordította Komor Gyula. Zenejét szerzerzte ifj. Bokor József.

Személyek:

- Kerler Georges, Helena, Jean, St. Hymen, D'Alboize Robert, Erisquet, az inasa, Varnier, orvos, Boubin, Humbert Pál, Simplic, Boudin, Claudinet, Pauline, Mulot, Fadart, Szirmai P. Lukács J., Gyúrkó F., Lubinszky Z. Bardy G., Raskó Kiss A., Szerdahelyi Lendvai Kocsis Izsóné, Ujvári Gázi M., Kúry Klára, Solymosi Tolla

Kezdete fél 8 órákor.

VIGSZÍNHÁZ.

622. szám. 622. szám. A Vígsház Önszervező Egyesülete javára hangversenyvel egybekötött

egyveleg előadás.

I. rész.

Szavalt Ányektáncz Dinczai-ből énekli Lindh M.

Cadillac káromkodásai.

Vígjáték 1 felvonásban. Irta: Pierre Bertou.

Személyek:

- Meyran grófné, Gadillac, Inas, Mihályi kerítő (paródia), énekli Nikó Lina

II. rész.

Kinematografikus (Mozgó fényképek) bemutatások.

III. rész.

Ballada Serly L. Alhambra rózsája cz. énekléséből énekli Hegedűs Gy. Mistriss Prue Molloy-tól Si j'etais jardiniere... Chami-nade-ből énekli Lindh M.

Először.

Nászuton.

Bohózat 1 felvonásban. Irta: Labiche. Fordította: Gáth Sándor.

Személyek:

- De Maxville Marie, Góth S., Kalmár P., Góth, vendéglős Balassa J., Auguste, pincér Székely Z., Pincérné Varsányi I.

Kezdete fél 8 órákor.

Ós-Budavára

megnyitás délután 4 órákor.

Gyermek-mulató, bábszínház, Paprika Jancsi, ponyva-körhíntők stb.

Léghajó-mutatványok.

Este.

két nagy varieté-előadás.

Belépő-díj 30 kr. Gyermekjegy 10 kr.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ.

Béretskönyvet 18. szám. Amoldson Sigríd asszony vendég-fellegtelével:

Mignon.

Regényes opera 3 fejr. Zenejét szerzerzte Thomas A. Szwetzel Goethe. Meister Vilmos tanár-éveit című regénye után írta Carré és Harrier. Ford. Ormay.

Személyek:

- Meister Vilmos, Lothario, Lauries, Fridrik, Jarno, Mignon, Philine, Antonio, Arrobata, Zafari, Inas, Arany, Takács, Dalnoki, Kázer, Hegedűs, Amoldson, Hatto-bauer, Ney B., Vízcz, Tothfalusi Juhász

Kezdete 7 és fél órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Loie Fuller k. a. mint vendég.

Utazás egy apa körül.

Operette 5 felvonásban. Irta: Collens és Garault. Fordította: Fái J. és Makai Emil: zenejét szerzerzte: Louis Varney.

Személyek:

- Burnett, Plumetné, Francine, leánya, Dianna, enekesné, Adhémar, Robert, Mongrapin, Leopold, Picrales, Sophie, Clarisse, Troupardin, Crimpenboer, Fuláta, Gustavene, Székely S., Láng E., Vlád G. Zsuzsa, Ledeszkó, Balta K., Székely K., Boross F., Odry Zsárd, Hídosi K., Virág G., Gombaszegi Szilágyi Mátrai, Borovszky Feher K.

Loie Fuller "Kisasszony, a szepentín-lánczfaltalálón, a harmadik után lép föl. Kezdete 7 1/2 órákor.

VÁROSLIGETI SZÍNHÖR.

Irta: Feld Zsigmond.

A varrónó.

Énekes bohózat 4 szakaszban. Magyar szövegére alkalmazta: Kövessy Albert. Zenejét szerzerzte: Millócker Károly.

Személyek:

- Telekes Károly, Mártha, neje, Hugó, fiuk, Vilma, Özevgy Garayné, Sebes Fldrin, Rezzet Kóza, Ferencz, szöveg, Liza, komorna, János, komornyik, Juczkai, szobalány, Könyey Gy., Tarasovits, Könyves, Tóth Ilonka, Erdéi B., Kövessy A., Kövessy, Mátyás, Górtáns, Vadasz L., Juczkai, szobalány, Ch. Vertán

Kezdete 7 órákor.

BUDAI SZÍNHÖR.

A két árva.

Színház 4 felvonásban (7 képpel). Irta: D'Enery és Carmen. Fordította: Veszty Ödön.

Kezdete 7 órákor.

KISFALUDY-SZÍNHÁZ.

Ó-BUDÁK.

Irta: Fajta Dezső.

Zárva.

Színházi mősorok.

Table with 8 columns: Színház, M. kir. Operaház, Vígsház, Népszínház, Magyar Színház, Budai Színház, Kisfaludy Színház. Rows include Székely, Csütörtök d.u., Este, Péntek, Szombat, Vasárnap d.u., Este.

Zavaszi Nemzetközi Kiállítás az új műcsarnokban az Andrássy-ut végén 1898. április 15-től június 15-ig. Nyitva reggel 9 órától este 7-ig. Csütörtökön este 7-11-ig zéta hangverseny. Buffet. Belépő-díj egy korona. Vasárnap délután 1 órától 20 krajczár.

VICTORIA kézi himzőgép. Cs. és kir. szab. Budapest, VII. ker., Garay-út 18. sz.

Még csak rövid ideig! A még raktáromon lévő arany, ezüst- és ékszer-árak minden elfogadható áron eladhatók, ezért ne mulassza el senki ezen ritka alkalmat felhasználni. LÁNG JÓZSEF VIII. Kerepesi-út 8.

Plisés és Gouvré-intézet. Wald Gyula BUDAPEST, VII., Király-utca 21.

500 frt aranyban Kuhn-féle Crème Vonal (1.20), Vonal-áztappon (50), Vonal-pár (1.-) a legjobb szerek szemölcsök, pattanások ellen. Valódi csakis Kuhn Fer. cégével, Korona-Általánosgyár Nürnberg. Főraktár: Füzredi Lipót, Budapest, VII., Orosz-utca 24. szám.

Előfizetések és hirdetések felvételnek lapunk kiadó-hivatalában, VIII. József-utca 65. szám

Finom női felhőneműeket és menyasszonyi kelengyéket... Kanitz Ferencz és Tsa szepességi vászonraktára Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 11. Csak fiatal embereket

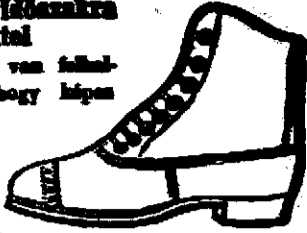
FOGAK 2 forinttól, anélkül, hogy a gyökereit el kellene távolítani... Fogorvos dr. NEUFELD, Budapest, Kossuth Lajos-u. 4. Dreher-palota.

Szőlővessző fajtiszta gyökerez madeleine, legkorábbi csemegefaj, mely az ideit ültetéséből kimaradt, de e hó 20-25 napjáig ültetésre még igen alkalmas, mintegy 10,000 db. kapható Pólya Béla kertészetéből Szolnokon. Ezre vasutra adva Szolnokon 15 frt.

Bikszádi gyógyfürdő Szatmár-megyében. Megnyitás: május hó 20-án. Ezen égvényes konyhasós savanyúvíz kitűnő hatás, heveny és idült gyomorbetegségekben, a légző-szervek hurutos bántalmaiban, máj- és epebetegségekben, a vese- és húgyhólyag betegségeiben, aranyér, sárgaság és lépdegenatokban, nyálka- és húgyszav-oidó hatás tekintetében a budapesti kir. tudomány-egyetemen történt kísérletek szerint a legkitűnőbb égvényes savanyúvíznek bizonyított be. A fürdőben ivó-, fürdő- és belélegző-gyógyászati, van azonkívül hidegvízgyógyintézet és savókúra. A beteg szórakoztatására külön gondoskodva van. A fürdő acetylen-világítással van berendezve. Helyben orvos, gyógyszer-tár és posta. Vasúti-állomások: Sz.-Váralja és Técső, bol kényelmes kocsik kaphatók is, hol a fürdőbe 2 és fél óra alatt lehet eljutni. Levélbeli megkeresésre mindenről készséggel szolgál felvilágosítással a fürdőigazgatóság.

A tavaszi és nyári kényelmekre való tekintettel

Kényelem egy annyira van felhalmozva cipőjükkkel, hogy lépésünk minden kívánalomnak eleget tenni. Árais egy el- nőt, hogy valahán bízhatos.

- Férfiaknak. Csugos cipő, egy darab pitting bőrből... 2.-
Borjúbőr betétes cipő... 2.50
Borjúbőr, keztüdbőr-szárral, elegáns... 3.50
Dívtalos barna színű, bergsteiger cipő... 4.-
Dívtalos barna színű csugos cipő... 4.-
Dívtalos színű barna borjúbőr, elől kapcsos cipő... 4.25
Dívtalos sötét színű előlkapcsos cipő... 4.25
Dívtalos színű barna félcipő... 2.50
Szalikulak cipő, világosbőr vagy keztüdbőr szárral... 4.50

- Nőgyűzőknek. Sötét lauzin csugos cipő, 16 cm. magas selyem csig... 2.50
Zergebőr csugos cipő... 2.-
Dívtalos színű barna stúde angol cipő... 2.50
Dívtalos színű barna gombos angol cipő... 2.50
Dívtalos sötét színű előlkapcsos cipő... 2.50
Női zergebőr gombos cipő 10-12 gombmagas 4. - Híttalok-bébi 4.-
Dívtalos színű barna félcipő... 2.50
Zergebőr regatta-cipő, kőni való... 2.50
Lauzin regatta-cipő, kőni való... 2.50
Orvosi vállasték mindennemű dívtalos barna és sötét színű, valamint fekete bőr gyermek-, gombos- és dívtalos-cipőben. - Vidéki rendelések pontosan eszközöltek több száz dívtalos ábrával ellátott árjegyzékem ingyen és bérmentve. Tisztelettel

AGULÁR EDE Budapest, Erzsébet-kört 6. a New-York palotával szemben.

Nekünk bemutatott számtalan megbízható hiteltel közönséget folytán ezen meggyőző szarad óto lépálló rosdaló-intézet o legmagas gubban ajánlható.

TITKOS BETEGSÉGEKET, hügyesfolyásokat és sebeket, az énfertőzés utóhatásait, az algyangólt férfiak, megemlések, a bujakór utókövetkezményeit, néknél fehérfolyást, hármannyira üdítők is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanag egyik főkezoja és hirtetegségeket gyógyít új gyógymód szerint, hírtel sikerrel, gyorsan és alapsan

Dr. GARAI ANTAL

orvos, sebész, szemész- és szülészudor, v. st. kir. oszt. főorvos Budapest, belváros, IV. ker., Kigyó-utca 1. szám. II. emelet. Bejárat a lépcsőnél. Rendel naponta délelőtt 10 óráig egész délután 4 óráig, este 7 óráig 8 óráig. Díjazott levelek legnagyobb figyelemmel válaszolták és egygy-szerekről is gondoskodva lesz. Nőknek külön váróterem. Ugyanott megjelent és a szerzőnél Dr. GARAI ANTAL-nál megrendelhető; NÉPSZERŰ UTNYUTATÓ. (azár a 12-ik kiadásban megjelent) a nemű betegségek és ezek esszerű gyógykezeléséhez címűkönyv, volt ára 2 ft 50kr., most csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, 1 ft be-küldése mellett bérmentve, vagy 90 kr. utánvét mellett. A könyv tartalma: I. Az ivarszervek leírása. II. A nemű élet bredése. III. Az énfertőztetés s az éjjeli magomlések. IV. Hgy-lőhatár (tripper) és hügyesoszukületek. V. A bujakór (síphília) A Asverfolyás. VII. Elgyengült férfierő. VIII. Női magtalanag. IX. Az avzervek megbetegedéseinek főtenyezője: a prostitúció.

Czél szerű és kíméletes. Antisepticus és hygienicus HÖLGY-ÓVSZER. Teljes bizos hatással, használathoz kíméletes és nem kelletnek többé semminemű gyöngédtelet és ártalmas gunni vagy spongya-czikket. 1 doboz (12 db) ára 1 ft 50 kr. pontos használati utasítással. 1 ft 75 kr. előleges beklüldése után bérmentve. Kapható a feltalálónál: László József gyógyszerésznél, Maros-Ujvár (Könyv). Budapesti főraktár: Kerpel, Fehér sas gyogy-szertára, V., Lipót-kört 28. Telefon: 2317. Gyors és díkretet azethatás. Teljesen ártalmatlan.

25 évi, részben katonaságnál, a budapesti és bécsi kórházakban, részben magánorvosi praxisban szerzett bő tapasztalatok után gyógyítja, legrövidebb idő alatt, kíméletesebb alapossággal és bizos eredménnyel Dr. Kajdacsy József v. os. és kir. ezredorvos a nemű betegségek elvezése alatt összes foglalható valamennyi bántalmat, makacs női és hirtetegségeket, gyengeségi állapotokat pedig az orvosi világ által legjobban felkarolt és hatásában páratlan sikert. Elektromassage által. Lakik: Budapest, V., Váci-kört 4. I. emelet. Levelekre díjmentesen és kíméletesen válaszol-tatik. Gyógyszerekről is gondoskodva lesz. Nőknek külön váróterem. Rendelés naponta 9-4 óráig és este 7-8-ig.

V. Tattersall díj. 3000 korona a győztesnek, 400 korona a másodiknak. Táv 1000 méter.

Table with 3 columns: Winner name, Odds, and Trainer. Includes names like Mr. Dorryt, Egyedi A., Capt Gaston, etc.

Jelöltjeink: (Illusion)—Leader—Round the corner.

VI. I-25 oszt. eladóverseny. 4000 korona a győztesnek. Táv. 1000 méter.

Table with 3 columns: Winner name, Odds, and Trainer. Includes names like Gr. Andrassy T., Gr. Degenfeld I., Mr. Dorryt, etc.

Jelöltjeink: Illusion—Chryseis—Damiette.

VII. Kétévesek nyerelessék versenye. 3000 korona a győztesnek, 400 korona a másodiknak. Táv. 1000 méter.

Table with 3 columns: Winner name, Odds, and Trainer. Includes names like Gr. Andrassy T., Br. Degenfeld I., Mr. Dorryt, etc.

Jelöltjeink: Hortobágy—Contrás—Elfe.

Loden-öltönyök 15 ft. Kék cheviot öltöny 14 ft. Rékpár-drez 10 ft. Rothberger Jakab és kir. udvari szállítónál Budapest IV., Váci-utca 23.

Kávé. Számlolva és bérmentve házhoz szállítva. 4/5 kg. Kuba 6.50, 4/5 kg. Mocca 6.50, 4/5 kg. Jáva 6.50, 4/5 kg. Gyöngy 6.50. pezsgő-limonádé 100 db 2 író 1.40, 140 db 1 író 1.- bérmentve küld a Budapesti fő-raktárhoz. Belak István Budapest, VII., Budaörsi-utca 112.

Szép hölgy- és leánykalapokat mielőtt vásárolna, ne mulassza el a t. hölgyközönség Knapp Luiza női kalap- és művirág-termék, Jónás-kört 33. sz. (a Károly-terred szemben) felkeresni. Dús választék újdonságokban, olcsó árban, mint háznál. Díszített angol-, fantasztikus, szalma-hölgykalapok 2 ft és 2 ft 50 kr., bőnabbak 3 ft és 4 ft. Átalakítások, átcsiszolások, formázások és tisztítások gyorsan, olgőzgetések és másrészt ártalom elváltatnak.

Kertész Pál, Váci-kört 5. sz. Van szerencsém t. vevőimnek becses tudomására hozni, hogy Károly-kört és Múzeum-körtől hátsómet felosztattam és jelenleg kizárólag Váms-kört 5. szám alatt van letétem. Ajánlom tehát szívesen is a jelen idejre: Francia határ legelője 100 m 1.45, 50 m 1.25, 25 m 1.00, 10 m 0.75, 5 m 0.50, 2 m 0.25, 1 m 0.125. 50000 példányban eladó, 1900 old. 100 kép, 12 m. 50. Bili kezesség felvétel és minden könyvtárakban. A bejegyzett szerzők közönségek felgyógyulásai.

PROGRAMM.

BUDAPESTI LÓVERSENYEK.

Tavaszi meeting.

Kedd, május 17.

7. nap.

Délután 3 órakor.

I. Előverseny. 2000 korona a győztesnek. Táv 1600 méter.

Table with 2 columns: Horse name and jockey, and Odds. Includes entries like Burchard A. 36 p m Menelik ap Kishér öcsese a Merény 50 1/2.

Trainer

Table with 2 columns: Trainer name and Horse description. Includes entries like Magán Fekete, fehér gombok és sapka; Metcalf Kék, fehér kettős szalag, kék sapka.

Jelöltjeink: Menelik—Mr. Lincoln-istálló.

II. Vácsi díj. 3000 korona a győztesnek, 400 korona a másodíknak. Táv. 1800 méter.

Table with 2 columns: Horse name and jockey, and Odds. Includes entries like Gr. Andrassy T. 36 p k Véletlen ap Beaumont a Vale Royal 52 1/2.

Table with 2 columns: Trainer name and Horse description. Includes entries like Ball Sárga, kék gyűrűs ujjak, kék sapka; Pohl Fekete, rózsaszínű ujjak, fekete sapka.

Jelöltjeink: Valaki—Butters-istálló.

III. Állandó. 10.000 korona a győztesnek, 1500 korona a másodíknak. Táv. 2400 méter.

Table with 2 columns: Horse name and jockey, and Odds. Includes entries like Gróf Andrassy T. 46 p m Jazon ap Morgan a Jessica 60 1/2.

Table with 2 columns: Trainer name and Horse description. Includes entries like Ball Sárga, kékgyűrűs ujjak, kék sapka; Smart Vörös, fehér szegély.

Jelöltjeink: Springer-istálló—Zsidós—Czigánylegény.

IV. Szt.-Gellért-landicap. 6000 korona a győztesnek, 600 korona a másodíknak. Táv 1400 méter.

Table with 2 columns: Horse name and jockey, and Odds. Includes entries like Gr. Batthyány E. id s m Álmos ap King Mounouli a Agneta 60.

Table with 2 columns: Trainer name and Horse description. Includes entries like Huxtable Szalmasárga; Smart Vörös, fehér szegély.

Jelöltjeink: Hirke—Kélet—Véletlen.

A legszebb Magyar Könyv!

Az összes magyar műkritikusok egyhangú véleménye szerint a legszebb magyar könyv a

RÉVAI TESTVÉREK IRODALMI INTÉZET RÉSZVÉNYTÁRSASÁG kiadásában megjelent

Kiss József költeményei illusztrált díszkiadása.

A legnagyobb negyedrét alakú, pompás díszkötésű mű, tizenhármas fényképet (Hologram), tizenkét autotypikus színes miniatűrket és harminc szövegképet foglalt magában.

A képeket a nagybányai művészkolónia tagjai festették:

FERENCZY KÁROLY, GRÜNWARD BÉLA RÉTHY ISTVÁN, HOLLÓSY SIMON és THORMA JÁNOS.

A pompás díszműre fényes vszon-díszkötésben 24 forint.

A sajtó nyilatkozatai a műről:

"A könyv formájáról, egy gondolom, szó nélkül elismerjük, hogy ez a legszebb magyar könyv. A Franklin-Társulat s a müncheni híres Metsenbach cég remekelt ezzel a munkával, melyben a szíves nyomásánál csak a képeké gondosabb s az eredeti képeknek csak a reprodukciójuk szövb. Ezek a képek meg fogtak lepni mindonkát, mint ahogy a Révai-ék külön kiállításán meg is lápták a meghívottakat, akik első nap idegenül fordultak el a gyönyörű különlegességtől, másnap azonban eljuttek rájuk licitálni." Magyar Hirlap.

"Ez a kiadás igazán művészi alkotás és a magyar ipar is bátran kiállhat vele." Budapesti Hirlap.

"Kiss Józsefnek összes költeményeit adták ki Révai Testvérek egy olyan kötetben, amiféle hasonló fényeset talán még nem produkált a magyar könyvszet." Országos Hirlap.

"Diadala és büszkesége a magyar irodalomnak, hogy a kiadók becsüveget ily magas fokon láthatjuk Mintha költői ábrándot valószínű meg ez a munka, egy irodabánn lelkesen csörgő nemzet ábrándját, mely költőt a dicsőség fényében öhajja látni. -- Ezzel az érzéssel forgattuk a Révai Testvérek kiadásában megjelent díszes könyvet, mely elegancia és művészeti érték tekintetében párhuzalul áll a magyar könyvpiacra s mely a világ legelőkelőbb könyvpiacain is megkülönböztetett tiszteletre tartandó számot." Magyarországi.

Mint hogy az „ORSZÁGOS HIRLAP” kiadóhivatala módot akar nyújtani, hogy előfizetői ezt a legszebb magyar könyvet könnyű szerrel megszerezhesék, a kiadóhivatal oly megállapodást létesített a mű kiadójával, mely lehetővé teszi lapunk t. olvasóinak, hogy a művet csekély havi részletfizetésre megrendelhesék.

Egymásután fizetendő 2 frtos havi részletfizetésre rendelhetik meg a díszművet az „Országos Hirlap” előfizetői, ha a munkát az alábbi rendelőlapon megrendelik és a megrendelő lapot az „Országos Hirlap” kiadóhivatalába beküldik.

Az „ORSZÁGOS HIRLAP” kiadóhivatala Budapest, VIII., József-körút 65.

Az „Országos Hirlap” kiadóhivatala által megrendelem a mű kiadójától Révai Testvérek Irodalmi Intézet részvénytársaságtól

Kiss József költeményei illusztrált díszkiadását díszkötésben 24 frtért és kötelezem magamat a mű átvételétől kezdve havonként 2 frtot mindaddig a munka kiadójának Budapestben fizetni, míg a teljes vételár törlesztve nincs.

A részletfizetések be nem tartása esetén az esedékes összegek rajtam postai megbízás útján (30 kr. postaköltség hozzászámítása mellett) beszedhetők.

Hely és kötet: Név és állás:

Ezen rendelőlapon levelező-lapra ragasztandó és az „Országos Hirlap” címére küldendő.

Advertisement for Moser's Life Elixir. Text: 'Vér új életerőt ad! MOSER S. Estechy herceg volt nádorai orvosa. Élet-Elixir-je. Általános elgyengülésnél már használták utána a legmeglepőbb, legbiztosabb és legjobb siker eredményez: megnövekedett minden betegség ellen; bántalmat hirtelen az előbbi természetű erőt kímél, helyreállítja, felvilágosítja az elcsúsztatott, elcsúsztatott, az elcsúsztatott, nyomtalanul eltávolítja az idegek részét, gyógyítja a közönséges, podagra, fájó ízületek, elhárítja ennek bizonyosait a belső szervekbe, tisztítja a szervezetet a bonyolultságokról, melyek emésztést nem lehet, fejleszti és gyorsszerűsíti az emésztést, egyaránt leküzd a legújabb betegségeket, hazos forrást, elhárítja a köhögést a gyomorban, jó kedvre és derűsre hozza.

Advertisement for Polgár Sándor. Text: 'Eszköpöny valódi angol 12 / 12 től 24 / 24 től. Polgár Sándor. Szabott árak. A címre egyenlő írások. Budapest, VII., Erzsébet-körút 50. sz. Ajánlja dusan felszerelt rakományt saját gyártmányú orvosi, sebészeti és betegápolási tárgyakból. Saját tulajdona, mely Mr. szabadalmazott Polgár Sándor SÉRVÉSTŐ, karkötés, górcsór elleni gumiharisnya, orthopédia, szálak, műanyag stb. Valódi francia különleges k F. Berguerand és párti gyárakból. 9139. Képzeltet képek árnyékai ingyen és bérmentve.